

**KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ VE SOSYAL BİLGİLER ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI
DİNLEME GÜÇLÜKLERİ
(DİNLEME GÜÇLÜKLERİ BELİRLEME ANKETİ)**

**Muhammet ÇELİK
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL**

Kütahya, 2019

Yemin Metni

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Ortaokul Öğrencilerinin Karşılaştıkları Dinleme Güçlükleri” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların “Kaynaklar” bölümünde gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

17.07.2019

Muhammet ÇELİK

Kabul ve Onay

Yazar Muhammet ÇELİK' in hazırlamış olduğu “Ortaokul Öğrencilerinin Karşılaştıkları Dinleme Güçlükleri (Dinleme Güçlüğü Belirleme Anketi)” başlıklı yüksek lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü eğitim öğretim yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oy birliği ile kabul edilmiştir.

27/08/2019

Doç. Dr. Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL (Danışman)

Doç. Dr. Zekerya BATUR

Dr. Öğr. Üyesi Esra KARAKUŞ TAYŞI

.....

.....

Doç. Dr. Baykal BIÇER

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Ön Söz

İletişim, insan olmanın temel gereksinimlerindedir. İnsan merak eder, anlamak ister. Anne karnında başlayan ve ilk anlama çabası olan dinleme ile bu gereksinimin ne kadar önemli olduğu ortadadır. Buradan hareketle birçok temel kaynak insan tanımını yaparken “sosyal varlık” vurgusunu dile getirmektedir.

Dinlemek, anlamak istemektir. İnsan anlayamadığı kavramları sevmez, onlardan uzak durur veya korkar. Bu gündelik yaşamda da iş hayatında da ve eğitim hayatında da böyledir. Belki de bir öğrencinin herhangi bir dersi sevmemesinin sebebi, onun hakkında yeterince bilgi sahibi olmamış olmasıdır. Ya da bir iş arkadaşının diğerleri tarafından dışlanıyor olması onun hakkında eksik veya yanlış bilgilerden kaynaklanıyor olabilir. Trafikte yaşanan tartışmalardan aile içi problemlere kadar asıl sorun bireylerin birbirini yeteri kadar dinlememesi veya doğru bir şekilde dinlememesi olabilir. Dinleme becerisi sağlıklı olmadığı takdirde toplumsal ve bireysel sorunlar baş gösterebilmektedir. Çünkü dinleme becerisi her insanın günlük yaşamda en çok kullandığı ve ihtiyaç duyduğu beceri türüdür.

Dinlemek sanıldığı kadar basit değildir ve çok değerlidir. Bu yüzden yüzyıllarca birçok atasözü bunu dile getirip bizlere kötü tecrübe yaşamadan davranış kazanma fırsatı sunmuştur. “ İki dinle, bir söyle.”, “ Söz gümüşse, sükût altındır.” Az söyle, çok dinle.” “Söyleyenden dinleyen arif gerek.” vb. gibi. Buradan hareketle nasıl ki diğer beceri türleri üzerine “Konuşma Eğitimi, Yazma Becerileri Dersi, Okuma Becerileri Dersi (MEB, 2018)” gibi özel bir eğitim ve planlı bir kazanım sıralaması izleniyorsa dinleme için de aynı şekilde planlı, programlı bir eğitim takip edilmesi sağlıklı bir dinleme becerisi gelişiminde çok etkili olacaktır.

İşte bu aşamada gereken önce bu alandaki eksiklikler, karşılaşılan problemler ve bu problemlerin, güçlüklerin kaynağının doğru tespit edilmesidir. Tespit edilen güçlükler planlı bir eğitimle aşılabilir. Buradan hareketle bu araştırmada mümkün olduğunca çok boyutlu bir şekilde ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları dinleme güçlükleri ele alınmaya çalışılarak mevcut durumun tespiti yapılmaya çalışılmıştır.

Ortaya çıkan sonuçlar dinlemede; çevresel faktörler, dinleyiciye bağlı faktörler ve öğretmene/konuşmacıya bağlı faktörler başlıkları altında birçok etkenin farklı birçok değişkene göre dinlemeyi olumlu ya da olumsuz etkilediğini ortaya koymuştur. Hatta bazı değişkenlerin dinlemede sanıldığı gibi bir etkisinin olmadığını ortaya çıkarmıştır. Bu gibi sonuçlar dinleme becerisi kazanımında izlemesi gereken yol açısından önem taşımaktadır.

Araştırmanın ilk bölümünde, incelenen konuyla ilişkili bir kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Problem durumuna bağlı olarak alt problemler, araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları, sayıltıları ve ilgili araştırmalar belirtilmiştir.

İkinci bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizini hususlarına yer verilmiştir.

Üçüncü bölümde, ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları dinleme güçlüklerine ilişkin toplanan veriler, çeşitli değişkenler ve araştırma bulguları tablolar halinde sunulup alt bölümlerinde analizlerine yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde, elde edilen bulgulardan varılan sonuçlar ortaya konmuştur. Sonuçlar tartışılmış ve buradan hareketle bazı önerilerde bulunulmuştur.

Teşekkür

Yüksek lisans eğitimim boyunca ilgi ve desteğini hiç esirgemeyen, daima gelişmek ve ilerlemek adına motive eden, değerli danışmanım Sn. Doç. Dr. Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL' a teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmam boyunca çalışmama imkân sağlayan Atatürk, Cumhuriyet, Linyit ve Kızılcaören Ortaokulları idarecilerine, kıymetli meslektaşlarım olan öğretmenlerine ve çalışmamın esas gayesi olan geleceğimizin teminatı olan öğrencilere teşekkür ederim.

Beni bugünlere getiren babam İbrahim Çelik'e, annem Nuray Çelik'e ve bana birlik beraberliğin gücünü her daim hissettiren kardeşlerim Mustafa ve Bilal'e, yalnızca yüksek lisans eğitimimde değil hayat adına yaptığım bütün çalışmalarda yanımda olan ve destekleyen eşim Mihrican Çelik'e, ilk göz ağrım biricik kızım Zeynep Ayşen'e, benim son ana kadar motive kalmamı sağlayan oğullarım Yusuf ve Selman'a ve bu süreçte bana katlanıp destek veren herkese en samimi duygularla teşekkürlerimi sunarım.

Muhammet ÇELİK

İçindekiler

Yemin Metni	ii
Kabul ve Onay.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
Ön Söz.....	iv
Teşekkür.....	vi
İçindekiler	vii
Tablolar Dizini	xi
Simgeler ve Kısaltmalar	xv
Simgeler	xv
Kısaltmalar	xv
Özet	xvi
Abstract	xvii
Birinci Bölüm.....	1
Giriş.....	1
Dinleme	6
Dinlemenin Önemi	9
Dinleme Eğitimi	10
Dinleme Türleri	13
Problem Durumu	21
Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	22
Problem Cümlesi	23
Alt problemler.....	23
Sayılıtlar	29
Sınırlılıklar.....	30
İlgili Çalışmalar	30
Tezler	30
Makaleler	32
İkinci Bölüm	38
Yöntem.....	38
Araştırma Modeli	38

Evren ve Örneklem.....	38
Verilerin Toplanması.....	39
Veri toplama araçları	39
Anketin amacının belirlenmesi	40
Anket maddelerinin yazılması	40
Uzman görüşünün alınması	40
Ön uygulama ve anketin son haline getirilmesi.....	41
Verilerin Analizi.....	43
Üçüncü Bölüm	44
Bulgular.....	44
Araştırmaya Ait Demografik Bulgular.....	44
Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anket Maddelerine Göre Genel Dağılımı... 47	
Değişkenlerin Anket Maddeleriyle Olan İlişkinine Ait Bulgular.....	53
Dördüncü Bölüm.....	145
Sonuç, Tartışma ve Öneriler	145
Sonuç.....	145
Araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik bulgulara ilişkin sonuçlar. 145	
Bazı anket maddelerinin frekansına ait sonuçlar	146
Değişkenlere ait bulgulara ilişkin sonuçlar.....	146
Öğrenim görülen okul değişkenine ait sonuçlar	146
Öğrenim görülen sınıf seviyesine ilişkin sonuçlar.....	148
Cinsiyet değişkenine ait sonuçlar	150
Baba eğitim durumu değişkenine ilişkin sonuçlar	150
Anne eğitim durumu değişkenine ilişkin sonuçlar	151
Ailenin aylık gelir durumu değişkenine ilişkin sonuçlar	151
Aylık kitap okuma sayısı değişkenine ait sonuçlar.....	151
Günlük televizyon izleme süresi değişkenine ilişkin sonuçlar	152
Günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi değişkenine ilişkin sonuçlar	152
Türkçe dersi yılsonu başarı ortalaması değişkenine ilişkin sonuçlar.....	153
Matematik dersi yılsonu başarı ortalaması değişkenine ilişkin sonuçlar.....	153
Ankete ait faktörlerin değişkenlere göre dağılımına ilişkin sonuçlar	155
Tartışma.....	157
Öneriler	170

Kaynaklar	173
Ekler	181
EK-1: Araştırma İzni	181
Ek-1: Araştırma İzni (Devamı).....	182
Ek-1: Araştırma İzni (Devamı).....	183
Ek-2: Dinleme Güçlükleri Anketi	184
Özgeçmiş.....	185

Şekiller Dizini

Şekil 1. İletişim Süreci (MEB, 2011).....	2
Şekil 2. Aynı İletinin Farklı Anlamlandırılması (Naive Sociology, 2015).....	5
Şekil 3. Dil ve Dil Becerileri İlişkisi.....	7

Tablolar Dizini

Tablo 1.Çalışma Grubu ile İlgili Bilgiler	39
Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Değişkenlere Göre Dağılımı	44
Tablo 3 . Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anket Maddelerine Genel Dağılımı	47
Tablo 4. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınıftaki Oturma Düzeni Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	53
Tablo 5. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Konuşan Kişinin Sınıf İçinde Durduğu Yer Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	55
Tablo 6. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınıfta Ses ve Gürültü Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	56
Tablo 7. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınıfta Oturduğu Sıra, sandalye vb. Eşyaların Rahat Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	57
Tablo 8. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Dinleme Sırasındaki Oturma Pozisyonu Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	59
Tablo 9. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınıfın Kalabalık Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	60
Tablo 10. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınıftaki Dikkat Dağıtıcı Unsurlar(duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	62
Tablo 11. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Oturma Düzeninde Etrafındaki Arkadaşların Dikkat Dağıtıcı Davranışları Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	63
Tablo 12 . Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Dinleme Sırasında İçinde Bulunulan Psikolojik Durum (sevinçli, üzgün vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	64
Tablo 13.Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Fizyolojik Sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	66
Tablo 14. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınav Olduğu Günlerde Diğer Dersleri Dinlerken Dikkati Toplama Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	67
Tablo 15 .Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Düşüncelerinin Arkadaş Ortamında Dikkate Alınarak Dinlenmesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	69
Tablo 16. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Düşüncelerinin Sınıfta Arkadaşları ve Öğretmenleri Tarafından Dikkate Alınarak Dinlenmesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	70

Tablo 17. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Konuşan Kişinin Sevilmemesinin Dinlemeyi Olumlu Etkilemesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	72
Tablo 18. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Faydalı Olacağına İnanılan Konunun Daha İyi Dinlenmesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	73
Tablo 19. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Konuşanın Anlatım Tekniğinin Dinlemeyi Etkilemesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	74
Tablo 20. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Konuşan Kişinin Sınıf İçinde Durduğu Yer Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	76
Tablo 21. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Sınıfın Isısı, Işık ve Aydınlanma Durumu Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	77
Tablo 22. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Sınıfta Ses ve Gürültü Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	79
Tablo 23. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Sınıfta Oturduğu Sıra, Sandalye vb. Eşyaların Rahat Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	80
Tablo 24. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Dinleme Sırasındaki Oturma Pozisyonu Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	81
Tablo 25. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Sınıftaki Dikkat Dağıtıcı Unsurlar(duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	83
Tablo 26. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Konuşmayı Bölen Alakasız Davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	84
Tablo 27. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Dinleme Sırasında İçinde Bulunulan Psikolojik Durum (sevinçli, üzgün vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	86
Tablo 28. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Fizyolojik Sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	87
Tablo 29. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Konunun/Metnin Türü Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	89
Tablo 30. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Neden Dinlediğini Bilme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	91
Tablo 31. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Sınav Olduğu Günlerde Diğer Dersleri Dinlerken Dikkati Toplama Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	92

Tablo 32. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Düşüncelerinin Arkadaş Ortamında Dikkate Alınarak Dinlenmesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	93
Tablo 33. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Konuşan Kişinin Sevilmemesinin Dinlemeyi Olumlu Etkilemesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	95
Tablo 34. Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Konuşmacının Kullandığı Farklı Araç Gereçler Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	96
Tablo 35. Cinsiyet, Sınıftaki Oturma Düzeni Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	98
Tablo 36. Cinsiyet Sınıfta Ses ve Gürültü Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	99
Tablo 37. Cinsiyet, Sınıfta Dikkat Dağıtıcı Unsurlar(duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	100
Tablo 38. Baba Eğitim Durumu, Konuşan Kişinin Sınıf İçinde Durduğu Yer Bakımından, Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken Midir?.....	101
Tablo 39. Baba Eğitim Durumu, Konuşmayı Bölen Konuyla Alakasız Davranışlar(İzin Almadan Konuşmalar, Sınıfa Girip Çıkmalar Vb.) Bakımından, Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	102
Tablo 40. Baba Eğitim Durumu, Konuşan Kişiyi Sevme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	104
Tablo 41. Anne Eğitim Durumu; Sınıfta Oturulan Sıra, Sandalye vb. Eşyalar Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	105
Tablo 42. Anne Eğitim Durumu Neden Dinlediğini Bilmek Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	107
Tablo 43. Anne Eğitim Durumu, Konuşanın Anlatım Tekniği Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	108
Tablo 44. Aylık Kitap Okuma Sayısı, Fizyolojik Sorunlar (Açlık, Uykusuzluk, Yorgunluk, Hastalık, Terli Olmak Vb.)Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	109
Tablo 45. Aylık kitap okuma Sayısı Konunun/Metnin Türü Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	111
Tablo 46. Günlük Televizyon İzleme Süresi, Konunun/Metnin Türü Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	112
Tablo 47. Günlük Televizyon İzleme Süresi, Konuşan Kişiyi Sevme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	113
Tablo 48. Günlük İnternet Kullanma ve Oyun Oynama Süresi, Konuşmayı Bölen Konuyla Alakasız Davranışlar(İzin Almadan Konuşmalar, Sınıfa Girip Çıkmalar Vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	115
Tablo 49. Günlük İnternet(Sosyal Ağlar, Haber vb.) Kullanma Ve Oyun Oynama Süresi, Konunun/Metnin Türü Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	116

Tablo 50. Günlük İnternet(Sosyal Ağlar, Haber, Vb.) Kullanma Ve Oyun Oynama Süresi, Konuşan Kişiyi Sevme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	118
Tablo 51. Türkçe Ders Notu Ortalaması, Sınıftaki Oturma Düzeni Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	119
Tablo 52. Türkçe Ders Notu Ortalaması Konuşan Kişinin Sınıf İçinde Durduğu Yer Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	121
Tablo 53. Türkçe Ders Notu Ortalaması, Konuşmayı Bölen Konuyla Alakasız Davranışlar(İzin Almadan Konuşmalar, Sınıfa Girip Çıkmalar Vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	122
Tablo 54. Türkçe Ders Notu Ortalaması, Neden Dinlediğini Bilme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	124
Tablo 55. Türkçe Ders Notu Ortalaması Konuşan Kişiyi Sevme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	125
Tablo 56. Türkçe Ders Notu Ortalaması, Konuşanın Anlattığı Konu Hakkındaki Bilgisi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir? ...	127
Tablo 57. Türkçe Ders Notu Ortalaması, Konuşanın Beden Dilini (Dış Görünümü, Davranışları, Göz Teması Ve El Kol Hareketleri) Kullanarak Anlatması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	128
Tablo 58. Matematik Ders Notu Ortalaması, Sınıftaki Oturma Düzeni Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	130
Tablo 59. Matematik Ders Notu Ortalaması Konuşan Kişinin Sınıf İçinde Durduğu Yer Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	131
Tablo 60. Matematik Ders Notu Ortalaması, Sınıfta Ses ve Gürültü Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	133
Tablo 61. Matematik Ders Notu Ortalaması, Sınıfta Oturduğu Sıra, sandalye vb. Eşyaların Rahat Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	134
Tablo 62. Matematik Ders Notu Ortalaması, Konuşmayı Bölen Konuyla Alakasız Davranışlar(İzin Almadan Konuşmalar, Sınıfa Girip Çıkmalar Vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	136
Tablo 63. Matematik Ders Notu Ortalaması, Neden Dinlediğini Bilme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	138
Tablo 64. Matematik Ders Notu Ortalaması, Konuşan Kişiyi Sevme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?.....	139
Tablo 65. Matematik Ders Notu Ortalaması, Konuşmacının Kullandığı Farklı Araç Gereçler Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	141
Tablo 66. Matematik Ders Notu Ortalaması, Konuşanın Beden Dilini (Dış Görünümü, Davranışları, Göz Teması Ve El Kol Hareketleri) Kullanarak Anlatması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?	142

Simgeler ve Kısaltmalar

Simgeler

- % : Yüzde
 χ^2 : Ki Kare (Chi Square)
P : Anlamlılık düzeyi

Kısaltmalar

- Akt. : Aktaran
Çev. : Çeviren
Ed. : Editör
F : Frekans
MEB : Millî Eğitim Bakanlığı
N : Katılımcı sayısı
s. : Sayfa
sd : Serbestlik Derecesi
S : Standart Sapma
vb. : ve benzeri
vd. : ve diğerleri

Özet

Ortaokul Öğrencilerinin Karşılaştıkları Dinleme Güçlükleri (Dinleme Güçlükleri Belirleme Anketi)

İletişimin temelinde dil; dilin ilk ediniminde ise dinleme, en önemli basamaktır. Anne karnından itibaren başlayan dinleme, insanın ilk anlamlandırma çabasıdır. Dünyayı anlamının ilk adımı olan dinlemeyi etkili kullanabilen nesiller yetişirse; diğer becerilerin gelişimi de olumlu etkilenecektir.

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları dinleme güçlüklerini tespit etmek ve bu güçlüklerde; öğrenim görülen okul, sınıf seviyesi, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, ailenin aylık gelir durumu, aylık kitap okuma sayısı, günlük televizyon izleme süresi, günlük internet kullanma (sosyal ağlar, haber vb.) ve oyun oynama süresi, sözel ve sayısal alan derslerini temsilen Türkçe ve Matematik ders ortalaması değişkenlerinin etkin rol oynayıp oynamadığını anlamaktır. Bu değişkenlerle olan ilişkiyi tespit etmek amacıyla ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada 2015-2016 eğitim öğretim yılı ikinci döneminde Kütahya merkez ilçeye bağlı seçkisiz örneklem yoluyla belirlenen dört ortaokulda öğrenim gören dört sınıf seviyesinde toplam 1064 öğrenci ile çalışılmıştır. Dinleme güçlüklerini tespit etmek amacıyla 25 maddeden oluşan “Ortaokul Öğrencileri Dinleme Güçlükleri Anketi” geliştirilmiştir. Anketin Cronbach Alfa katsayısı (0.69) çıkmıştır. Toplanan veriler yüzde ve frekans olarak ifade edilerek Kikare kullanılarak analiz edilmiştir.

Okul değişkenine ankette yer alan 25 maddenin 16’sı, sınıf seviyesi değişkenine göre 15’i, cinsiyet göre 3’ü, anne-baba eğitim durumuna göre 3’ü, aylık kitap okuma sayısına göre 2’si, günlük televizyon izleme süresine göre 2’si, günlük internet kullanımı ve oyun oynama süresine göre 3’ü, Türkçe dersi ortalamasına göre 7’si ve Matematik dersi ortalamasına göre ise 9’u anlamlı farklılık göstermiştir. Ailenin aylık gelir durumu anlamlı farklılık oluşturmamıştır.

Anahtar kelimeler: Dinleme becerisi, dinleme güçlükleri, dinleme güçlükleri belirleme anketi, dinleme problemleri, ortaokulda dinleme sorunları.

Abstract

Listening Difficulties Faced by Secondary School Students (Listening Challenges Survey)

The most important step for basis of communication is language as for first acquisition of language is listening. Listening which starts from the mother's womb is the first human effort to make sense. If generations who can use the listening, which is the first step of understanding the world, effectively grow up; listening will affect positively improvement of other abilities such as the life is given to a sapling that is standing newly.

The aim of this study was determine the listening difficulties faced by secondary school students and in these difficulties; understanding of whether or effective role of variables like school, class level, gender, parent's education level, monthly income of family, number of books per month, daily television viewing time, daily internet usage (social networks, news, etc.) and playing time, average of Turkish and Mathematic lessons. Relational screening method was used to determine the relationship with these variables. In the study, a total of 1064 students were studied in four classes at four secondary schools determined by random sampling from the central district of Kütahya in the second semester of the 2015-2016 academic year. In order to determine the listening difficulties, the 25 Listening Difficulties Questionnaire for Secondary School Students which consists of 25 items was developed. The Cronbach's alpha coefficient (0.69) was obtained. The collected data were expressed as percentage and frequency and analyzed using Chi-square.

16 of the 25 items included in the school variable, 15 according to the grade level variable, 3 according to the gender, 3 according to the education level of the parents, 2 according to the number of monthly book reading, 2 'according to the daily television viewing time, 3 according to the daily internet usage and playing time, 7 according to the average of Turkish lessons and 9 according to the average of mathematics course showed significant differences. The monthly income of family didn't form difference significantly.

Keywords: Listening challenges survey, listening difficulties, listening problems, listening problems in secondary school, listening skills.

Birinci Bölüm

Bu bölümde, yapılan çalışmanın kuramsal bilgilerine, çalışmanın gerekçelerini ifade eden problem durumuna, çalışmanın amacına, çalışmanın önemine, problem cümlesine, alt problemlerine, varsayımlarına, sınırlılıklarına, tanımlarına ve konuyla ilgili yapılan araştırmalara değinilmiştir.

Giriş

Dünyadaki canlı tüm varlıkların birbiriyle iletişim kurabilmek adına kullandığı farklı sistemler bulunmaktadır. Kimi bitkiler bunu kokuyla, kimi hayvanlar seslerle ve ultrasonik dalgalarla, kimi hayvanlar ve bitkiler renklerle bu iletişimi sağlamaktadır. İnsanlar ise var oldukları günden bugüne kadar bu iletişimi sağlamak için “dil” denilen sistemi kullanmışlardır. Dilin birçok kaynakta farklı ama aynı sistemi anlatan tanımları mevcuttur: Ergin’e (2008) göre “Bireyler arasında iletişimi sağlayan doğal bir araç, kendisine özgü kuralları olan ve ancak bu kurallar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, kaynağı; bilinmeyen zamanlarda oluşmuş bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessese.” veya Sarı’ya göre (2009) “İnsanların sözlü ve yazılı olarak anlaşmalarını sağlayan, seslerden oluşan sistem.” olarak tanımlanmaktadır.

İnsan sosyal varlık olarak tanımlanır ve dil, bu sosyalliğin temel aracıdır. İnsanı diğer canlılardan ayıran ve üstün kılan en önemli özelliği, düşünme yetisi ve dili kullanma becerisidir (Develi, 2012, s. 12).

Doğası gereği sürekli anlatıp aktarım yapma ihtiyacı duyan insan (Aktaş ve Gündüz, 2013, s.163), toplumsal yaşamda bu anlatma ihtiyacını karşılarken edindiği tecrübelerle ait duygu ve düşünceleri aktarmış ve bu da iletişimin ana unsurunu oluşturmuştur.

İletişim, en az iki insan arasında gerçekleşen; konuşan kişi tarafından gönderilen her türlü iletinin, dinleyici tarafından alınıp anlamlandırılmasıdır (Kaya, 2013, s.5). İletişim sürecinde iletileri göndermek için çeşitli araçlar kullanılmaktadır ve bu araçlar içerisinde en etkili iletişim aracı dildir (Özkan, 2010,

s.33). Dil aracılığı ile gerçekleştirilen iletişimde ise temel dil becerilerinden olan konuşma ve dinleme becerileri yoğun olarak kullanılmaktadır ve iletişim sürecinde konuşanın varlığı, dinleyicinin varlığını zorunlu kılmaktadır (Kemiksiz, 2016, s.16).

İletişim, insanın kendini bir insan olarak gerçekleştirilmesi ve sosyal süreçlere girmesi bakımından önemlidir. İletişim sayesinde insanlar zihinlerindeki kavram ve fikirleri açığa vurma, onları paylaşma ve değerlendirme olanağına sahip olurlar. Başkalarını etkileme ve onlardan etkilenme, yararlanma, yararlı olma ve başarı gösterme iletişim sayesinde olur. İnsanlar arasında var olan ilişkilerin sürmesi ve yeni ilişkilerin kurulması iletişimi gerçekleştirir.

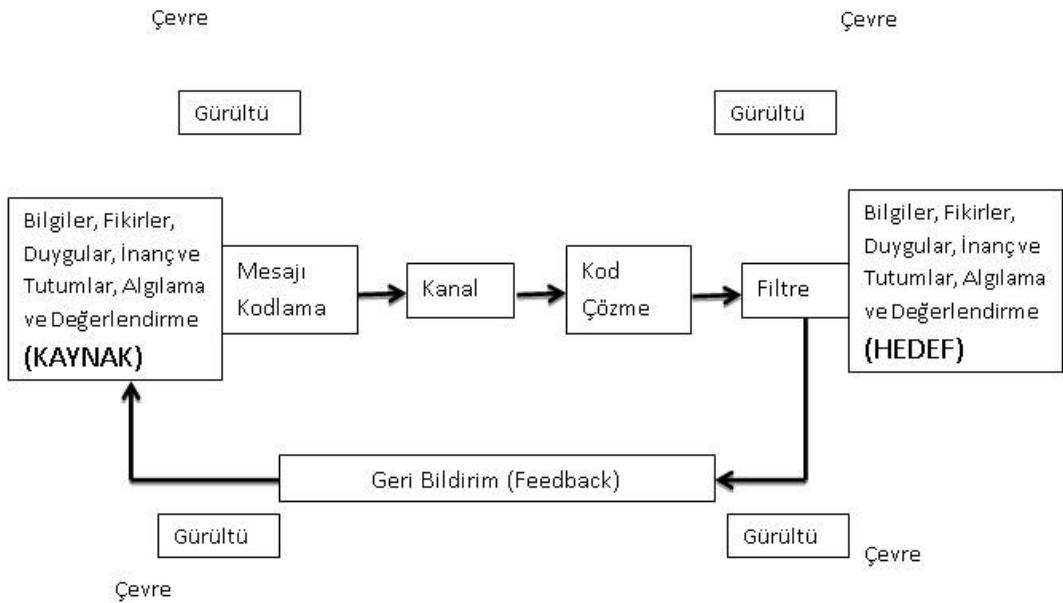
İletişim şüphesiz insanlar ve diğer tüm sosyal sistemler için önemlidir. Ancak, iletişim özellikle bugün her zamankinden daha büyük bir öneme sahiptir. Günümüzde iletişimin öneminin artmasının nedeni, iletişimin bugün bir güç kaynağı olan bilgi iletiminin temel aracı olmasıdır. Yaygın bir tanımla içinde bulunduğumuz çağ “enformasyon çağı” olarak nitelendirilmektedir. Çağımıza adını veren bilginin bir değer olarak ortaya çıkması ve iletilmesi, iletişim sayesinde mümkün olabilmektedir.

Zaman içerisinde gelişen teknoloji ile kitle iletişim araçlarındaki ilerlemeler, bireyleri tek yönlü bir iletişime yönlendirmektedir. Günümüzde iletişimin çoğu yüz yüze değil; ekran ekrana gerçekleşmekte ve bu şekilde arada mesafe olmadan geniş bir çapta iletişim sağlanmaktadır. Ve bu sanal verilerin bulunduğu dünyada zaman kavramı da bağlayıcı olmadığından gönderilen iletilerin istenilen farklı zaman dilimlerinde her zaman özgürce ulaşılabilir olması farklı bir şekilde dinlemeyi daha fazla ön plana çıkarmaktadır. Kitle iletişim araçlarında gönderilen iletiye dönüt verme zorunluluğu bulunmadığı için bireyler, dinleme becerisini daha etkin biçimde kullanmaktadır (Ceran, 2015, s.207).

İletişim, insanın kendini sosyal bir varlık olarak ifade etmesi için zorunludur. İnsan, çevresi ile iletişim kurarak yaşar. Onun her davranışı, konuşması, susması, duruşu ve oturuş biçimi, kendini ifade etmesidir; yani çevresine mesaj iletmesidir. İletişim, bilgi üretme, iletme ve algılama sürecidir. İletişim kurmakta asıl amaç, anlaşılabilir mesajların gönderilmesi ve karşı tarafın tutum ve davranışlarında değişiklik yapılmasıdır.

Sosyal etkileşim aracı olan iletişim, aynı zamanda insan ihtiyaçlarının doğurduğu, hatta insanın temel faaliyetlerinden biridir. İletişim olgusunun bazı temel özellikleri vardır:

- İletişim insan davranışlarının bir ürünüdür.
- İletişim dinamik bir olgudur. Kültürel yapıdaki değişime paralel olarak iletişim değişir. Zamanla bazı kavramlar ve kelimeler yerini yenilerine terk eder.
- İletişim belirli kalıplara bağlıdır. İletişim kalıpları, genel kültürel yapıya bağlı olarak gruplarca oluşturulur ve kişilerin kabul etmeleri oranında süreklilik kazanır. İletişimde kullanılan sözler, özel işaretler, bir bölgenin haritasına benzer. İletişimde kullanılan deyimlerin, kelimelerin, işaretlerin bazen değişik anlamları vardır. İletişim kalıpları insanların anlaşması yani mesajın etkili olması için gereklidir. İletişim kalıbı iyi düzenlenirse, işaretler, kısaltmalar anlamlı hale gelir. Mesajın etkisi artar (MEB, 2011).

Şekil 1. İletişim Süreci (MEB, 2011).

Yukarıdaki şekilde de görüldüğü gibi, iletişim ikincil unsurları ile birlikte, yedi unsurdan oluşan bir süreçtir. Bu unsurlar sırasıyla:

- 1) Gönderici (kaynak),
- 2) Gönderici ve alıcının algılama ve değerlendirme biçimi (kod),
- 3) Mesaj,

- 4) Kanal (iletişim aracı)
- 5) Alıcı veya hedef (mesajın iletilmek istendiği taraf)
- 6) Geri besleme (feed-back),
- 7) Gürültü (mesajın iletilmesini engelleyen her tür bozucu çevresel faktörler) dr.

İletişim süreci, kaynağın bir mesajı anlaşılır biçimde kodlayarak, alıcıya göndermesiyle başlar. İletişim sürecinde kaynak iletmek istediği mesajı, önce hedef tarafından algılanabilir ve anlaşılabilir işaretlere dönüştürür; yani kodlar. Kodladığı mesajı bir araç (sözel ve görsel) veya kanal aracılığıyla gönderir. Mesajı alan hedef, gönderilen mesajın kodunu açar, onu algılar; yani yorumlar ve bu yorumuna göre tepkisini kodlayıp geri gönderir (geri-bildirim). Kaynak, hedefin tepkisine göre, kendi amacının, karşısındakinin algılamasıyla aynı olup olmadığını kontrol etme imkânına sahip olur. İletişimin etkinliğini, iletişim sürecinin etkinliği belirler.

İletişim sürecinin işleyişi gönderici (kaynak) ile başlar. Kaynak, mesajın kodlayıcısıdır. Bireysel iletişimde birey hem kaynak, hem de hedeftir. Gönderici, mesajı hedefe gönderen şahıdır. Algılama ve değerleme denilen ikinci aşamada, kişiiler kendilerine ulaşan mesajları değerlendirir; kısaca, onları "filtre" eder. Bir başka deyimle kodlarını çözer. İletişim sürecinin üçüncü unsurunu mesaj oluşturur. Mesajlar, göndericinin fikir, düşünce ve arzularını belirten sembollerdir. Tam iletişim ancak, mesaja gönderici ve alıcının aynı anlamı vermesi ile kurulabilir.

İletişim sürecinin dördüncü unsurunu, iletişim kanalı oluşturur. İletişim kanalı, mesajın göndericiden alıcıya doğru aktığı yolu ifade eder. Örneğin sözlü ve yüz yüze iletişimde, mesaj atmosfer yoluyla alıcıya ulaşır. Telefon görüşmelerinde ise kanal, telefon hatlarıdır. İletişim sürecinin önemli bir unsuru da çevresel faktörlerdir. evre faktörleri, mesajın iletişim kanalı içinden akışını etkileyen koşulları ifade eder. Örneğin, gürültü bir evre koşuludur. Aynı şekilde, hava şartlarının radyo dalgaları üzerindeki etkisi de, bir başka evre koşuludur.

Alıcı (hedef), iletişim sürecinin en önemli diğer unsurudur. İletişim gönderici ve alıcı arasında kurulur. Hedef, mesajı alan kişidir. Alıcının, mesajı taşıyan sembollerini algılaması ve geri bildirimde bulunması ile iletişim süreci tamamlanır. İletişim sürecinin son aşamasını geri-bildirim oluşturur. Geri-bildirim, alıcının,

göndericinin mesajına cevabıdır. Bu cevap sayesinde, gönderici mesajının anlaşılıp anlaşılmadığını öğrenir.

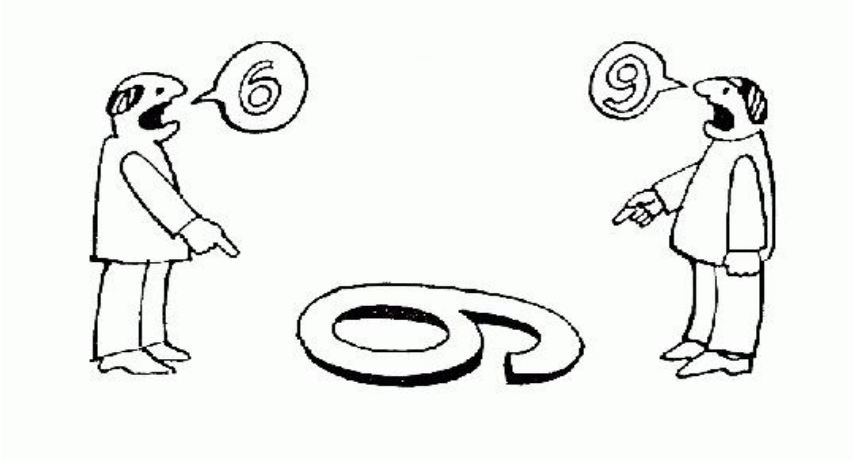
Her ileti olduğu gibi alıcıda aynı anlamı, karşılığı bulamayabilir. Algılama farklılığı ortaya çıkar ve algılama farklılığında, dışsal ve içsel olmak üzere iki etken mevcuttur. Algılamada dışsal etkenler, farklılık, yoğunluk, sıklık, hareketlilik, tekrarlama, kontrast, yenilik, benzerlik gibi faktörlerdir.

Algılamada içsel etkenler ise; kişilik, ihtiyaçlar, amaçlar, motivasyon, inançlar, değerler ve tutumlar, umutlar, beklentiler, arzu ve istekler, geçmiş tecrübeler ve alışkanlıklar gibi faktörlerdir.

Kişinin içinde bulunduğu durumu, beklentileri, geçmiş yaşamı, toplumsal ve kültürel unsurları algılamasını etkiler. Bu unsurlar, kişilerin aynı mesajı, farklı yorumlamasına sebep olur.

Gönderici, göndereceği mesajı formüle edip onları kodlarken, kendisine ulaşan bilgileri kullanacak, bunları kendi amaç, değer yargıları, inanç ve tutumları doğrultusunda belirli kodlara çevirecektir. Başka bir deyişle her mesaj, göndericinin algılama yeteneğinin sonucu olarak ortaya çıkar; dolayısıyla algılama süreci filtre rolü oynar.

Aynı ileti hedefteki alıcıya bağlı olarak farklı ortam ve durumlardan hareketle değişik anlamlandırmalar sonucunda aynı olmayan geri bildirimlere sebep olabilmektedir. Şekil 3'te görüldüğü üzere aynı ileti alıcılar tarafından ikisi için de doğru olan bir biçimde algılanmaktadır. Bu günlük hayatta bakış açısı olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı durum sözlü iletişimde için de mevcuttur. İçinde yaşanılan toplumdan ve aileden başlayarak kodlanan birey iletileri bu filtrelerden geçirerek anlamlandırmaya çalışır.

Şekil 2. Aynı İletinin Farklı Anlamlandırılması (Naive Sociology, 2015).

İletişim engelleri insanların, iletişime olan ihtiyaçlarının farkında olmamaları, iletişimin önemini yeterince kavrayamamaları ve etkin iletişim yöntemlerini bilmemelerinden kaynaklanıyor olabilir.

İnsanlar arasında etkin iletişimin en önemli engellerinden biri, mesajı anlamadan önce onu yargılama ve değerlendirmeye kalkmaktır. Bu durum çatışmaya, zıtlığa, anlaşmazlıklara, bazen de aşırı ve anlamsız bir uyumluluğa neden olur. Etkin iletişim, bir mesajın açıkça iletilmesi, alıcının da onu etkin dinleme ve algılamasıyla gerçekleşir. Gönderilen mesajı sürekli olarak reddetmek ve ona olumsuz geri bildirimde bulunmak, bir iletişim engeli olduğu gibi, onu sürekli kabul etmek ve mesaja katkıda bulunmamak da bir iletişim engelidir.

Kişiler arasında iletişim sürecinin istenilen şekilde gerçekleşmesini önleyen önemli engeller şunlardır (MEB, 2011):

Sözcüklere boğulma (Verbalizm): Kaynak hedefle paylaşmak istediği düşünce, bilgi, haber, duygu ya da tutumu hedefin anlayacağı bir biçimde iletmezse bu bir kişisel iletişim engeli oluşturur. Sürekli olarak sözcüklerle, mesajlarla anlatılan bir konuyu dinleyenler zamanla izleyemeyecek duruma düşerler. Hedef iyice bilmediği bir takım yeni kavramlarla karşılaşacağından gelen mesajları anlayamaz.

Anlatılanların Karıştırılması: Kaynak, sözlü anlatım sırasında yalnızca sözlü, ya da yazılı sözcükleri kullanırsa, hedef anlamını bilmediği sözcükleri, önceden bildiği ya da onlara benzeyen sözcüklerle karıştırabilir. İletişimin bu yoldan

engellenişi, diğer araçların desteği olmadan yalnızca sözlü iletişim kullanılması durumunda daha çok görülür.

Mesajı Algılayamama: Kaynak, sözlü anlatım sırasında hedefin algı hızını hesaba katmadan ve anlayıp anlamadığını gözlemeden, mesajlarını peş peşe iletirse hedef daha ilk cümlelerin anlamını kavrayamadan diğer cümlelerle karşı karşıya kalır. Bu durumda bir iki cümleden sonra anlatılmak isteneni izleyemez ve iletişim engellenir.

İlgi Duymama: İletişim sürecinde alıcının ilgi duymaması ya konuyu önceden bilmemesinden ya da o zamana kadar hiç uğraşmamış olduğu ve zor sandığı yabancı bir konuyla karşılaşmasından doğabilir kaynağın anlattıkları, hedefin bildiği, bilmediği ya da zor sandığı konularsa ve yalnızca sözcüklerle, monoton bir biçimde anlatılıyorsa hedef dinlemek istemeyecektir. Dinlememek de iletişimin en önemli engelidir.

Fiziksel Çevrenin Verdiği Rahatsızlıklar: Ortamdaki aşırı sıcak soğuk havadaki nemin yüksek olması kötü ışık düzeni ve gürültülü çevre iletişimi engelleyen fiziksel etkenlerden bazılarıdır.

Fizyolojik ve Psikolojik Rahatsızlıklar: Hedefin fizyolojik ve psikolojik rahatsızlığı, çok üzüntülü veya çok sevinçli olmak gibi, süreci bütünlük içinde algılayamaması durumları da, iletişimin kişisel engelleridir.

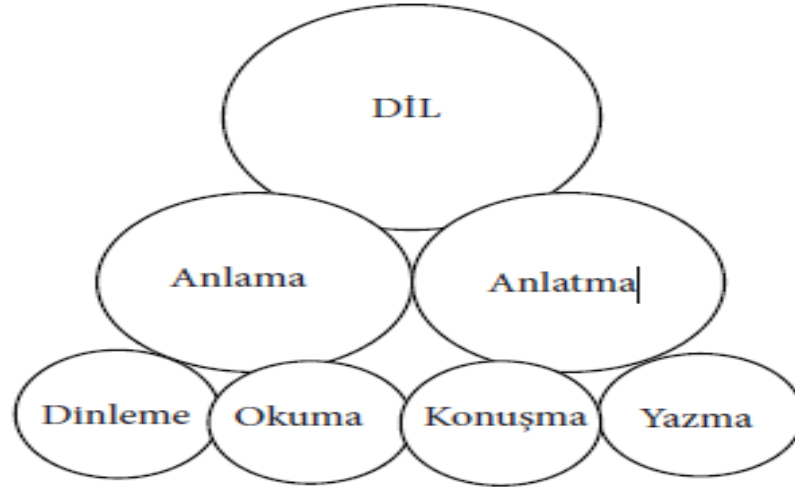
İletişimde kullanılan en önemli beceri dinlemedir. Çünkü bir anlamda dinleme iletişimin bütün şartlarının sağlanıp mesajın alıcıda anlam bulmasıdır.

Dinleme

Dili oluşturan dört temel beceri bulunmaktadır. Bunlar edinim sırasıyla dinleme, konuşma, okuma ve yazmadan ibarettir. Ancak bunların en çok kullanılanı ve ilk öğrenileni dinleme becerisidir. İnsanın bir gününün % 40'ını dinlemeye, % 35'ini konuşmaya, % 16'sını okumaya, % 9'unu yazmaya ayırdığı bilinmektedir (Çankaya, 2004, s.38). Dinleme becerisi anne karnında 5. aydan itibaren başlar ve hayat boyunca kullanılmaya devam eder

Dil ve dil becerilerinin birbiriyle olan etkileşimi aşağıdaki şekilde de açıkça görülmektedir (Doğan, 2012, s.3).

Şekil 3. Dil ve Dil Becerileri İlişkisi

Dinlemek, duymaktan farklı bir eylemdir. Duymak, ses dalgalarının kulak zarına çarpmasıdır, gelen mesajların bir ses dalgası olarak alınmasıdır. Schiffman (2001) duyma sisteminin önemli işlevlerinden birinin iletişim ortamında konuşma uyarılarını diğer uyarılardan ayırarak mesajın anlaşılabilirliğini sağlama olduğunu belirtmektedir. Dinleme, kaynağın kodlayarak gönderdiği mesajı anlamaya çalışmak, kod açmak, işittiğimizi anlayarak muhafaza etmektir. Bazen duyulanlar hatırlanmayabilir çünkü dinleme işlemi gerçekleşmemiştir. Sadece işitme mevcuttur. İyi bir dinlemede sadece sözcüklerin anlamsal açılımı değil, kaynağın beden dili de (el kol hareketleri, mimikler, ses tonu vb.) çok önemlidir.

İnsanın dış dünya hakkında bilgi edinmek için kullandığı ilk beceri dinlemedir. İletişimin ve öğrenmenin en temel yolu olan dinleme, çocuğun yaşamında yer alan ilk anlama etkinliğidir (Sever, Kaya ve Aslan, 2006, s.25; Özbay, 2005, s.9; Güneş, 2007, s.73). Alıcının, iletilenlerden hareketle yeni yaşantılar kazanabilmesi ise, dinleme becerisindeki birikimiyle yakından ilgilidir (Sever, 2004, s.10). Bireyin hem sosyal hem akademik hayatı boyunca en fazla zaman ayırdığı beceri dinlemedir (Robertson, 2008, s.63).

Dinlemeyle ilgili üç kavram, dinlemenin net anlaşılması açısından önemlidir. (Yüksel, 2011, s.174):

1. Dinleme işitme değildir. İşitme bireyin elinde olmadan kulağı vasıtasıyla beyne giden her türlü sestir (Ünalın, 2006, s.50). Ama dinleme bilinçli ve aktif bir çaba gerektirir.
2. İşitme doğal bir süreçtir ancak dinleme doğal olarak gerçekleşmez. Tıpkı konuşma, yazma ve okuma becerileri gibi dinleme becerisi de öğrenilerek kazanılır.
3. En önemlisi ve üçüncüsü, ileti aynı olsa da bütün dinleyiciler aynı iletiyi almazlar. Bütün dinleyenlerin zihnindeki iletinin karşılığı aynı değildir. Anlamlandırma bireye ve onun yaşamış olduğu şahsi tecrübelerine göre şekillenir (Karasakal ve Bulut, 2012).

Dinleme ile ilgili birçok tanımlama mevcuttur. Bu tanımlamaların bazıları şöyledir:

- Duyduğunu anlamak amacıyla çaba sarf etmek ve bir sonuç çıkarmak için konuşmayı izleme (Göğüş, 1978, s.228).
- Konuşanın vermek istediğı mesajı alıcının sağlıklı bir biçimde anlayabilme ve bu mesaja dair geri bildirimde bulunabilme işi (Demirel, 1999, s.33).
- Seslerin ve varsa konuşma görüntülerinin farkında olarak ve bu uyarılara dikkati etmekte başlayan, belli işitsel uyarıların tanınması ve hatırlanmasıyla süren ve anlamlandırılmasıyla sonuca ulaşan psikolojik bir süreç (Ergin ve Birol, 2000, s.115).
- Yangın (2002, s.45) dinlemenin yapısal olarak bir süreçten geçtiğini belirtmiştir. Dinleme, seslerin anlamlandırılma süreci ve çaba gerektiren bilinçli bir beceri
- Dinleme, sözselsel bir girdiyi anlama ve yorumlama sürecidir. Dinleme, anlamaya dayalı, birçok işlemin bir arada, etkileşimsel olarak gerçekleşmesi (Keçik ve Uzun, 2004, s.111).
- Dinleme, konuşan ya da sesli okuyan bireyin iletmek istediğı sözlü mesajları doğru olarak alıp anlayabilme etkinliğı (Özbay, 2005, s.11).
- Güleriyüz (2006, s.29) dinlemeyi, bireyin sesleri, sözleri, konuşmaları; işitme ve görme organlarıyla algılaması, zihinsel işlemlere tabi tutarak anlaması etkinliğı

- Umagan'a (2013, s.149) göre dinleme, karşı tarafı pasif bir durumda izleme değil, iletişimin sağlıklı olarak gerçekleşmesi için iletiyi alıp yorumlama çabası
- Dinleme, iletileri anlayabilme, uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliğidir. Dinleme, konuşma ve ya da okuma yoluyla gönderilen sözlü iletinin kavranması (Gürgen, 2008, s.49).
- Dinleme konuşma dilinin zihinde anlama dönüştürüldüğü karmaşık ve çok aşamalı bir süreç (Akyol, 2010, s.1).
- İşittiğimizi anlamak ve saklamak veya işittiğimizi anlamak için dikkat harcamak (Sever, 2011, s.10).
- Karşı tarafı edilgen bir yapıda izleme değil, iletişimin tam olarak gerçekleşmesi için iletiyi tam olarak alma ve yorumlama çabası (Ungan, 2013, s.149).
- İnsanların duydukları sesleri anlamlandırması ve bu anladıklarına uygun tepkiler vermesi işi (Karabacak, 2014, s.1) olarak tanımlanmıştır.

O halde bu tanımlardan hareketle dinleme; belli bir süreç içinde meydana gelen, alıcının süreçte aktif olarak bir anlamlandırma ve geri bildirimde bulunma çabası içinde olduğu, duyuşsal organların ve zihinsel işlemlerin aktif rol oynadığı bir etkinliktir. Bu denli önemli birçok zihinsel ve duyuşsal aktivitenin gerçekleştiği ve anlamamanın ilk adımlarından biri olan dinleme, aslında bireyin yaşamında çok hassas bir noktada yer almaktadır.

Dinlemenin Önemi

Dinleme becerisi insan hayatının tamamını etkileyen bir beceridir. Akademik hayattan günlük iletişime kadar her alanda dinleme becerisi yüksek olan bireyler başarıyı yakalamada daha avantajlıdır. Dinleme çevreyi, olanları algılama, çözümleme, analiz edip yeniden anlamlandırma etkinliğidir. Gündelik yaşamda ve eğitim alanında pek çok bilgi, dinleme becerisi sayesinde kazanılmaktadır. Bu sebeple toplumsal alanda sağlıklı ilişkilerin kurulması ve bireylerin eğitim alanında elde ettikleri başarı, dinleme becerisinin gelişmişliği ile doğru orantılıdır (Doğan, 2008, s.266).

Dinleme becerisi, temel dil becerileri içerisinde en önemli yere sahip olan ve en çok kullanılan beceridir (Çer, 2016, s.12). İnsan anne karnından itibaren iletişim kurma isteğindedir. Bu sebeple uzmanlar annelere hamilelikleri süresince

bebekleriyle konuşmaları gerektiğini, bu iletişimin sonucunda daha sakin, huzurlu bir bebeklik süreci yaşanacağını dile getirmektedirler. Dinlemek, bilmeye, öğrenmeye çalışmak; merak duygusunu tatmin etmektir. Dinlenilmekte de aynı tatmin durumu mevcuttur. Bu yüzden insan dinlenilmek ister. Bir çoban koyunlarıyla, evcil hayvan besleyenler hayvanlarıyla, çiçeklerle bitkilerle ilgilenenlerin bitkileriyle konuşmalarının sebebi budur. Çünkü dinlenilmek insana yalnız olmadığını, değerli olduğunu hissettiren bir davranıştır.

Dinleme becerisi gelişimi bu anlamda çok önemlidir. Dinlemesini bilen bireyler yetiştirmek başta aile ve toplum açısından büyük önem taşımaktadır. Çünkü bir milleti bir arada tutan ve kültür aktarımının ana yolu olan dildir ve bunun hayattaki en önemli aktarıcısı dinlemedir. Dinlemeyen insanlar çatışır, kavga eder. Birlik olamaz, birbirini anlayamaz. Oysa dinlemek, karşındakini anlamaya çalışmak, empati yapabilmenin ilk şartıdır. Nasıl ki doktorun tedaviye başlayabilmesi için öncelik doğru teşhis koymak ve bu teşhisi koyabilmek için gerekli tahlilleri yapmaksa; toplumda, eğitimde de amaç önce birbirimizi anlamak olmalıdır ve bunun en basit ve etkili tahlil yolu dinlemektir. Dinlemek aslında karmaşık bir dizi etkileşimin sonucu gerçekleştiği için her alanda olduğu gibi dinlemede de bilinçli ve planlı eğitim çok önemlidir.

Dinleme Eğitimi

Dil öğretiminde amaç bireylere doğru, açık ve etkili bir iletişimi gerçekleştirebilecek dilsel becerileri kazandırma; aktif düşünme becerilerini geliştirip yetkinleştirme ve sosyal yaşama artı değer katacak şekilde toplumsallaşma süreçlerine katkıda bulunmaktır (Erdem, Erdem ve Pala, 2013, s.365). Dinleme becerisi doğuştan geldiği ve kendiliğinden geliştiği için bilinçli, planlı bir eğitim sürecine katılmadan elde edilmiş gibi düşünülmektedir. Ancak sanılanın aksine dinleme becerisi tüm bireylerde farklı düzeylerde ve genel itibarıyla de yetersiz bir seviyede olduğu görülmektedir. Dikkatli incelendiğinde kendiliğinden gerçekleşen öğrenmeler süreçte yaşanan bazı eksikliklerden dolayı doğru-etkili bir dinleme becerisi geliştirebilmek için yeterli değildir. Dinleme, planlı bir eğitimle geliştirilebilen bir beceridir. Bu yüzden dinleme becerisi için, bireye planlı ve programlı bir süreç sunulmalıdır (Yönez, 2012, s.17). Ancak dinleme eğitimi diğer becerilere kıyasla fazla ihmal edilmiş bir beceri alanıdır. 2000'li yıllardan sonra dinleme becerisi üzerine yapılan çalışmalar hız kazanarak

artsa da günümüzde yapılan tarama çalışmaları hala yeteri kadar bu alanda çalışma olmadığını göstermektedir. Topçuoğlu Ünal ve Özer (2014) kitap, bildiri, makale, yüksek lisans ve doktora tezleri düzeyinde dinleme beceri alanına yönelik 1995 ile 2014 yılları arasında toplam 160 çalışma yapıldığını ortaya koymuştur. Bu sayının dinleme becerisi gibi en çok kullanılan beceri alanında 20 yıl için yetersiz olduğunu dile getirilmiştir.

Eğitim öğretim programları incelendiğinde de bu alandaki eksiklik göze çarpmaktadır. Son yıllarda dinleme becerisi alanına yönelik kazanımlar programlara girse de hala istenilen düzeyde ve yetkinlikte değildir.

Eğitim öğretimde derslerin planlanması, öğretim programlarıyla sağlanmaktadır. Konuyla alakalı olarak Özbay (2002), programdaki eksikliklerin doğrudan eğitim öğretimi etkileyeceğini dile getirmektedir. Türkçe öğretim programları, Türk insanının dil becerilerini geliştirerek Türkçe yazılmış bilim ve sanat eserlerini anlayan, yorumlayan, değerlendiren ve kendine, topluma artı değer kazandırabilecek katkılar elde eden bireyler yetiştirmek üzere hazırlanır. Cumhuriyetin ilanından sonra ana dil öğretiminde de her alanda olduğu gibi önemli çalışmalar başlamıştır. Çünkü toplumu bir arada tutan ve millî birlik ve beraberliğin ancak eğitimle olacağı düşünülmüştür. Bunun en büyük göstergesi, iyileşmek ve ilerlemek adına sürekli değişen eğitim öğretim programlarıdır.

Türkçe öğretim programı denilince dört temel beceri (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) ve dil bilgisi konularından oluşan bir sistem kastedilmektedir. Bu aşamada asıl olan ana dili eğitiminin sağlıklı bir biçimde sağlanmasıdır. Toplum içindeki iletişimin, dil birliğinin ve kültür aktarımının sağlıklı biçimde devam edebilmesidir. Bunu olması için de tüm becerilerin aynı oranda geliştirilmesi gerekir. Ancak geçmişten günümüze Türkçe öğretim programlarına bakıldığında ise durumun gereken eşitlikte olmadığı görülmektedir.

Her iki eğitim kademesi için de üzerinde en az durulan beceri, dinleme becerisidir. 1924 tarihli eğitim öğretim programında ise dinleme becerisinin adı bile geçmemektedir. Buradan hareketle ana dili eğitiminin hep bir bölümünün eksik kaldığını söylemek mümkündür.

İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda (6, 7 ve 8. Sınıflar) “dinleme”, ayrı bir öğrenme alanı olarak karşımıza çıkmaktadır.

İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programında “Türkçe öğrenimi; anlama, yorumlama, iletişim kurma becerilerinin gelişmesine yönelik olan dinleme / izleme, konuşma, okuma, yazma temel dil becerileri ile dil bilgisinden oluşur.” ifadesiyle dinlemeye temel dil becerileri arasında yer verilmiştir (MEB, 2006, s.2). “Türkçe öğretiminden beklenen, öğrencinin okuma, dinleme / izleme, konuşma ve yazma becerilerini dilin kurallarına uygun olarak geliştirmesi” hedefi doğrultusunda dinleme becerisinin geliştirilmesi bir ihtiyaçtır. Programda “Dinleme / İzleme” başlığı altında “Dinleme / izleme, iletişim kurmanın ve öğrenmenin temel yollarından biri olup verilen iletiyi doğru bir şekilde anlama, yorumlama ve değerlendirme becerisi” şeklinde tanımlaması yapıldıktan sonra “dinleme / izleme kurallarını uygulama, anlama ve çözümleme, değerlendirme, söz varlığını zenginleştirme, etkili dinleme / izleme alışkanlığı kazanma” hedefleri belirtilmiştir (MEB, 2006). Dinleme becerisi bakımından düşünüldüğünde bu, oldukça önemli bir gelişmedir. Programda dinlemenin bir “öğrenme alanı” olduğu ve dinleme sürecinde öğrencinin kullanabileceği tür ve yöntemler belirtilerek uygulama örnekleri sunulmaktadır (Melanlıoğlu, 2011).

Milli Eğitim Bakanlığı 2018 eğitim öğretim programındaki Türkçe öğretim programının özel amaçlar bölümüne bakıldığında ise okuma, konuşma ve yazma becerilerine bireysel olarak değinildiği görülmektedir. Ancak sadece dinleme becerisine yönelik bir kazanımsal amaçtan bahsedilmemektedir. Bununla birlikte, programda ses temelli ilk okuma yazma öğretiminin ilk olarak dinleme eğitimi çalışmalarısıyla başlatılması gerektiği ifade edilmiştir. Böylelikle dinleme becerisinin önemine dikkat çekilmektedir. Türkçe öğretim programında sınıflara ait dinleme kazanım sayıları (MEB, 2018):

1. sınıflar, 11 kazanım, 2. sınıflar, 9 kazanım, 3. sınıflar, 13 kazanım, 4. sınıflar, 12 kazanım, 5. sınıflar, 12 kazanım, 6. sınıflar, 12 kazanım, 7. sınıflar, 14 kazanım, 8. sınıflar, 14 kazanım olarak verilmiştir.

Eğitim öğretim programlarında planlanan ve öğrencilere verilen dinleme eğitimi, sadece Türkçe dersi programlarına konulmamalıdır. Eğitim öğretim kurumunda geçirilen tüm sürecin içine yayılmalıdır. Dil, bütün derslerin öğretiminde temel araç olduğu için, dil becerilerinin öğretiminde de bütün derslerdeki fırsatlar değerlendirilmelidir (Doğan, 2008). Dil becerilerinin öğretimi sadece ana dil öğretimi dersiyle sınırlı kalmamalıdır (Ediger, 2002). Matematik,

Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve diğer derslerde de dinlemeye yönelik etkinlikler bilinçli olarak yapılmalıdır. Bu, dile bütüncül bir yaklaşımın olmazsa olmazıdır (Matheson, Moon ve Winiecki, 2000, s.32). Böyle olursa öğrenciler, dinlemenin hayatın her aşamasında kullanılan önemli beceri olduğunun kıymetini anlayacaklardır. Dinleme becerisi amacına göre farklı şekillerde karşımıza çıkabilmekte ve farklı durumlarda bireye ihtiyacı olan bilgiyi sağlama sırasında çeşitli değişiklikler göstermektedir.

Dinleme Türleri

Geçmişten günümüze kadar dinleme için yapılan birçok sınıflama mevcuttur. Kimi araştırmacılar dinlemeyi ikiye ayırırken kimisi dokuza kadar çeşitlendirmiştir.

Yalçın (2006, s. 131-135), üç tür dinleme türünden bahsetmektedir:

Seçerek Dinleme: İnsan beyni dışarıdan gelen seslerin hepsini değil bir kısmını dinlemektedir. Seçerek dinleme, beynin bu çalışma biçimine paralel olarak yapılan dinlemedir. Bir insanın ne aradığını bilmesi ve ona göre dinlemesidir.

Katılımlı Dinleme: Karşımızdaki insana, onu dinlediğimizi hissettirmeye dayanan bir dinleme türüdür. Dinleyenin, konuşmacıya dinlediklerini yansıtması ve böylece konuşmacıya dinlediğini göstermesiyle oluşan psikolojik bir rahatlama sağlama durumudur. Katılımlı dinlemenin özellikleri; anlatılanlara açıklık getirilmesini istemek, sözleri yorumlamak veya başka türlü söylemek, duygularını yansıtmak, başlıca fikir ve duyguları özetlemek şeklinde sıralanabilir.

Eleştirel Dinleme: Eleştirel dinleme, dinlenen şeyin doğru olup olmadığını belirlemektir. Eleştirel dinlemede dinleyici, dinlediği her şey için bazı sorular sorma alışkanlığı kazanmalıdır. Dinleyicinin, konuşmacının anlattıklarını hızlı analiz ederek; sunduğu bilginin kendi kişisel yorumu mu olduğu, gözlemlere mi dayandığı veya sunulan bilginin belirli bir kaynaktan mı alındığını belirlemesi gerekmektedir.

Harmer (2001), iki dinleme türünden bahsetmektedir. Karşılaşılan herhangi bir sorunu çözme, merak etme ya da bilgi edinme gibi nedenlerden dolayı canlı ve cansız kaynaklardan sözlü yanıt alma amacıyla yapılan dinleme etkinliğini işlevsel; kişilerin özel meraklarından dolayı veya keyif alma amacıyla ilgi duydukları konuları dinlerken yaptıkları dinleme etkinliğini ise keyifsel dinleme şeklinde

nitelemektedir. Bu tasnifte dinleyici her iki durumda da aktiftir. Dinleyici sürecin içindedir ve etkindir.

Kingen (2000) ayırt edici (Sesleri ve görsel uyarınları birbirinden ayırt etmek için yapılan dinleme.), estetik (Eğlence ve zevk almak için dinleme.), etkili (Bir mesajı, eleştiride bulunmadan dinleme.), eleştirel (Söylenenlerin ne anlama geldiğini tespit etmek için dinleme.) ve empatik (Kendini, konuşmacının yerine koyup onun duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışarak dinleme.) olmak üzere beş dinleme türü açıklamaktadır. Bunların içinde öğrencilerin en çok başvurduklarının etkili, eleştirel ve estetik dinleme olduğunu dile getirmektedir. Bu üç türün, öğrencilerin en çok kullandığı dinleme çeşitleri olması şaşırtıcı değildir. Eğitim kurumlarında eğitim ve öğretim faaliyetlerinin genel itibarıyla öğretmenin anlatımına dayanmasından dolayı etkili, eleştirel ve estetik dinlemenin, öğrencinin ders işleme sürecinden verimli bir şekilde faydalanabilmek için seçtiği uygun dinleme türleri olduğu düşünülebilir.

Dinleme türlerine ilişkin sınıflandırmaların genel olarak dinlemenin yapılış şekli ve gayesine göre tasarlandığı söylenebilir. Akyol (2013), dinleme türlerini aktif dinleme, stratejik dinleme, diyalog ve sunuya dayalı dinleme ve amaçlı dinleme olarak tasniflemiştir. Arı (2010), dinleme türlerini seçici dinleme, katılımlı dinleme, etkili dinleme, eleştirel ve empatik dinleme olarak ortaya koymuştur. Ünalın (2006) dinlemeyi, seçerek dinleme, etkili dinleme, aktif dinleme, eleştirel dinleme, yaratıcı dinleme ve empatik dinleme türlerine ayırmıştır. Aktaş ve Gündüz (2013) dinlemeyi dikkatli dinleme, doğru dinleme ve eleştirel dinleme olmak üzere üçe ayırmıştır. Ungan (2013) dinleme türlerini etkili ve etkisiz dinleme başlıklarında toplamıştır. Güneş (2016) dinleme türlerini sorgulayıcı dinleme, metni takip ederek dinleme, yaratıcı dinleme, pasif dinleme, katılımlı dinleme ve not olarak dinleme şeklinde sınıflandırmıştır. Koç (2009), dinleme türlerini, seçerek dinleme, katılımlı dinleme ve eleştiriye bağlı dinleme olarak ayırmıştır. Cihangir (2011) ise etkili ve etkisiz dinleme olarak iki başlıktan bahsetmiştir. Maden ve Durukan (2011) ise yapmış olduğu tasnifi dinleme stilleri başlığıyla belirleyip, bu başlık altında aktif, pasif, katılımcı ve tarafsız dinleme olmak üzere dört dinleme türünden bahsetmiştir. Etkin dinleme, literatürde karşımıza bazen farklı adlandırmalarla da çıkabilmektedir. Gordon, (2013) ve Çiftçi 'ye (2007) göre aktif dinleme ve Doğan, (2011) ise katılımlı dinleme adlarıyla karşılaşmışlardır. Sözlü

iletişimin en önemli ayaklarında biri olan etkin dinlemenin önemi, gündelik hayatın her anında yer alan ve kullanılan bir dinleme türü olması (Yalçın, 2006, s.132), bireylerin birbiriyle olan ilişkilerini düzenleyip güven ve anlaşmayı sağlamasıdır (Salem, 2003).

Etkin dinleme alanında Carl Rogers önemli bir temel teşkil eder (Orlov, 1992; ve Karatay, Dolunay ve Savaş, 2014). Etkin dinleme; dinleyicinin, empati, koşulsuz saygı ve samimiyet (Rogers, 1955) duygularının eseri olarak, konuşanı, onun duygu ve düşüncelerini tam olarak anlamayı hedefleyen bir dikkat ve ilgiyle, göz teması kurarak, sözünü kesmeden, fikir ve duygularının anlaşılabilir anlaşılmadığını gösteren, yargılayıcı olmayan sözlü ve sözsüz geri iletimde bulunarak dinlemesi yöntemidir (Gordon, 2013; Weger, Castle ve Emmett, 2010; Bodie, 2011; Hanna, 2011; Mishima, Kubota ve Nagata, 2000; Cihangir, 2011; Hutchby, 2005).

Özbay (2005), *Dinleme Şekil ve Türleri* başlığı altında dinleme şekillerini etkileşimli ve etkileşimsiz olarak sıralamakta; dinleme türlerini ise gönüllü veya gönülsüz, motivasyona dayalı, sempati veya antipati ile, seçmeli, yüzeysel, etkin, katılımlı, eleştirel ve pasif olmak üzere dokuz gruba ayırmaktadır. Ayrıca sınıflama yaparken “etkin, katılımlı vb.” gibi farklı isimlendirmeler kullanmıştır.

Özbay’ın (2009) yapmış olduğu sınıflamada dinleme türleri sayısını işlevselliğe bakarak azaltmış olduğu görülmektedir. Bu açıdan genel alanyazın sınıflamasına yaklaştığı görülmektedir. Dinleme türlerini beş ana başlık altında toplamaktadır:

1. Ayırıştırıcı dinleme, sesler arasındaki farklılıkları ayırt edebilmedir. Yaşa ve sınıf seviyesine göre ayırıştırıcı dinlemeyi geliştirici etkinlikler değişmektedir.
2. İletişimsel dinleme, bireyin günlük hayatında çevresiyle iletişim kurarken kullandığı dinleme türüdür. Empati kurma, bireyin iletişimde bulunduğu kişi ya da çevreyi daha iyi anlamasına yardımcı olur. İletişimsel dinlemede empatinin yeri büyüktür.
3. Estetik dinleme, eğlenme, hoşça vakit geçirme ya da zevk için bir okuyucuyu ya da konuşmacıyı dinlerken kullanılan dinleme türüdür.

4. Bilgi için dinleme, öğrenme için yapılan bütün dinleme türlerini kapsamaktadır. Bilgi için dinlemenin gerçekleşebilmesi için öncelikle dinleyicilerin, etkin dinleyici olmayı öğrenmeleri gerekir.
5. Eleştirel dinleme, dinlenenlerin doğru olup olmadığını kontrol etmedir ve demokratik bir toplumda yaşayan bireyler için hayati bir öneme sahiptir.

Doğan'a göre (2011, s.30) dinleme türleri beş çeşittir. Bu dinleme çeşitleri adlandırma farklıyla Özbay'ın (2009) yaptığı beşli sınıflandırmayla benzerlik göstermektedir. Doğan (2011, s.30) Wolvin ve Coakley (1979, 1985;akt. Tompkins, 1998, s.262) ile Kingen'den (2000, s.265) kaynak göstererek beş dinleme türü sınıflamasını sunmuştur:

1. Ayırt edici dinleme, sesleri ve görsel uyaranları birbirinden ayırt etmek için yapılan dinlemedir. Bu dinlemede çevreden gelen sesleri, konuşma seslerini, müzik tonlarını, birden çok anlamı olan kelimeleri, sözlü iletişime eşlik eden sözsüz iletişim öğelerini ayırt etme durumu söz konusudur. Bu Özbay'ın (2009) sınıflamasında "Ayrıştırıcı Dinleme" olarak aynı işlevsellikte karşılığını bulmaktadır.
2. Estetik dinleme, eğlence ve zevk almak için yapılan dinlemedir. Burada iletinin duygu hissettirmesi ve heyecan uyandırması beklenir. Bir hatıra, öykü veya şarkı estetik dinlemeye örnek olabilir. Bu sınıflama aynı şekilde ve isimde Özbay'da (2009) da mevcuttur.
3. Etkili dinleme, anlatılmak isteneni, iletiyi eleştirel yargıda bulunmadan dinlemektir. Neden-sonuç ilişkilerini çözmek, önceden bilinenle yeni öğrenilen arasında ilişki kurmak, ana ve yardımcı fikirleri tespit etmek amacıyla yapılan dinlemedir. Bu tür ise Özbay'da (2009) "Bilgi için dinleme" olarak adlandırılmıştır.
4. Eleştirel dinleme, sadece anlamak adına değil, değerlendirmek veya yargılamak için yapılan dinleme türüdür. Hataları ve mantıksızlıkları ayırt etmek, ifadelerin altında yatan farklı, örtülü anlamları da ortaya çıkarmak için yapılır. Bu da Özbay'ın (2009) sınıflamasında aynı isimle karşılanmıştır.
5. Empatik dinleme ise, yargılardan kaçınarak, tavsiyelerde bulunmadan, karşıdakinin ne hissettiğini anlamaya çalışmak adına yapılan dinlemedir.

Özbay (2009) ise bunu “İletişimsel Dinleme” olarak isimlendirmiştir ancak içerik aynıdır.

Dinleme türleri bilinçli dinleyiciye dinleme sırasında amacına yönelik kolaylıklar sağlasa da alıcı, gönderici veya ortam vb. değişkenler dinlemede kimi zaman bazı zorluklara sebep olabilmektedir.

Dinleme Engelleri

Lundsteen’e (1979) göre başarılı bir dinleme için ders planlaması yapılırken öğrencilerin yaşamakta oldukları dinlemeyle alakalı problemlerin öğrenmeyi nasıl etkilediklerini tanımlamak gerekir. Öğrencilerin yaşadıkları dinleme bozukluğunu dörde ayırmıştır:

1. Duymada sorun: Bazı öğrenciler dinlemeye katılımlarını etkileyen işitsel fizyolojik problemleri vardır veya bazı çevresel problemlerden (gürültü gibi) dolayı duyamamaktadırlar.
2. Ayırt etme ve duyuşsal algı: Bazı öğrencilerin duyuşsal hafıza (daha yeni duydukları şeyi hatırlama) ve dizimsel hafıza (daha yeni duydukları kelime veya ifadelerin doğru sırasını hatırlama) ile ilgili problemleri vardır.
3. Dikkat ve konsantrasyon: Pek çok öğrenci dikkat etme ve konsantrasyonu sağlama ile ilgili sorunlarından dolayı yönergeleri takip etmede güçlükler yaşamaktadırlar. Bu tip öğrenciler için, sıradan bir sınıf ortamında bulunan birçok unsur dikkatlerinin dağılmasına neden olur.
4. Anlama: Çok sayıda öğrenci, dinlediğini anlamamanın farklı yönleri ile ilgili güçlükler yaşamaktadırlar. Bazıları, gerçeklerin veya söylenenlerin kelimesi kelimesine anlaşılması (neyin söylendiğini ya da ifade edilen gerçeklerin ne olduğunun tanımlanması) ile ilgili sorunlar yaşamaktadır; bir kısmı yorumlama (yeni bilgilerin sınıflandırılması veya gerçekler arasındaki neden sonuç ilişkilerinin farkına varılması gibi) ile ilgili sorunlar yaşamaktadır; diğer bir kısmı eleştirel düşünme (duyduklarını uygulama ve problem çözme) ile ilgili problemler yaşamaktadırlar. Bazıları da dinlemenin değerlendirmesi (duyduklarını değerlendirmek ve eleştirel bir biçimde yorum yapmak) ile ilgili sorunlar yaşamaktadırlar.

Dinleneni anlama üzerindeki farklı değişkenleri gözlemleyen Underwood (1989) başlıca dinleme sorunlarının; konuşmacıların konuşma hızını kontrol etme eksikliği, tekrarlanan şeyleri elde edememek, dinleyicinin sınırlı kelime bilgisi, “sinyalleri” tanıyamamak, yorumlama problemleri, konsantrasyonu sağlayamama, kazanılmış farklı öğrenme alışkanlıkları olduğunu belirtir.

Mackay’e (1997) göre ise dinlemeyi olumsuz etkileyen sebepler; dinleyicinin önemli olduğunu düşündükleri üzerine yoğunlaşarak seçici dinleme yapması, insanların konuşma hızı ile düşünce hızı arasında hayli belirgin bir fark olması, ilgi eksikliği, inanç ve davranışlar, konuşmacının geldiği sınıf, aksan, giyinme biçimi, tavır vs.nin dinleyicide şiddetli bir tepki duygusu yaratması, ön yargılar, sözcük veya cümlelerin aşırı tekrarının dikkat dağıtıcı olması, bilinmeyen kelimelerin kullanımı, dinleyicilerde duygusal tepki yaratacak kimi özel sözcüklerin kullanımı ve fiziksel engellerdir.

Robertson’a göre (2008) dinlemeyi olumsuz etkileyen bazı etkenler; konuya ilgiden yoksun olma, dış görüntü ile meşgul olup içeriği kaçırma, konuşmacının sözünü kesme, ayrıntılar üzerine odaklanma ve asıl noktayı atlama, her şeyi ön yargıya dayalı bir taslağa oturtma, etkin olmayan bir beden duruşu sergileme, şaşkınlık yaratma ve bunlara göz yumma, zor gereçleri atlama, duyguların mesajı engellemesine izin verme ve düş kurmadır.

Dinlemeyi etkileyen faktörleri Çifçi (2001) 8 başlık altında sıralamaktadır.

1. Fizyolojik Faktörler: Öğrencilerin işitsel kabiliyetlerinin sağlıklı ve olması gerektiği yeterlilikte olması gerekir. Bu şartlar uygunsa gerçekleşen duyma işlemi, dinleme sürecine hazır olacaktır. Ancak işitme kaybı olan öğrencilerin tespiti öğretmen tarafından basit yöntemlerle test edilip sağlık kuruluşlarına yönlendirilebilir. Sınıftaki oturma planında da yeri bu duruma göre konumlandırılabilir.
2. Fizikî Faktörler: Dinlemenin gerçekleşeceği ortam, öncelikle sağlıklı işitmeye engel olmamalıdır. Dinleme ortamlarında (sınıf, konferans salonu vb. yerler) akustiğe özen gösterilmeli, sesin dağılmasına, yankılanmamasına, sınıfın en uzak köşesinden duyulabilirken, yakında oturanlar için rahatsız edici olmaması gerekir. Sınıfın kalabalık ya da tenha olması, sınıftaki oturma planı da dinlemede etkilidir. Oturulan

malzemelerin türü, rahatsızlık veya fazla rahatlık sağlayıp dinlemeyi olumsuz etkileyebilirler. Oturma esnasındaki hareketlerin ve pozisyonların da dinlemeyi ve algılamayı önemli ölçüde etkilediği tespit edilmiştir. Amerika’da yapılan bir araştırmada konferanstaki öğrencilerin bir kısmının istedikleri gibi rahat şekilde, diğer grubun ise kolları sımsıkı kavuşturulmuş şekilde konferansı dinlemeleri istenmiş. Konferans sonucunda iki grup arasında yapılan değerlendirmede kolları sımsıkı kavuşturulmuş halde dinleyen grubun % 38 daha az öğrendiği sonucuna ulaşılmış (Pease, 1997).

3. Psikolojik Faktörler: Dinleyenin, içinde bulunduğu ruh hâli, dinlediğini algılamadaki en önemli engeli oluşturmaktadır. Olumsuz bir psikolojik durumun sebebi, kişinin özel ilişki ve durumlarından kaynaklanabileceği gibi vericiden (öğretmen, konuşmacı vd.), dinleme ortamından ve konu içeriğinden de kaynaklanabilir. Konu içeriği de dinleyenin psikolojisi açısından son derece önemlidir.
4. Zihinsel Faktörler: Dinleme, canlı ve dinamik bir faaliyettir. Muhakeme, mukayese, analiz ve yorumlama, dinleme faaliyeti boyunca sürekli değişerek gerçekleşir. Konuyu, akışı içerisinde, birikimler eşliğinde takip etmek yoğun bir zihin faaliyetini gerektirir. Bu durumda dinleyicinin mevcut eğitim durumu bu zihinsel faaliyetleri olumlu ya da olumsuz etkileyecektir. Sahip olduğu kelime hazinesi ve konu ile alakalı hazırbulunuşluğu da etkili olacaktır.
5. Sosyal Faktörler: Dinlemede sosyal bakış açısı, toplumun örf ve âdetleri, yaygın sosyal eğitim anlayışları önemli rol oynar. Bireysel hareket etmeye yanlış bir değer yükleyen toplumda pasif dinleyici konumunda olan genç bir nesil ortaya çıkar.
6. Öğretmen Faktörü: Öğretmenin kullandığı anlatım tekniği önemlidir. Sürekli anlatan öğretmen öğrencilerinin pasif dinleyici olmaya iter. Burada öğretmenin mesleki bilgi ve becerisi de önem arz eder.
7. Verici (Konuşmacı) Faktörü: Bir konuşmacının başarılı olabilmesi için sesini ve bedenini iyi kullanabilmesi gerekir. Anlatacağı konu hakkındaki yetkinliği de önemlidir. Heyecanını kontrol edemeyen bir konuşmacı

sesini ve jest-mimiklerini etkili bir şekilde kullanmayacağı için iletişimin akışını bozacaktır.

8. Konu Faktörü: Dinleyicilerin ilgi alanında olmayan, seviyelerinin üstünde olan, anahtar kelime ve kavramları yeterince bilinmeyen konular, iyi bir dinleme içeriği sunamazlar. Bu özelliklere sahip konular, eğer zorunlu ve görev gereği bir dinleme faaliyeti mevcutsa sahte dikkate sebep olur. Bunun sonucunda ortaya çıkan amaçsız ve serbest bir dinleme faaliyetinde dikkatin gereksiz unsurlara dağılır.

Goh (2000) ise yabancı dil olarak İngilizce öğrenen dinleyicilerin anlama problemlerine bilişsel bir yaklaşım sergileyerek öğrencilerin dinleme güçlüklerini Anderson'un (1995) üç aşamalı dil anlama modelinde incelemiş ve aşağıdaki on dinleme problemini tespit etmiştir:

Algı ile ilgili problemler

- Bildiği kelimeleri tanımama
- Anlam hakkında düşünürken bir sonraki kısmı ihmal etme
- Konuşma akışının olmaması
- Metinlerin başlangıcını kaçırmak
- Konsantrasyonu çok zor sağlama veya sağlayamama

Ayrıştırma ile ilgili problemler

- Duyduğunu hızlıca unutma
- Duyulan sözcüklerden zihinsel bir temsil oluşturamama
- Daha önceki problemlerden dolayı girişten sonraki kısımları anlamama

Kullanım ile ilgili problemler

- İstenen mesajı değil kelimeleri anlama
- İletideki anahtar fikirler hakkında aklının karışması

Aşılıoğlu'na (2009) göre dinleme becerisinde karşılaşılan engeller; dinleyiciden kaynaklanan, dersin hedeflerinin farkında olamama, konu üzerine dikkati toplayamama, konuya ilgi duymama, dinleme sırasında kişisel sorunlara odaklanma, anlatılan her şeyi not almaya çalışma, ders süresini hayal kurarak

geçirme, konunun kavranması için gerekli olan ön bilgilere sahip olmama ve güdülenme eksikliği gibi başlıklar altında toplanabilir. Anlatıcı/Konuşmacıdan kaynaklanan; anlatımı uzun süre ve tek düze sürdürme, öğrencileri hedeflerden haberdar etmeme, konuşmalarında dinleyiciler tarafından bilinmeyen kavram ve terimlere sık sık başvurma, beden dili ve ses tonu ile öğrencilerde dinleme konusunda isteksizlik yaratma ve onların ilgilerini konuya çekmeyi sağlayacak yönlendirmeyi gerçekleştirilememedir (Keray Dinçel, 2018).

Problem Durumu

İnsanı sosyal bir varlık yapan en temel beceri alıcı becerilerinden olan dinleme becerisidir. İletişimin temelinde dil ve dilin ilk ediniminde ise dinleme en önemli basamaktır. Dinleme becerisi sadece dili edinmede değil sosyal hayatı anlamlandırmada da büyük rol oynamaktadır. Anne karnından itibaren başlayan dinleme, insan hayatının son anına kadar devam etmekte ve insanın diğer hayatlarla etkileşiminde büyük rol oynamaktadır.

Bu durum öğrenciler için de çok büyük bir öneme sahiptir. Hem eğitim ve öğretim kurumlarındaki akademik gelişimlerinde hem de bu ortamlarda ve hayatlarının geri kalanlarında mevcut olan sosyal ve ikili ilişkilerinde dinleme büyük yer tutmaktadır. Hem eğitimsel öğretimsel olarak akademik alandaki hem de sosyal ve ikili ilişkilerindeki birçok problemin altında yatan sebep dinleme becerisindeki bir hata veya eksiklikten kaynaklanıyor olabilir. Aşılıoğlu'nun (2009) Türkçe öğretmeni adaylarının derslerdeki dinleme sorunlarını belirlemeye çalıştığı araştırmasındaki başlıca dinleme engellerinden birisi derse etkin şekilde katılmalarını sağlayacak ortamın oluşturulmamasıdır. Bu da öğrencilerin akademik başarılarını etkilemektedir.

Hasan'ın (2000) dinleme problemlerine ilişkin ölçeğinin bir maddesi yetersiz sınıf koşullarından veya dışarıdaki gürültülerden kaynaklanan net olmayan seslerin, dinlediğini anlamayı etkilediği yönündedir. Imhof, Henning ve Kreft'in (2009) araştırmalarındaki dinleme testinde arka planda ses olan grup ve olmayan grup arasında, arka planda ses olmayan grup lehine anlamlı farklılık ortaya çıkmış ve gürültünün performansı olumsuz etkilediği görülmüştür.

Dinleme, insana yalnızca eğitim hayatında başarılı olması için gerekli bir beceri değildir. Hayatın her alanına etki eden bir özelliğe sahiptir. Özbay'ın (2013, s.142) ifadesiyle “dinleme becerisi gelişmiş bir birey, sosyal hayatında çevresindeki

insanların duygu ve düşüncelerini doğru bir şekilde anlayarak onlarla daha kolay ve sağlıklı iletişim kurar. Böylece, hem sosyal hayatında hem eğitim ve meslek hayatında problem çözebilen, öz güven sahibi ve başarılı bir birey olur.” Benzer şekilde, Melanlıoğlu (2012) da öğrencilerin kendilerine güvenen, kendisiyle ve çevresiyle sağlam ilişkiler kuran kişiler olarak hayata hazırlanabilmeleri için dinlemenin önemli olduğunu belirtmektedir. Dinlemenin insan yaşamındaki önemi hakkında Ungan (2009, s.140) ise “bütün başarılı insanların gerçekte iyi birer dinleyici olduklarını” belirtmiş ve dinlemeyi becerisi gelişmemiş insanların yaşamında saygı, sevgi ve anlaşmaların değil, sürtüşmelerin hâkim olacağını ifade etmiş ve eğitim öğretim kurumlarında şiddetin ön plana çıkmasının en önemli nedeni olarak da bireylerin dinleme becerilerinin gelişmemiş olmasını göstermiştir.

Dinleme eğitiminin düzgün verilip dinleme becerisinin gelişmiş olduğu bireylerde başarı, zekâyâ düzeyine bağlı olarak gerçekleşen başarıdan daha yüksek olduğu yapılan bilimsel çalışmalardan gözlemlenmektedir. Öğrencinin dinleme yeteneğiyle başarı derecesi arasındaki ilişkinin, zekâ düzeyiyle başarı derecesi arasındaki ilişkiden daha yüksek olacağı açıkça görülebilir (Robertson, 2008, s.51).

O halde dinleme becerisi üzerine yapılacak olan çalışmalar ile öğrencilerin bu beceri alanında daha fazla ilerleme kat etmeleri sağlanırsa hem bireysel olarak hem de buldukları topluluk içindeki durumları sosyal ve iletişimsel olarak gelişmiş olacaktır.

Araştırmanın çıkış noktası ortaokul öğrencilerinin yaşadığı dinleme problemleri sadece ders bazında değil birçok değişken açısından ele alınıp tespit edilirse genel bir sonuç ortaya konup her anlamda probleme müdahale imkânı tanıyacaktır. Dinleme becerisini geliştirmeye yönelik çalışmaların da sağlıklı yapılabilmesi için öncelikle olarak karşılaşılan dinleme güçlüklerinin tespiti ve bu güçlükleri etkileyen değişkenlerin neler olduğu bilinmelidir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları dinleme güçlüklerini tespit etmek ve bu güçlüklerde; öğrenim görülen okul, sınıf seviyesi, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, ailenin aylık gelir durumu, aylık kitap okuma sayısı, günlük televizyon izleme süresi, günlük internet kullanma (sosyal ağlar, haber vb.) ve oyun oynama süresi, sözel ve sayısal alan derslerini temsilen Türkçe

ve Matematik ders ortalaması gibi değişkenlerin etkin rol oynayıp oynamadığını anlamak, anlamlı farklılık ortaya koyan değişkenler hakkında bilgi sahibi olmaktır.

Araştırma bu dinleme güçlükleri alanında bu kadar fazla değişkenin anlamlı fark oluşturup oluşturmadığını kontrol etmek istemesiyle ön plana çıkmaktadır. Eğer dinleme güçlüklerini mümkün olabilecek tüm boyutlarıyla ele alıp karşılaşılan sorunları net bir şekilde ortaya koyarsa çözüm anlamında da daha işlevsel çalışmaların yapılmasına katkı sağlayacaktır. Çünkü bir soruna çözüm getirmek için öncelikle sorunun ve kaynağının net tespiti gerekir. Sorunun kaynağı bulununca ona göre çözüm yöntemleri geliştirilebilir. Dinleme gibi anne karnında başlayan, dünya ile ilgili ilk bilgi edinme becerisinin daha sonradan yeterince ilgi gösterilmediği için ihmal edilip insan hayatındaki ikili ilişkilerden başlayarak sosyal yaşamına kadar farkında olmadan hayatına yön veriyor olması gözden kaçırılmaması gereken bir durumdur.

Bu kadar önemli bir beceri olmasına rağmen dinleme becerisi, daima ihmal edilmiş, eğitim ve öğretim ortamlarında geri planda kalmıştır. (Melanlıoğlu, 2013, s.34; Kurudayıoğlu ve Bal, 2014, s.88). 2005 İlköğretim 2. Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programı ve 2006 Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı aracılığı ile eğitim ve öğretim ortamlarında, dinleme becerisine yönelik ders saatleri ve etkinlikler oluşturulmuş ve bu beceri alanı, daha etkin hâle getirilmeye çalışılmıştır (Durukan ve Maden, 2010, s.64).

Problem Cümlesi

“Ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları dinleme güçlükleri ve bu güçlükleri etkileyen değişkenler nelerdir?” cümlesi ana problemi ve aşağıdaki değişkenlere bağlı sorular alt problemleri oluşturmaktadır. Alt problemler anlamlı farklılık ortaya koyan değişkenler sonucunda ortaya çıkmıştır.

Alt problemler

Ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları dinleme güçlüklerini incelerken öğrenim görülen okul, sınıf seviyesi, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, aylık gelir durumu, aylık kitap okuma sayısı, günlük televizyon izleme süresi, günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi, Türkçe ve Matematik dersi yılsonu ortalama başarı puanı gibi değişkenlerin yirmi beş anket maddesinden hangilerinde anlamlı

farklılık ortaya çıkardığına bakıldı. Anlamli farklılık ortaya koyan değişkenler ve ilgili maddeler arasındaki anlamli ilişki alt problemleri oluşturmaktadır.

Yukarıda belirtilen değişkenler arasından sadece aylık gelir durumu değişkeni anlamli bir farklılık ortaya koymadığı için alt problemlerde gelir durumuna ilişkin bir bölüm mevcut değildir.

Öğrenim Görülen Okul Değişkenine Ait Alt Problemler (16 Madde)

1. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
2. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
3. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, sınıfta ses ve gürültü olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
4. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, sınıfta oturduğu sıra, sandalye vb. eşyaların rahat olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
5. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, dinleme sırasındaki oturma pozisyonu bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
6. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, sınıfın kalabalık olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
7. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, sınıftaki dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
8. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, oturma düzeninde etrafındaki arkadaşların dikkat dağıtıcı davranışları bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
9. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, dinleme sırasında içinde bulunulan psikolojik durum (sevinçli, üzgün vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
10. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?

11. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, sınav olduğu günlerde diğer dersleri dinlerken dikkati toplama bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
12. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, düşüncelerinin arkadaş ortamında dikkate alınarak dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
13. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, düşüncelerinin sınıfta arkadaşları ve öğretmenleri tarafından dikkate alınarak dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
14. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, konuşan kişinin sevilmesinin dinlemeyi olumlu etkilemesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
15. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, faydalı olacağına inanılan konunun daha iyi dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
16. Öğrencinin öğrenim gördüğü okul, konuşanın anlatım tekniğinin dinlemeyi etkilemesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?

Öğrenim Görülen Sınıf Seviyesine Ait Alt Problemler (15 Madde)

1. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
2. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, sınıfın ısısı, ışık ve aydınlanma durumu bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
3. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, sınıfta ses ve gürültü olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
4. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, sınıfta oturduğu sıra, sandalye vb. eşyaların rahat olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?

5. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, dinleme sırasındaki oturma pozisyonu bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
6. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, sınıftaki dikkat dağıtıcı unsurlar(duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
7. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, konuşmayı bölen alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
8. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, dinleme sırasında içinde bulunulan psikolojik durum (sevinçli, üzgün vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
9. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
10. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
11. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, neden dinlediğini bilme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
12. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, sınav olduğu günlerde diğer dersleri dinlerken dikkati toplama bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
13. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, düşüncelerinin arkadaş ortamında dikkate alınarak dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
14. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, konuşan kişinin sevilmesinin dinlemeyi olumlu etkilemesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
15. Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesi, konuşmacının kullandığı farklı araç gereçler bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?

Cinsiyet Değişkenine Ait Alt Problemler (3 Madde)

1. Cinsiyet, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
2. Cinsiyet sınıfta ses ve gürültü olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
3. Cinsiyet, sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?

Baba Eğitim Durumuna Ait Alt Problemler (3 Madde)

1. Baba eğitim durumu, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından, dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
2. Baba eğitim durumu, konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından, dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
3. Baba eğitim durumu, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?

Anne Eğitim Durumuna Ait Alt Problemler (3 Madde)

1. Anne eğitim durumu; sınıfta oturuş sırası, sandalye vb. eşyalar bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
2. Anne eğitim durumu neden dinlediğini bilmek bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
3. Anne eğitim durumu, konuşanın anlatım tekniği bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?

Aylık Kitap Okuma Sayısı Değişkenine Ait Alt Problemler (2 Madde)

1. Aylık kitap okuma sayısı, fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
2. Aylık kitap okuma sayısı konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?

Günlük Televizyon İzleme Süresi Değişkenine Ait Alt Problemler (2 Madde)

1. Günlük televizyon izleme süresi, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
2. Günlük televizyon izleme süresi, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?

Günlük İnternet Kullanma (Sosyal Ağlar, Haber, vb.) ve Oyun Oynama Süresi Değişkenine Ait Alt Problemler (3 Madde)

1. Günlük internet kullanma (sosyal ağlar, haber, vb.) kullanma ve oyun oynama süreleri konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
2. Günlük internet (sosyal ağlar, haber vb.) kullanma ve oyun oynama süresi, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
3. Günlük internet (sosyal ağlar, haber, vb.) kullanma ve oyun oynama süresi, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?

Türkçe Dersi Başarı Ortalamasına Ait Alt Problemler (7 Madde)

1. Türkçe ders notu ortalaması, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
2. Türkçe ders notu ortalaması konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
3. Türkçe ders notu ortalaması, konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
4. Türkçe ders notu ortalaması, neden dinlediğini bilme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
5. Türkçe ders notu ortalaması konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
6. Türkçe ders notu ortalaması, konuşanın anlattığı konu hakkındaki bilgisi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?

7. Türkçe ders notu ortalaması, konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el kol hareketleri) kullanarak anlatması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?

Matematik Dersi Başarı Ortalamasına Ait Alt Problemler (9 Madde)

1. Matematik ders notu ortalaması, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
2. Matematik ders notu ortalaması konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
3. Matematik ders notu ortalaması, sınıfta ses ve gürültü olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
4. Matematik ders notu ortalaması, sınıfta oturduğu sıra, sandalye vb. eşyaların rahat olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
5. Matematik ders notu ortalaması, konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
6. Matematik ders notu ortalaması, neden dinlediğini bilme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
7. Matematik ders notu ortalaması, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
8. Matematik ders notu ortalaması, konuşmacının kullandığı farklı araç gereçler bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?
9. Matematik ders notu ortalaması, konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el kol hareketleri) kullanarak anlatması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken midir?

Sayıtlar

- Örneklemin, evreni temsil edecek niteliğe ve niceliğe sahip olduğu,
- Öğrencilerin dinleme becerilerinin yeterli düzeyde olduğu,
- Veri toplama araçlarıyla öğrencilerden elde edilen verilerin öğrencilerin gerçek duygu ve düşüncelerini yansıttığı varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

2015-2016 eğitim öğretim yılı ikinci döneminde Kütahya merkez ilçeye bağlı seçkisiz örneklem yoluyla belirlenen dört ortaokulda öğrenim gören 1064 öğrenci ile sınırlıdır.

Çalışmanın kapsamı, dinleme güçlüklerini tespit etmek amacıyla kullanılan “Ortaokul Öğrencileri Dinleme Güçlükleri Anketi” formundaki veriler ve sonuçlarıyla sınırlıdır.

İlgili Çalışmalar

Tezler

Demircan (2018) “Ortaokul öğrencilerinin dinleme/izleme öz-yeterliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi” , konulu araştırmasında Sosyal Öğrenme Kuramı'nın temel kavramlarından biri olan öz yeterlik algısının bireyin öğrenmesini doğrudan etkileyen faktörlerden birisi olduğunu belirtmektedir. Bu çalışmasında, ortaokul 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencilerinin dinleme/izleme öz yeterlik algı düzeylerini belirlemeyi ve elde edilen sonuçları sınıf düzeyi, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu ve Türkçe dersi başarı puanı gibi faktörlere göre incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, "İlişkisel Tarama Modeli"nde betimsel bir çalışmadır. Sınıf düzeyine göre 6. sınıf öğrencilerinin en yüksek, 8. sınıf öğrencilerinin ise en düşük dinleme öz yeterliğine sahip olduğu; cinsiyete göre kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla dinleme öz yeterliğine sahip olduğu; anne-baba eğitim düzeylerine göre anne-baba eğitim düzeyi arttıkça dinleme öz yeterliğinin de arttığı; bir önceki yıl Türkçe dersi başarı puanlarına göre başarı puanı ile dinleme öz yeterliği arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Özmen (2018) “Doğal ses ve video aracılığıyla yapılan dinleme çalışmalarının anlama bakımından karşılaştırılması”, konulu araştırmasında iletişimi anlamlı ve etkileşimli kılan dil becerilerinden birisinin dinleme becerisi olduğunu belirtmektedir. Bu çalışmada doğal ses ve video aracılığıyla yapılan dinleme çalışmalarının anlama bakımından karşılaştırılmasının ortaya koyulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda hazırlanan araştırma, yarı deneysel türde desenlenmiştir. Araştırmada, doğal sesle yapılan dinleme çalışmasının videodan yapılan dinleme çalışmasına göre anlama bakımından karşılaştırıldığında daha etkili olduğu, doğal sesle yapılan çalışmalarda, öğrencilerin öğretmeni daha dikkatli

ve organize içerisinde dinlediği, sesin daha net anlaşıldığı, dikkatlerin daha az dağıldığı ve ortaya çıkan puanlarla da bunları ortaya koydukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca dinleme metinlerinde öyküleyici metnin bilgilendirici metne göre daha iyi anlaşıldığı bilgilendirici metinlerde öğrencilerin zorlandıkları görülmüştür.

Tayşi (2014) “*Öğrenme stiline dayalı eğitiminin ortaokul öğrencilerinin dinlediğini anlama becerilerine ve dinlemeye yönelik tutumlarına etkisi*” konulu araştırmasında, öğrenme stilleri dikkate alınarak yapılan dinleme çalışmalarının ortaokul öğrencilerinin dinleme becerilerini geliştirmeye ve dinlemeye yönelik tutumlarına etkisini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmada, ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrenme stillerine dayalı dinleme çalışmaları yapılan deney grubu öğrencilerinin, mevcut programa göre dinleme çalışmaları yapılan kontrol grubu öğrencilerine göre dinlediğini anlama puanlarının daha yüksek çıktığı ve aradaki farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, öğrenme stillerine uygun olarak yapılan eğitimin ortaokul öğrencilerinin dinleme becerilerinin ve dinlemeye yönelik tutumlarının gelişmesine katkı sağladığı görülmüştür.

Keleş, (2013) “*Dinleme öncesi ve dinleme sonrası verilen soruların 5. sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama beceri düzeyine etkisi*”, konulu araştırmasının amacı, dinleme öncesi ve dinleme sonrası verilen soruların 5. sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama beceri düzeyine etkisini ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubu, İstanbul'un Ümraniye ilçesine bağlı Yukarı Dudullu 75. Yıl Ortaokulu 5/B ve 5/G sınıflarıdır. Araştırmada karşılaştırmalı modelden yararlanılmıştır. Dinleme öncesi ve dinleme sonrası verilen sorularla yapılan etkinlikler sonucunda 5. sınıf öğrencilerinin dinlediklerini anlama düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Dinleme metinlerinden önce verilen sorularda, bilgi; dinleme metinlerinden sonra verilen sorularda ise eleştirel düşünme sorularındaki başarı öne çıkmaktadır. Öğrencilerin dinlediğini anlama düzeylerinde üç farklı soru türünde farklı dinleme etkinlikleri etkili olmuştur. Dinlediğini anlama düzeyi açısından cinsiyete dayalı farklılık; yalnızca soruların sonradan verildiği bilgilendirici dinleme metni çıkarım sorusu puanlarında ortaya çıkmıştır. Bu noktada erkek öğrenciler, kız öğrencilere göre daha başarılı olmuşlardır. Aynı dinleme metninin geriye kalan soru türlerinde

ve diğ er metinlerle ilgili sorularda, dinlediğ ini anlama d uzeyi bakım ından cinsiyete dayalı bir farklılık oluş mamıştır.

Aksu, (2013) “*Bütünleştirici dinleme modeli uygulamalarının ilköğ retim 5. sınıf öğrencilerinin dinleme becerilerine etkisi*”, konulu araştırmasında ile ilköğ retim birinci kademe öğrencilerinin dinleme becerisinin geliştirilmesinde “Bütünleştirici Dinleme Modeli” uygulamalarının etkililiğ inin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ön test- son test kontrol gruplu olarak düzenlenen bu çalışmada şu bulgular elde edilmiştir: 1.Öğ retmenler, dinleme becerisinin geliştirilmesinin önemli olduğ u görüşündedirler. Öğrencilerin dinleme becerilerinin yetersiz olduğ u, dinlediklerini anlamada güçlük çektikleri, ailenin sosyokültürel özelliklerinin öğrencinin dinleme becerisinin gelişimini etkilediğ i vb. ifade edilen görüşlerle dinleme becerisinin geliştirilmesinin önemli olduğ u belirtilmiştir. 2.Öğ retmenler, dinleme metninin öğrencinin ilgisini çekmesi, dinleme yapılan derse karşı öğrencinin olumsuz tutuma sahip olmaması ve öğ retmenlerin gerekli durumlarda müdahale etme becerisine sahip olması gerektiğ i görüşündedirler. 3.Öğ retmenler, öğrencilerin dinleme sürecinin başarısında, öğrencilerin akademik başarı seviyesinin, öğrencinin bireysel niteliklerinin, kullanılan yönergenin yaş a uygun sayıda ve uzunlukta olmasının, öğrencinin sözsüz mesajları ve beden dilini okuyabilmesinin önemli olduğ u görüşündedirler. 4.Öğ retmenler, öğrencilerin dinleme etkililiğ ini değerlendirmelerinde, dersin öğretim programında dinleme becerisini geliştirmeye yönelik kazanımlar yer almasının, öğrencinin bireysel farklılıklarının, öğrencinin konuşana zamansız müdahalelerde bulunmamasının ve öğ retmenlerin öğrenciye karşı olumlu tutuma sahip olmasının önemli olduğ u görüşündedirler. 5.Öğ retmenler, dinleme becerisinin geliştirilmesi için sınıftaki öğrenci sayılarının az tutulması, ailelerin dinleme becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlerle bilinçlendirilmesi ve dinleme etkinliklerinin sayısının artırılması gerektiğ i görüşündedirler.

Makaleler

Keray Dinçel (2018) ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersinde yaşadıkları dinleme sorunlarının ve Türkçe dersini iyi bir şekilde dinleyebilmek için beklentilerinin neler olduğ unu incelemiştir. Araştırması durum çalışması niteliğindeki nitel bir çalışmadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden

görüşme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Aksaray'da öğrenim gören 120 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersinde yaşadıkları dinleme sorunlarına ilişkin ortam, dinleme metni, dinleme etkinlikleri, Türkçe öğretmeni ve öğrenci olmak üzere beş; sorunlara yönelik beklentilerine ilişkin ise ortam, dinleme metni, dinleme etkinlikleri, Türkçe öğretmeni olmak üzere dört tema ortaya çıkmıştır. Katılımcıların Türkçe dersinde yaşadıkları dinleme sorunları ağırlıklı olarak öğrencilerin gürültü yapmaları, sınıf mevcudunun fazla olması, dinleme metinlerinin uzun ve sıkıcı olması, anlamı bilinmeyen kelimelerin olması, dinleme etkinliklerinin sıkıcı olması, Türkçe öğretmenin kısık sesle konuşması, dinleme metinlerini çok hızlı okuması şeklinde ortaya çıkmıştır.

Kaldırım ve Degeç (2017) B2 seviyesinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen üniversite öğrencilerinin karşılaştıkları dinleme sorunlarını tespit etmek amacıyla nitel bir araştırma gerçekleştirmişler. Bu kapsamda Dumlupınar Üniversitesi TÖMER de öğrenim görmekte olan 8 öğrenci katılımcı olarak belirlenmiştir. Araştırmanın verileri örnekleme dâhil edilen öğrencilerle yapılmış olan yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmış ve araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Katılımcılar, dinleme esnasında genel olarak aksanlı konuşma, deyimler ve atasözlerinin sıkça kullanılması, kelime hazinesinin gelişmemiş olması, konuşma sırasında vurgu ve tonlamaya dikkat edilmemesi ve konuşmacının hızlı konuşmacı gibi sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca bilinen diğer diller, kelime hazinelerinin zengin olması, konunun ilgi çekici olması, görsel işitsel unsurların dinlenmesi, konuşmacının jest ve mimiklerini yerinde kullanması gibi etkenlerin de dinlediğini anlamayı kolaylaştırdığını belirtmişlerdir.

Başkan ve Deniz (2015) “Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders İçi Dinleme Sorunları (Malatya İli Örneği)” isimli çalışmalarındaki amaç, ortaöğretim öğrencilerinin ders içi dinleme sorunlarının belirlenmesidir. Tarama modeline göre desenlenmiş betimsel bir çalışma olan bu araştırma, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Malatya ilinde random yöntemiyle seçilen bir ortaöğretim kurumundaki 343 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırma sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin ders içi dinleme sorunlarının öğrenci, öğretmen ve çevre kaynaklı birçok unsurdan etkilendiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin genel olarak kolay buldukları ve rahat

gececeklerini düşündükleri dersleri dinleme ihtiyacı hissetmedikleri, ilgi duymadıkları dersleri dinlemede sorun yaşadıkları, kendileri için faydalı olup sevmedikleri dersleri ise dinlemede sorun yaşamadıkları tespit edilmiştir. Anlatılan konunun öğrencilerin ilgi alanına girmesinin ve öğretmenin öğrenci tarafından sevilmesinin kız öğrencilerin dinleme tutumları üzerinde daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında, erkek öğrencilerin ise öğretmenlerinin akıcı ve ilgi çekici bir anlatıma sahip olmalarını, kullandıkları anlatım yöntemlerinin değişip değişmediğini ve öğretmenlerin derse hâkim olmalarını kız öğrencilerden daha fazla önemsedikleri tespit edilmiştir.

Doğan ve Özçakmak (2014) “Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi” isimli çalışmalarında dinleme eğitimi konusunda 1998-2013 yılları arasında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin ele almaktadırlar. Bu çalışmada tezler; yapıldığı yıl, üniversite ve enstitü, tür, hedef kitle ve konu değişkenlerine göre değerlendirilmiştir. Çalışmada meta-analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın verileri, Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından kavram ve ana bilim dalı düzeyinde tarama yapılarak elde edilmiştir. Taramalar sonucunda dinleme eğitimi alanında 10’u doktora 39’u yüksek lisans olmak üzere 49 çalışmanın yapıldığı, en çok tezin enstitü bazında sosyal bilimler enstitüsünde (f=24), üniversite bazında ise Gazi Üniversitesinde (f=10) yapıldığı belirlenmiştir. Ayrıca yapılan tezlerin hedef kitle bakımından en fazla “ilköğretim ikinci kademe”, konu bakımından ise en çok “öğretim yaklaşım, strateji, yöntem ve teknikleri”ne (f=23) yöneldiği bulgusuna ulaşılmıştır. Sonuçta, sayısı giderek artmasına rağmen, anlama becerilerinden okuma üzerine yapılan çalışmalarla karşılaştırıldığında dinleme becerisiyle ilgili çalışmaların yeterli olmadığı ve dinleme becerisinin ihmal edilmişliğinin devam ettiği söylenebilir.

Epçaçan, (2013), “Temel Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme ve Dinleme Eğitimi “ çalışmasında betimsel araştırma yöntemine başvurulmuş olup veri toplama aracı olarak da kaynak tarama tekniğinden yararlanılmıştır. Literatür tarama neticesinde dinleme becerisinin geliştirilebilir bir beceri olduğu ve özellikle dinleme eğitiminin ölçme boyutunda eksikliklerin yaşandığı ve bu alanda daha fazla çalışmanın yapılması gerekliliği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Emiroğlu, (2013), “ Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dinleme Sorunlarına İlişkin Görüşleri” çalışmasında amaç Türkçe öğretmeni adaylarının dinlemeye ilişkin yaşadıkları sorunları ortaya çıkarmak ve bu sorunların çözümüne ilişkin düşünce ve yaklaşımlar geliştirmektir. Bu amaçla 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Çukurova Üniversitesinde öğrenim gören 97 Türkçe öğretmeni adayının görüşü alınmıştır ve bu görüşler cinsiyet değişkeniyle birlikte incelenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilere “Birini dinlerken yaşadığınız dinleme sorunları nelerdir?” açık uçlu sorusu yöneltilerek öncelerin gönüllülük esasına göre bu soruya cevap vermeleri sağlanmıştır. Katılımcıların ortaya koyduğu veriler, içerik analizi tekniği ile incelenmiş, kategoriler, alt kategoriler ve temalar biçiminde sınıflandırılmıştır. Katılımcılar, dinleme sorunlarının % 58 oranında göndericiden, % 22 oranında alıcıdan ve % 21 oranında diğer sorunlardan kaynaklandığını belirtmişlerdir. Çalışmada cinsiyete dayalı belirgin bir fark olmadığı görülmüştür. Çalışmada dinleme sorunlarına ilişkin değerlendirmeler yapılmış ve çeşitli öneriler sıralanmıştır.

Melanlıoğlu (2012) “Dinleme Becerisinin Geliştirilmesinde Ailenin Rolü” isimli çalışmasında aile, çocukların yetiştirilmesi ve onların sosyal özellikler kazanmasından sorumlu olduğunu belirtmiştir. Eğitim faaliyetleri açısından düşünüldüğünde de aile, en etkili eğitim kurumu olarak değerlendirilmektedir. Anne baba, ilk eğitim faaliyetini çocuğun ana dilini kazanması sırasında gerçekleştirmektedir. Ailenin çocuğun dil gelişiminde model olduğu, ana dilinin tanımından da anlaşılmaktadır. Çocuk doğduğu andan itibaren “dinleme” vasıtasıyla ana dili eğitimine başlar. İnsan hayatının büyük bir kısmını harcadığı dinleme, sahip olunan en önemli ve temel beceri olmakla birlikte en az tanınan ve en az eğitim gerektiren beceri olarak görülmektedir. Bunun nedeni, dinlemenin fark edilmeden edinilen bir beceri olmasıdır. Bu çalışmanın sonucunda, alan yazındaki araştırmalar taranmış ve dinleme becerisinin gelişiminde ailenin görevinin çok önemli olduğunu ortaya koymuştur.

Şahin (2011) “İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Dinleme Becerisi Farkındalıklarının Sosyo - Ekonomik Düzeye Göre İncelenmesi” çalışmasında dinlemede sosyo-ekonomik değişkenin etkisini test etmiştir. Bu çalışma, ilköğretim 6. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin, dil öğrenimindeki temel becerilerden biri olan dinleme becerisi farkındalıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç

doğrultusunda, Erzurum ilinde sosyo-ekonomik düzeyi farklı devlet okullarında öğrenim gören 238 ilköğretim 6. sınıf öğrencisi örnekleme alınmıştır. Araştırma sonucuna göre; sosyo-ekonomik düzeyi farklı ilköğretim okullarında öğrenim gören 6. Sınıf öğrencilerinin dinleme becerisi farkındalık durumları açısından aralarındaki farkların anlamlı olduğu; sosyo-ekonomik düzey düştükçe ölçeğin 5 boyutunda da puanların düştüğü ortaya çıkmıştır.

Melanlıoğlu (2011) “ İlköğretim Türkçe Öğretim Programının “Dinleme Türleri” Bakımından Değerlendirilmesi” çalışmasında yaşanan süreçlerin, dinlenen materyale ve dinlemenin amacına göre farklılık gösterdiğini belirtmektedir. Bu çalışmasının amacı, Türkçe öğretim programını dinleme türleri bakımından değerlendirmektir. Dinleyicinin ilgi ve ihtiyaçları, konunun önemi gibi unsurların dinlemeyi türlerinin oluşumunda etkili olduğuna dikkat çekmektedir. Dinleme türlerine yönelik literatürde pek çok sınıflama olduğu ve bu çeşitliliğin, İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu’na (6, 7 ve 8. Sınıflar) da yansıdığını belirtmiştir. Çalışma sonucunda programda yer alan dinleme türlerine yönelik tasnifin yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

Maden ve Durukan (2011) “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dinleme Stilllerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi” çalışmasının amacı Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme stillerini cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenleri bakımından değerlendirmektir. Araştırma tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın örnekleme Türkçe öğretmenliği lisans programında öğrenim gören 159 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışmanın verileri Jianying Lu tarafından geliştirilen ve araştırmacılarca Türkçeye çevrilen “Dinleme Stilleri Anketi (DSA)” ile toplanmış; SPSS 11.5 programı aracılığıyla frekans ve Ki-kare teknikleriyle analiz edilmiştir. Çalışma sonunda; Türkçe öğretmeni adaylarının % 48,4’ünün Pasif dinleyici, % 32,7’sinin Katılımcı dinleyici, %16,4’ünün Tarafsız dinleyici ve % 4’ünün Aktif dinleyici oldukları; dinleme stilleri üzerinde cinsiyet değişkenin anlamlılık oluşturmadığı, sınıf seviyesi değişkeninin ise anlamlı fark yarattığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Aşılıoğlu (2009) “Türkçe Öğretmen Adaylarına Göre Derslerde Karşılaşılan Başlıca Dinleme Engelleri” isimli araştırmasında amaç Türkçe öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin derslerde karşılaştıkları başlıca dinleme engellerine ilişkin görüşlerini belirlemek ve dinleme becerilerini geliştirmeye

yönelik öneriler ortaya koymaktır. Veri toplama aracı olarak anketten yararlanılmıştır. Araştırmanın örnekleme üç eğitim fakültesine bağlı Türkçe öğretmenliği bölümünde okuyan 195 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri frekans, yüzde ve ki kare testi teknikleri kullanılarak çözümlenmiştir. Öğrencilerin; anlatım süresinin uzun olmasını, dersin hedefleri hakkında yeterince bilgilendirilmemelerini, konuya ilgi duymamayı, dinleme esnasında kişisel sorunların zihinlerini meşgul etmesini, derse etkin bir şekilde katılmalarını sağlayacak ortamın yaratılmamasını, anlatılanların pek çoğunun gelecekte kullanılmayacak bilgilerden oluşmasını başlıca dinleme engelleri olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Araştırmada ayrıca, bazı dinleme engellerinden kızların erkekler göre daha az etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Picard ve Bradley (2001), Klatte ve diğ., (2007) okulun yer aldığı fiziksel çevre (etrafındaki gürültü kaynakları) ve sınıfların ses izolasyon durumları dinleme sürecindeki iletişimin kalitesi açısından önemli olduğunu belirtmektedirler. Bu sebeple araştırmalarında sınıfların ve eğitim ortamlarının fiziksel özelliklerini test etmişler. Öğrenmenin önemli oranda dinleme becerisine bağlı olarak gerçekleştiği sınıfta; kaynak (öğretmen/konuşmacı) ve alıcı (öğrenci) kadar önemli bir değişken de sınıfların fiziksel şartlarıdır. Birçok okulda sınıf içinde oluşan ve sınıf dışından gelen gürültü dil becerilerinin kazanılmasında önemli bir sorun teşkil etmektedir. Yapılan birçok araştırma, sınıfın akustik yapısının ve durumunun sağlıklı öğrenme sürecinde önemli olduğunu göstermektedir (Klatte, Meis, ve Shick, 2007; Klatte ve diğ., 2004; Maxwell ve Evans, 2000; Shield ve Dockrell, 2008; Klatte ve diğ., 2010, s.1169). Yaptıkları araştırmalarda, havaalanına yakın yerlerdeki okullarda eğitim gören öğrencilerin okuma performansları, bu tarz gürültülerin olmadığı daha sessiz bölgelerde öğrenim gören öğrencilerden daha düşük çıkmıştır (Evans ve Maxwell, 1997; Haines ve diğ., 2001). Klatte ve diğerleri (2007) de gerçekleştirdikleri araştırmalar sonucunda benzer bir sonuca ulaşmışlardır. Tren yoluna yakın eğitim ortamlarında tren gürültüsünün dinlediğini anlama oranlarını düşürdüğünü tespit ederek gürültünün dinlemeye olan olumsuz etkisini ortaya koymuşlardır.

İkinci Bölüm

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın amacına bağlı olarak geliştirilen araştırmanın modeli açıklanmıştır. Ayrıca araştırmanın çalışma grubu da belirtilmiştir. Ardından uygulama sürecine bağlı olarak veri toplama araçları ile veri toplama sürecinde elde edilen verilerin istatistiksel analizlerine yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Araştırmada ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir. Tarama modelleri çok sayıda elemandan oluşan evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak örnekleme üzerinde yapılan tarama çalışmalarıdır. İlişkisel tarama modelleri ise iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2012, s. 79-81).

Çalışmada ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları dinleme güçlükleri; okul, sınıf, cinsiyet, anne ve baba eğitim durumu, ailenin aylık gelir durumu, aylık kitap okuma sayısı, günlük televizyon izleme süresi, günlük internet kullanımı ve oyun oynama süresi ve Türkçe- Matematik dersi yılsonu başarı ortalamaları değişkenleri ile olan ilişkilerinin tespit edilmesi amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Kütahya ilindeki ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Gerekli kurumlardan alınan izinler doğrultusunda (Ek-1) Kütahya Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan veriye göre merkez ilçede 2015-2016 eğitim-öğretim yılındaki ortaokul öğrenci sayısı 15.342'dir. Araştırmanın örnekleme ise 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Kütahya ili merkez ilçeye bağlı köy ortaokulları da dâhil seçkisiz örnekleme yoluyla seçilen dört ortaokulda öğrenim gören 1064 öğrenciden oluşmaktadır. Seçkisiz örnekleme yoluyla seçilen 1064 öğrencinin evreni %99 olarak temsil ettiği görülmüştür. Örneklem ile ilgili bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Örneklem ile İlgili Bilgiler

Gruplar	Sayı	Yüzde(%)
Atatürk Ortaokulu	278	26,1
Cumhuriyet Ortaokulu	309	29,0
Linyit Ortaokulu	407	38,3
Kızılcaören Ortaokulu	70	6,6
Toplam	1064	100
5.Sınıf	296	27,8
6.Sınıf	263	24,7
7.Sınıf	287	27,0
8.Sınıf	218	20,5
Toplam	1064	100,0
Kız	521	49,0
Erkek	543	51,0
Toplam	1064	100,0

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması, hazırlanan “Ortaokul Öğrencilerinin Karşılaştıkları Dinleme Güçlükleri” anketinin örneklemini oluşturan okullardaki Türkçe dersi öğretmenleri ile iş birliği içinde 2015-2016 eğitim öğretim yılının ikinci dönem 11-25 Mayıs tarihleri arasında iki haftalık bir süreçte toplanmıştır.

Araştırmada veri toplamak için ortaokul öğrencilerine yönelik “Dinleme Güçlükleri Anketi” kullanılmıştır. Anketin giriş kısmında ise katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin maddeler yer almaktadır.

Veri toplama araçları

Araştırmada öğrencilerin ders içi dinleme güçlüklerini belirlemek için “Ortaokul Öğrencileri Dinleme Güçlükleri Anketi” kullanılmıştır (Ek-2). Anket hazırlama sürecinde Metin (2015: 170-172) tarafından ifade edilen şu aşamalar takip edilmiştir:

- Anketin amacının belirlenmesi
- Anket maddelerinin yazılması
- Uzman görüşlerinin alınması
- Ön uygulama ve anketin son haline getirilmesi

Anketin amacının belirlenmesi

Bu aşamada, yürütülmesi düşünülen araştırmanın amacı, alt problemleri ve bu alt problemleri etkileyebilecek değişkenler tespit edilmiştir. Buna göre, araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin ders içinde karşılaştıkları dinleme sorunlarının neler olduğunun belirlenmesi amacı doğrultusunda;

- Ders ve öğrenci
- Anlatıcı (öğretmen),
- Çevre

kaynaklı problemler alt problemler olarak değerlendirilmiş ve bu problemlerin okul, sınıf, cinsiyet, anne ve baba eğitim durumu, ailenin aylık gelir durumu, aylık kitap okuma sayısı, günlük televizyon izleme süresi, günlük internet kullanımı ve oyun oynama süresi ve Türkçe- Matematik ders ortalamaları değişkenlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Anket maddelerinin yazılması

Bu aşamada, anket maddeleri alanyazın taraması doğrultusunda ve araştırmanın alt problemleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Daha önce yapılmış olan benzer çalışmalar dikkate alınarak araştırmanın alt yapısı oluşturulmuş ve yazılacak maddelerin nasıl yazılacağı ile ilgili fikir edinilmiştir. Bunu takiben, anket maddeleri yazılmaya başlanmış ve maddelerin yazımı tamamlandıktan sonra ilgili maddeler aynı grup altında toplanmıştır. Böylelikle 29 maddeden oluşan taslak anket formu oluşturulmuştur. Maddelerinin yazılması aşamasında maddelerin Türkçe kurallarına uygun, açık ve anlaşılır olmasına, birden çok anlama gelmemesine ve dinleme güçlüklerini tüm boyutlarıyla ölçebilecek nitelikte olmasına özen gösterilmiştir.

Uzman görüşünün alınması

Taslak anket formu, Türkçe eğitimi alanından üç; ölçme ve değerlendirme alanından iki uzmanın görüşleri doğrultusunda gözden geçirilmiştir. Türkçe eğitimi uzmanları taslak anket formunda yer alan maddeleri açıklık ve anlaşılabilirlik yönünden ve dinleme alanına yönelik değerlendirirken; ölçme ve değerlendirme uzmanları ise maddeleri araştırmanın amacı ve uygulanacak hedef kitlenin düzeyine uygun olup olmadığı yönünden incelemişlerdir. Türkçe eğitimi alanı uzmanlarının

incelemesi sonucu “*Fizyolojik ihtiyaçlar dinlememi olumsuz etkiler.*” maddesindeki “Fizyolojik” kelimesinin ortaokul öğrencileri tarafından tam anlaşılamayacağı düşüncesiyle parantez içinde açıklayıcı ve örnekleyici durum yazılması gerektiğini söyleyerek “*Fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) dinlememi olumsuz etkiler.*” şekline dönüştürülerek daha anlaşılır hale getirilmiştir. Ölçme değerlendirme uzmanlarının incelemesi sonucunda ise sırasıyla “tamamen katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum” ve “tamamen katılıyorum” şeklinde beşli likert tipinin ortaokul öğrencileri için karmaşık olacağı için üçlü likert tipinde “Katılıyorum”, “Kararsızım” ve “Katılmıyorum” şeklinde düzenlenmiştir. Uzman değerlendirmelerinden sonra anket formundaki madde sayısında 2 madde çıkarılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda taslak anket formunda gerekli düzenlemelerin yapılmasının ardından anket formu ön uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Ön uygulama ve anketin son haline getirilmesi

Bu bölümde, uzman görüşleri doğrultusunda düzenlenen anket, tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen bir ortaöğretim kurumunda 127 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Uygulama neticesinde öğrencilerin anlamakta zorlandığı ve bir kısmının boş bıraktığı “*Anlamını bilmediğim kelime ve kavramlar olursa dinleme sırasında motivasyonum düşer.*” ve “*Dinlemenin süresi uzun olursa canım sıkılır.*” maddeleri anketten çıkarılarak ankete son şekli verilmiştir. Anket 25 maddeden oluşmaktadır. Ayrıca anketin geçerlilik ve güvenilirlik testi yapılmış olup tüm maddeler arasındaki tutarlılığı (iç tutarlılık) veren Cronbach Alfa katsayısı (0.69) olarak çıkmıştır. Bu da anketin güvenilir olduğunu göstermektedir. Bunların sonucunda anket aşağıdaki son biçimine ulaşmış ve bu şekilde uygulanmıştır:

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıda yazılı anlatım ile ilgili 28 tane cümle ve her cümlenin karşısında bu cümlede anlatılanlara ne düzeyde katıldığınızı belirlemeye yönelik üç ifade yer almaktadır. Sizden istenen, size en çok uyan maddeye işaret koymanızdır. Vereceğiniz cevaplar hiçbir şekilde not olarak değerlendirilmeyecektir. Bu cümlelerde doğru ya da yanlış cevap diye bir şey yoktur. Bunun için önemli olan sizin samimi ve dürüst cevaplar vermenizdir. Bazıları tekrar bile olsa lütfen cevapsız madde bırakmayınız. Teşekkür ederim.

Muhammet ÇELİK
Türkçe Öğretmeni
DPÜ Yüksek Lisans Öğrencisi

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ DİNLEME GÜÇLÜKLERİ ANKETİ

Okulu:.....ORTAOKULU

SINIF:

Cinsiyet Erkek ( ) Kız ( )

Babanın Eğitim Durumu

İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora ( )

Annenin Eğitim Durumu

İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora ( )

Ailenin aylık gelir durumu

1000 TL altı ( ) 1000-2000 ( ) 2000 ve üzeri ( )

Aylık kitap okuma sayısı

0 ( ) 1-2 ( ) 3-4 ( )

Günlük televizyon izleme süresi

0 saat ( ) 1-2 saat ( ) 2-3 saat ( ) 3 saat ve üzeri ( )

Günlük internet(sosyal ağlar, haber, vb.) kullanma ve oyun oynama süresi

0 saat ( ) 1-2 saat ( ) 2-3 saat ( ) 3 saat ve üzeri ( )

Yıl sonu aşağıdaki derslerden aldığınız karne notlarınızı 100'lük sistem üzerinden belirtiniz.

Türkçe (.....) Matematik (.....) Fen Bilgisi (.....) Sosyal (.....) Din Kültürü (.....) İngilizce (.....)

Sıra	Çevresel Faktörler	KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM
1	Sınıftaki oturma düzeni dinlememi etkiler.			
2	Konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer dinlememi etkiler.			
3	Sınıfın ısı, ışık ve aydınlanma durumu iyi olduğunda daha iyi dinlerim.			
4	Sınıfta ses ve gürültü olduğunda iyi dinleyemem.			
5	Sınıfta oturduğum sıra, sandalye vb. eşyalar rahat olursa severek dinlerim.			
6	Dinleme sırasındaki oturma pozisyonum dinlememde önemlidir.			
7	Sınıf kalabalıklık olursa dikkatimi toplamakta zorlanırım.			
8	Sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar(duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) dikkatimi dağıtır.			
9	Oturma düzeninde etrafımdaki arkadaşların dikkat dağıtıcı davranışlarından rahatsız olurum.			
10	Konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar(izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) dinlememi zorlaştırır.			
Dinleyiciye Bağlı Faktörler				
9	Dinleme sırasında içinde bulunduğum psikolojik durum (sevinçli, üzgün vb.) dinlememi etkiler.			
10	Fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) dinlememi zorlaştırır.			
13	Konunun/metnin türü ilgimi çekmezse sıkılırım.			
14	Neden dinlediğimi bilirse dinleme motivasyonum artar.			
15	Sınav olduğu günlerde diğer dersleri dinlerken dikkatimi toplamakta güçlük çekerim.			
16	Düşüncelerim arkadaş ortamında dikkate alınarak dinlenir.			
17	Düşüncelerim sınıfta arkadaşlarım ve öğretmenlerim tarafından dikkate alınarak dinlenir.			
18	Konuşan kişiyi seversem daha iyi dinlerim.			
19	Faydalı olacağına inandığım konuyu dikkatle dinlerim.			
20	Konu ile ilgili önceden bilgi sahibi olmam dinlemeye olan ilgimi artırır.			
Öğretmene/Konuşmacıya Bağlı Faktörler				
21	Konuşanın anlatım tekniği dinlememi etkiler.			
22	Konuşanın anlattığı konu hakkındaki bilgisi dinlemede motivasyonumu artırır.			
23	Konuşanın kullandığı farklı araç gereçler dinlemeyi ilgi çekici hale getirir.			
24	Konuşanın ses tonunu iyi ayarlaması, vurgu ve tonlamayı iyi yapması ilgimi artırır.			
25	Konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el kol hareketleri) kullanarak anlatması dikkatimi artırır.			
Konuşmanın/Dersin İçeriğine Bağlı Faktörler				
27	Anlamını bilmediğim kelime ve kavramlar olursa dinleme sırasında motivasyonum düşer.			
28	Dinleme süresi uzun olursa canım sıkılır.			

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde SPSS 20.0 programı kullanılmıştır. Veriler frekans ve yüzde olarak ifade edilmiştir. Öğrenim görülen okul, öğrenim görülen sınıf seviyesi, cinsiyet, babanın eğitim durumu, annenin eğitim durumu, ailenin aylık gelir durumu, öğrencinin aylık kitap okuma sayısı, günlük televizyon izleme süresi, öğrencinin günlük internet (sosyal ağlar, haber, vb.) kullanımı ve sanal oyun oynama süresi, Türkçe ve Matematik dersi yılsonu başarı ortalamaları gibi değişkenlerin anlamlı fark oluşturup oluşturmadığını tespit etmek için Ki kare testi kullanılmıştır. Bu değişkenlerin anketteki mevcut 25 maddeyle olan ilişkisine bakılmıştır. Bu testte anlamlılık düzeyi olarak 0,05 ve 0,01 alınmıştır.

Üçüncü Bölüm

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde, veri toplama yöntemleri ile elde edilen bulgular yer almaktadır. İlk olarak araştırmaya katılanların demografik özelliklerine ilişkin bulgulara yer verilmiş sonra araştırmanın amaçları doğrultusunda belirlenen başlıklar altında bulgulara ilişkin analiz ve tablolar birlikte sunulmuştur.

Araştırmaya Ait Demografik Bulgular

Tablo 2

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Değişkenlere Göre Dağılımı

Değişkenler	Değişken Sınıfı	Sayı	Yüzde(%)
Ortaokulu	Atatürk Ortaokulu	278	26,1
	Cumhuriyet Ortaokulu	309	29,0
	Linyit Ortaokulu	407	38,3
	Kızılcaören Ortaokulu	70	6,6
	Toplam	1064	%100
Sınıf	5.Sınıf	296	27,8
	6.Sınıf	263	24,7
	7.Sınıf	287	27,0
	8.Sınıf	218	20,5
	Toplam	1064	%100
Cinsiyet	Kız	521	49,0
	Erkek	543	51,0
	Toplam	1064	%100
Baba Eğitim Durumu	İlkokul	128	12,0
	Ortaokul	262	24,6
	Lise	442	41,5
	Üniversite	214	20,1
	Yüksek Lisans	18	1,7
	Toplam	1064	%100
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	326	30,6
	Ortaokul	333	31,3
	Lise	288	27,1
	Üniversite	107	10,1
	Yüksek Lisans	10	0,9
	Toplam	1064	%100

Tablo 2 (Devamı)

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Değişkenlere Göre Dağılımı

Değişkenler	Değişken Sınıfı	Sayı	Yüzde(%)
Aile Aylık Gelir Durumu	1000 TL Altı	120	11,3
	1000-2000 Arası	543	51,0
	2000 TL ve Üzeri	401	37,7
	Toplam	1064	100,0
Aylık Kitap Okuma	0	80	7,5
	1-2	504	47,4
	3-4	480	45,1
	Toplam	1064	100,0
Günlük Tv Süresi	0	75	7,0
	1-2 Saat	510	47,9
	2-3 Saat	307	28,9
	3 Saat ve Üzeri	172	16,2
	Toplam	1064	100,0
Günlük İnternet Kullanımı ve Oyun Oynama Süresi	0	142	13,3
	1-2 Saat	492	46,2
	2-3 Saat	246	23,1
	3 Saat ve Üzeri	184	17,3
	Toplam	1064	100,0
Türkçe Ders Notu Ortalaması	0-44	2	0,2
	45-54	31	2,9
	55-69	107	10,1
	70-84	303	28,5
	85-100	621	58,4
	Toplam	1064	100,0
Matematik Ders Notu Ortalaması	0-44	4	0,4
	45-54	81	7,6
	55-69	184	17,3
	70-84	288	27,1
	85-100	507	47,7
	Toplam	1064	100,0

Araştırmaya katılan toplam 1064 öğrencinin öğrenim gördükleri ortaokula göre dağılımı Atatürk ortaokulu 278, Cumhuriyet Ortaokulu 309, Linyit Ortaokulu 407 ve Kızılcaören Ortaokulu ise 70 olarak gerçekleşmiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %26,1 Atatürk ortaokulu, 29,0 Cumhuriyet Ortaokulu, % 38,3 Linyit Ortaokulu ve % 6,6 Kızılcaören Ortaokulu şeklinde olmuştur.

Öğrenim gördüğü sınıf değişkenine göre dağılımda ise 5.sınıfların 296, 6.sınıfların 263, 7.sınıfların 287 ve 8.sınıfların 218 kişiyle katılımı gözlemlenmiştir. Yüzdeye bakıldığında ise 5.sınıfların %27,8, 6.sınıfların %24,7, 7.sınıfların 27,0 ve 8.sınıfların ise %20,5 olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımına bakıldığında kız öğrencilerin 521 ve erkek öğrencilerin ise 543 olduğu görülmektedir Bu durum ise kız öğrenciler %49 ve erkek öğrenciler %51 olarak yüzdeye yansımıştır.

Baba eğitim durumu değişkeninin dağılımı ilkökul için 128, ortaokul 262, lise 442, üniversite 214 ve yüksek lisans 18 kişi çıkmıştır. Bu durum %12 ilkökul, %24,6 ortaokul, %41,5 lise, %20,1 üniversite ve 1,7 yüksek lisans şeklinde yüzdeye yansımıştır.

Anne eğitim durumu değişkeninin dağılımı ilkökul için 326, ortaokul 333, lise 288, üniversite 107 ve yüksek lisans 10 kişi çıkmıştır. Bu durum %30,6 ilkökul, %31,3 ortaokul, %27,1 lise, %10,1 üniversite ve 0,9 yüksek lisans şeklinde yüzdeye yansımıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin aile aylık gelir durumu değişkenine göre dağılımı 1000 TL altı 120 kişi, 1000-2000 TL arası 543 kişi ve 2000 TL üzeri 401 kişi olarak gerçekleşmiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları 1000 TL kazanca sahip olanlar %11,3, 1000-2000 TL arası kazanca sahip olanlar %51,0 ve 2000 TL üzeri kazanca sahip olanlar ise %37,7 şeklinde gerçekleşmiştir.

Araştırmaya katılan toplam 1064 öğrencini aylık kitap durumu değişkenine göre dağılımı aylık 0 kitap okuyan 80, 1-2 arası kitap okuyan 504 ve aylık kitap okuma sayısı 3-4 kitap olan sayısı 480 kişi olarak görülmektedir. Bunun yüzdeye yansımaları ise kitap okumayanlar %7,5, 1-2 kitap okuyan %47,4 ve 3-4 kitap okuyan sayısı ise %45,1 olarak gerçekleşmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük televizyon izleme süresi değişkenine göre dağılımı, günlük hiç televizyon izlemeyen sayısı 75, 1-2 saat arası izleyen sayısı 510, 2-3 saat izleyen sayısı 307 ve 3 saat ve üzeri kullanan ve oyun oynayanların sayısı 172 olarak gözlemlenmiştir. Bunun yüzdeye yansımaları hiç izlemeyenler %7,0, 1-2 saat arası izleyenler %47,9, 2-3 saat arası izleyenlerin sayısı %28,9, 3 saat ve üzeri izleyenler ise %16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi değişkenine göre dağılımı, günlük hiç internet kullanmayan ve oyun oynamayan sayısı 142, 1-2 saat arası kullanan ve oyun oynayan sayısı 492, 2-3 saat kullanan ve oyun oynayan sayısı 246 ve 3 saat ve üzeri kullanan ve oyun oynayan sayısı 184 olarak gözlemlenmiştir. Bunun yüzdeye yansımaları, hiç kullanmayan ve oyun oynamayanlar %13,3, 1-2 saat arası kullanan ve oyun oynayanlar %46,2, 2-3 saat arası kullanan ve oyun oynayanlar sayısı %23,1 ve 3 saat ve üzeri kullanan ve oyun oynayanlar ise %17,3 olarak gerçekleşmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkçe ders notu ortalamalarına göre dağılımı 0-44 arası not ortalaması olan 2 kişi, 45-54 arası Türkçe notu olan 51 kişi, 55-69 arası notu olan 107 kişi, 70-84 arası Türkçe notu olan 303 kişi, 85-100 arası Türkçe ders notu ortalaması olan 621 kişi olarak gerçekleşmiştir. Bunun yüzdeye yansımaları ise 0-44 arası %0,2, 45-54 arası %2,9, 55-69 arası %10,1, 70-84 arası %28,5, 85-100 arası ise %58,4 olmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin Matematik ders notu ortalamalarına göre dağılımı 0-44 arası not ortalaması olan 4 kişi, 45-54 arası Türkçe notu olan 81 kişi, 55-69 arası notu olan 184 kişi, 70-84 arası Türkçe notu olan 288 kişi, 85-100 arası Türkçe ders notu ortalaması olan 507 kişi olarak gerçekleşmiştir. Bunun yüzdeye yansımaları ise 0-44 arası %0,4, 45-54 arası %7,6, 55-69 arası %17,3, 70-84 arası %27,1 ve 85-100 arası ise %47,7 olmuştur.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anket Maddelerine Göre Genel Dağılımı

Araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 25 anket maddesine dağılımı ise aşağıdaki tabloda ve altındaki analizde mevcuttur:

Tablo 3

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anket Maddelerine Genel Dağılımı

	Maddeler	Kararsızım		Katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam	
		Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Çevresel Faktörler	Madde 1	105	9,9	851	80,0	108	10,2	1064	100,0
	Madde 2	109	10,2	850	79,9	105	9,9	1064	100,0
	Madde 3	178	16,7	762	71,6	124	11,7	1064	100,0
	Madde 4	61	5,7	948	89,1	55	5,2	1064	100,0
	Madde 5	123	11,6	816	76,7	125	11,7	1064	100,0
	Madde 6	146	13,7	753	70,8	165	15,5	1064	100,0
	Madde 7	131	12,3	743	69,8	190	17,9	1064	100,0

Tablo 3 (Devamı)

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Anket Maddelerine Genel Dağılımı

	Maddeler	Kararsızım		Katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam	
		Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Çevresel Faktörler	Madde 8	132	12,4	552	51,9	380	35,7	1064	100,0
	Madde 9	76	7,1	909	85,4	79	7,4	1064	100,0
	Madde 10	97	9,1	899	84,5	68	6,4	1064	100,0
Dinleyiciye Bağlı Faktörler	Madde 11	74	7,0	902	84,8	88	8,3	1064	100,0
	Madde 12	62	5,8	924	86,8	78	7,3	1064	100,0
	Madde 13	108	10,2	737	69,3	219	20,6	1064	100,0
	Madde 14	107	10,1	840	78,9	117	11,0	1064	100,0
	Madde 15	130	12,2	647	60,8	287	27,0	1064	100,0
	Madde 16	172	16,2	714	67,1	178	16,7	1064	100,0
	Madde 17	159	14,9	780	73,3	125	11,7	1064	100,0
	Madde 18	99	9,3	761	71,5	204	19,2	1064	100,0
	Madde 19	63	5,9	949	89,2	52	4,9	1064	100,0
	Madde 20	83	7,8	922	86,7	59	5,5	1064	100,0
Konuşmacıya Bağlı Faktörler	Madde 21	69	6,5	939	88,3	56	5,3	1064	100,0
	Madde 22	115	10,8	891	83,7	58	5,5	1064	100,0
	Madde 23	101	9,5	863	81,1	100	9,4	1064	100,0
	Madde 24	97	9,1	883	83,0	84	7,9	1064	100,0
	Madde 25	93	8,7	879	82,6	92	8,6	1064	100,0

Çevresel faktörler

Anket formunda 1. madde olarak yer alan “Sınıftaki oturma düzeni dinlememi etkiler” çevresel faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 105’i “Kararsızım”, 851’i “Katılıyorum” ve 108’i ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %9,9 “Kararsızım”, %80 “Katılıyorum” ve %10,2 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 2. madde olarak yer alan “Konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer dinlememi etkiler” çevresel faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 109’u “Kararsızım”, 850’si “Katılıyorum” ve 105’i ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %10,2 “Kararsızım”, %79,9 “Katılıyorum” ve %9,9 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 3. madde olarak yer alan “ Sınıfın ısısı, ışık ve aydınlanma durumu iyi olduğunda daha iyi dinlerim” çevresel faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 178’i “Kararsızım”, 762’si “Katılıyorum” ve 124’ü ise

“Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %16,7 “Kararsızım”, %71,6 “Katılıyorum” ve %11,7 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 4. madde olarak yer alan “ Sınıfta ses ve gürültü olduğunda iyi dinleyemem” çevresel faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 61’i “Kararsızım”, 948’i “Katılıyorum” ve 55’i ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %5,7 “Kararsızım”, %89,1 “Katılıyorum” ve %5,2 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 5. madde olarak yer alan “ Sınıfta oturduğum sıra, sandalye vb. eşyalar rahat olursa severek dinlerim” çevresel faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 123’ü “Kararsızım”, 816’sı “Katılıyorum” ve 125’i ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %11,6 “Kararsızım”, %76,7 “Katılıyorum” ve %11,7 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 6. madde olarak yer alan “Dinleme sırasında oturma pozisyonum dinlememde önemlidir” çevresel faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 146’sı “Kararsızım”, 753’ü “Katılıyorum” ve 165’i ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %13,7 “Kararsızım”, %70,8 “Katılıyorum” ve %15,5 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 7. madde olarak yer alan “ Sınıf kalabalık olursa dikkatimi toplamakta zorlanırım” çevresel faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 131’i “Kararsızım”, 743’ü “Katılıyorum” ve 190’ı ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %12,3 “Kararsızım”, %69,8 “Katılıyorum” ve %17,9 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 8. madde olarak yer alan “Sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) dikkatimi dağıtır ” çevresel faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 132’si “Kararsızım”, 552’si “Katılıyorum” ve 380’i ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %12,4 “Kararsızım”, %51,9 “Katılıyorum” ve %35,7 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 9. madde olarak yer alan “Oturma düzeninde etrafımdaki arkadaşların dikkat dağıtıcı davranışlarından rahatsız olurum” çevresel faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 76’sı “Kararsızım”, 909’u “Katılıyorum” ve

79'u ise "Katılmıyorum" şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %7,1 "Kararsızım", %85,4 "Katılıyorum" ve %7,4 "Katılmıyorum" şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 10. madde olarak yer alan "Konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) dinlememi zorlaştırır" çevresel faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 97'si "Kararsızım", 899'u "Katılıyorum" ve 68'i ise "Katılmıyorum" şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %9,1 "Kararsızım", %84,5 "Katılıyorum" ve %6,4 "Katılmıyorum" şeklinde yansımıştır.

Dinleyiciye bağlı faktörler

Anket formunda 11. madde olarak yer alan "Dinleme sırasında içinde bulunduğum psikolojik durum (sevinçli, üzgün vb.) dinlememi etkiler" dinleyiciye bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 74'ü "Kararsızım", 902'si "Katılıyorum" ve 88'i ise "Katılmıyorum" şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %7,0 "Kararsızım", %84,8 "Katılıyorum" ve %8,3 "Katılmıyorum" şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 12. madde olarak yer alan "Fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) dinlememi zorlaştırır" dinleyiciye bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 62'si "Kararsızım", 924'ü "Katılıyorum" ve 78'i ise "Katılmıyorum" şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %5,8 "Kararsızım", %86,8 "Katılıyorum" ve %7,3 "Katılmıyorum" şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 13. madde olarak yer alan "Konunun/metnin türü ilgimi çekmezse sıkılıyorum" dinleyiciye bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 108'i "Kararsızım", 737'si "Katılıyorum" ve 219'u ise "Katılmıyorum" şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %10,2 "Kararsızım", %69,3 "Katılıyorum" ve %20,6 "Katılmıyorum" şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 14. madde olarak yer alan "Neden dinlediğimi bilirsem dinleme motivasyonum artar" dinleyiciye bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 107'si "Kararsızım", 840'ı "Katılıyorum" ve 117'si ise "Katılmıyorum" şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %10,1 "Kararsızım", %78,9 "Katılıyorum" ve %11,0 "Katılmıyorum" şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 15. madde olarak yer alan “Sınav olduğu günlerde diğer dersleri dinlerken dikkatimi toplamakta güçlük çekerim” dinleyiciye bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 130’u “Kararsızım”, 647’si “Katılıyorum” ve 287’si ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %12,2 “Kararsızım”, %60,8 “Katılıyorum” ve %27,0 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 16. madde olarak yer alan “Düşüncelerim arkadaş ortamında dikkate alınarak dinlenir” dinleyiciye bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 172’si “Kararsızım”, 714’ü “Katılıyorum” ve 178’i ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %16,2 “Kararsızım”, %67,1 “Katılıyorum” ve %16,7 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 17. madde olarak yer alan “Düşüncelerim sınıfta arkadaşlarım ve öğretmenlerim tarafından dikkate alınarak dinlenir” dinleyiciye bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 159’u “Kararsızım”, 780’i “Katılıyorum” ve 125’i ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %14,9 “Kararsızım”, %73,3 “Katılıyorum” ve %11,7 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 18. madde olarak yer alan “Konuşan kişiyi seversem daha iyi dinlerim” dinleyiciye bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 99’u “Kararsızım”, 761’i “Katılıyorum” ve 204’ü ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %9,3 “Kararsızım”, %71,5 “Katılıyorum” ve %19,2 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 19. madde olarak yer alan “Faydalı olacağına inandığım konuyu dikkatle dinlerim” dinleyiciye bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 63’ü “Kararsızım”, 949’u “Katılıyorum” ve 52’si ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %5,9 “Kararsızım”, %89,2 “Katılıyorum” ve %4,9 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 20. madde olarak yer alan “Konu ile ilgili önceden bilgi sahibi olmam dinlemeye olan ilgimi artırır” dinleyiciye bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 83’ü “Kararsızım”, 922’si “Katılıyorum” ve 59’u ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %7,8 “Kararsızım”, %86,7 “Katılıyorum” ve %5,5 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Konuşmacıya bağlı faktörler

Anket formunda 21. madde olarak yer alan “Kuşanın anlatım tekniği dinlememi etkiler” öğretmene/konuşmacıya bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 69’u “Kararsızım”, 939’u “Katılıyorum” ve 56’sı ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %6,5 “Kararsızım”, %88,3 “Katılıyorum” ve %5,3 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 22. madde olarak yer alan “Kuşanın anlattığı konu hakkındaki bilgisi dinlemede motivasyonumu artırır” öğretmene/konuşmacıya bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 115’i “Kararsızım”, 891’i “Katılıyorum” ve 58’i ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %10,8 “Kararsızım”, %83,7 “Katılıyorum” ve %5,5 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 23. madde olarak yer alan “Kuşanın kullandığı farklı araç gereçler dinlemeyi ilgi çekici hale getirir” öğretmene/konuşmacıya bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 101’i “Kararsızım”, 863’ü “Katılıyorum” ve 100’ü ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %9,5 “Kararsızım”, %81,1 “Katılıyorum” ve %9,4 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 24. madde olarak yer alan “Kuşanın ses tonunu iyi ayarlaması, vurgu ve tonlamayı iyi yapması ilgimi artırır” öğretmene/konuşmacıya bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 97’si “Kararsızım”, 883’ü “Katılıyorum” ve 84’ü ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %9,1 “Kararsızım”, %83,0 “Katılıyorum” ve %7,9 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 25. madde olarak yer alan “Kuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el kol hareketleri) kullanarak anlatması dikkatimi artırır” öğretmene/konuşmacıya bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 93’ü “Kararsızım”, 879’u “Katılıyorum” ve 92’si ise “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durum yüzdeye %8,7 “Kararsızım”, %82,6 “Katılıyorum” ve %8,6 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Anket formunda 3. madde olarak yer alan “ Sınıfın ısısı, ışık ve aydınlanma durumu iyi olduğunda daha iyi dinlerim” çevresel faktörü için araştırmaya katılan

1064 öğrencinin 178'i "Kararsızım" diyerek katılımcılar tarafından %16,7 ile en çok kararsız kalınan madde olmuştur.

Formda 19. madde olarak yer alan "Faydalı olacağına inandığım konuyu dikkatle dinlerim" dinleyiciye bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 949'u "Katılıyorum" yanıtını vererek %89,2 yüzde ile anket formunun en çok hem fikir olunan maddesi olmuştur.

Anket formunda 8. madde olarak yer alan "Sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) dikkatimi dağıtır" çevresel faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 380'i "Katılmıyorum" şeklinde yanıt vermiştir. Bu durumda 8. madde anket formunun en çok "Katılmıyorum" yanıtını %35,7 ile alan madde olmuştur.

Değişkenlerin Anket Maddeleriyle Olan İlişisine Ait Bulgular

Araştırmada ele alınan değişkenler arasındaki ilişki Ki Kare (Chi-Square) analizi ile hesaplanmış ve elde edilen bulgular aşağıdaki tablolarda sunulmuştur. Anlamli ilişki ortaya koymayan değişkenler ile ilgili bulgulara yer verilmemiştir. Anket maddelerinde yer alan ama 25 madde ile anlamli ilişki sağlamayan tek değişken ise "Ailenin aylık gelir durumu" değişkenidir. Aşağıda sadece anlamli farklılık sağlayan değişkenlere ait bulgular sunulmaktadır.

Tablo 4

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınıftaki Oturma Düzeni Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk Ortaokulu	Sayı	25	230	23	278			
	% Durumu	9,0%	82,7%	8,3%	100,0%			
Cumhuriyet Ortaokulu	Sayı	21	260	28	309			
	% Durumu	6,8%	84,1%	9,1%	100,0%			
Linyit Ortaokulu	Sayı	53	312	42	407	19,868	6	,003
	% Durumu	13,0%	76,7%	10,3%	100,0%			
Kızılcaören Ortaokulu	Sayı	6	49	15	70			
	% Durumu	8,6%	70,0%	21,4%	100,0%			
Toplam	Sayı	105	851	108	1064			
	% Durumu	9,9%	80,0%	10,2%	100,0%			

p<.01

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıftaki oturma düzeni dinlememi etkiler.” 1. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 4’te analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 25’i “Kararsızım”, 230’u “Katılıyorum” ve 23’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %9,0 “Kararsızım”, %82,7 “Katılıyorum” ve %8,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 21’i “Kararsızım”, 260’ı “Katılıyorum” ve 28’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %6,8 “Kararsızım”, %84,1 “Katılıyorum” ve %9,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 53’ü “Kararsızım”, 312’si “Katılıyorum” ve 42’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %13,0 “Kararsızım”, %76,7 “Katılıyorum” ve %10,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 6’sı “Kararsızım”, 49’u “Katılıyorum” ve 15’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %8,6 “Kararsızım”, %70,0 “Katılıyorum” ve %21,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 105’i “Kararsızım”, 851’i “Katılıyorum” ve 108’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %9,9 “Kararsızım”, %80,0 “Katılıyorum” ve %10,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,003$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okul değişkenine göre, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 5

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Konuşan Kişinin Sınıf İçinde Durduğu Yer Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	30	233	15	278			
Ortaokulu	% Durumu	10,8%	83,8%	5,4%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	20	258	31	309			
Ortaokulu	% Durumu	6,5%	83,5%	10,0%	100,0%			
Linyit	Sayı	45	324	38	407	54,517	6	,000
Ortaokulu	% Durumu	11,1%	79,6%	9,3%	100,0%			
Kızılcaören	Sayı	14	35	21	70			
Ortaokulu	% Durumu	20,0%	50,0%	30,0%	100,0%			
Toplam	Sayı	109	850	105	1064			
	% Durumu	10,2%	79,9%	9,9%	100,0%			

p<.01

Çevresel faktörlerde yer alan “Konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer dinlememi etkiler.” 2. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 5’te analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 30’u “Kararsızım”, 233’ü “Katılıyorum” ve 15’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,8 “Kararsızım”, %83,8 “Katılıyorum” ve %5,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 20’si “Kararsızım”, 258’i “Katılıyorum” ve 31’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %6,5 “Kararsızım”, %83,5 “Katılıyorum” ve %10,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 45’i “Kararsızım”, 324’ü “Katılıyorum” ve 38’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %11,1 “Kararsızım”, %79,6 “Katılıyorum” ve %9,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 14’ü “Kararsızım”, 35’i “Katılıyorum” ve 21’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %20,0 “Kararsızım”, %50,0 “Katılıyorum” ve %30,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 109'u "Kararsızım", 850'si "Katılıyorum" ve 105'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,2 "Kararsızım", %79,9 "Katılıyorum" ve %9,9 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, konuşan kişinin sınıf içindeki durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, konuşan kişinin sınıf içindeki durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 6

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınıfta Ses ve Gürültü Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	12	249	17	278			
Ortaokulu	% Durumu	4,3%	89,6%	6,1%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	13	288	8	309			
Ortaokulu	% Durumu	4,2%	93,2%	2,6%	100,0%			
Linyit	Sayı	34	347	26	407	15,093	6	,020
Ortaokulu	% Durumu	8,4%	85,3%	6,4%	100,0%			
Kızılcaören	Sayı	2	64	4	70			
Ortaokulu	% Durumu	2,9%	91,4%	5,7%	100,0%			
Toplam	Sayı	61	948	55	1064			
	% Durumu	5,7%	89,1%	5,2%	100,0%			

$p < .05$

Çevresel faktörlerde yer alan "Sınıfta ses ve gürültü olduğunda iyi dinleyemem." 4. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 6'da analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 12'si "Kararsızım", 249'u "Katılıyorum" ve 17'si ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %4,3 "Kararsızım", %89,6 "Katılıyorum" ve %6,1 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 13'ü "Kararsızım", 288'i "Katılıyorum" ve 8'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %4,2 "Kararsızım", %93,2 "Katılıyorum" ve %2,6 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 34'ü "Kararsızım", 347'si "Katılıyorum" ve 26'sı ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %8,4 "Kararsızım", %85,3 "Katılıyorum" ve %6,4 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 2'si "Kararsızım", 64'ü "Katılıyorum" ve 4'ü ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %2,9 "Kararsızım", %91,4 "Katılıyorum" ve %5,7 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 61'i "Kararsızım", 948'i "Katılıyorum" ve 55'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %5,7 "Kararsızım", %89,1 "Katılıyorum" ve %5,2 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,020$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, sınıfta ses ve gürültü olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, sınıfta ses ve gürültü olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 7

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınıfta Oturduğu Sıra, sandalye vb. Eşyaların Rahat Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	28	213	37	278			
Ortaokulu	% Durumu	10,1%	76,6%	13,3%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	32	251	26	309	14,055	6	,029
Ortaokulu	% Durumu	10,4%	81,2%	8,4%	100,0%			
Linyit	Sayı	60	294	53	407			
Ortaokulu	% Durumu	14,7%	72,2%	13,0%	100,0%			

Tablo 7 (Devamı)

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınıfta Oturduğu Sıra, sandalye vb. Eşyaların Rahat Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Kızılcaören	Sayı	3	58	9	70			
Ortaokulu	% Durumu	4,3%	82,9%	12,9%	100,0%	14,055	6	,029
Toplam	Sayı	123	816	125	1064			
	% Durumu	11,6%	76,7%	11,7%	100,0%			

p<.05

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıfta oturduğum sıra, sandalye vb. eşyalar rahat olursa severek dinlerim.” 5. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 7’de analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 28’i “Kararsızım”, 213’ü “Katılıyorum” ve 37’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,1 “Kararsızım”, %76,6 “Katılıyorum” ve %13,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 32’si “Kararsızım”, 251’i “Katılıyorum” ve 26’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,4 “Kararsızım”, %81,2 “Katılıyorum” ve %8,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 60’ı “Kararsızım”, 294’ü “Katılıyorum” ve 53’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %14,7 “Kararsızım”, %72,2 “Katılıyorum” ve %13,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 3’ü “Kararsızım”, 58’i “Katılıyorum” ve 9’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %4,3 “Kararsızım”, %82,9 “Katılıyorum” ve %12,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 123’ü “Kararsızım”, 816’sı “Katılıyorum” ve 125’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %11,6 “Kararsızım”, %76,7 “Katılıyorum” ve %11,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,029$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, sınıfta oturduğu sıra, sandalye vb. eşyaların rahat olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, sınıfta oturduğu sıra, sandalye vb. eşyaların rahat olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 8

Öğrencinin ğrenim Gördüğü Okul, Dinleme Sırasındaki Oturma Pozisyonu Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	32	202	44	278			
Ortaokulu	% Durumu	11,5%	72,7%	15,8%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	38	225	46	309			
Ortaokulu	% Durumu	12,3%	72,8%	14,9%	100,0%			
Linyit	Sayı	73	272	62	407	13,413	6	,037
Ortaokulu	% Durumu	17,9%	66,8%	15,2%	100,0%			
Kızılcaören	Sayı	3	54	13	70			
Ortaokulu	% Durumu	4,3%	77,1%	18,6%	100,0%			
Toplam	Sayı	146	753	165	1064			
	% Durumu	13,7%	70,8%	15,5%	100,0%			

$p < .05$

Çevresel faktörlerde yer alan ‘‘Dinleme sırasındaki oturma pozisyonum dinlememde önemlidir.’’ 6. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 8’de analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 32’si ‘‘Kararsızım’’, 202’si ‘‘Katılıyorum’’ ve 44’ ise ‘‘Katılmıyorum’’ yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %11,5 ‘‘Kararsızım’’, %72,7 ‘‘Katılıyorum’’ ve %15,8 ‘‘Katılmıyorum’’ şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 38’i ‘‘Kararsızım’’, 225’i ‘‘Katılıyorum’’ ve 46’sı ise ‘‘Katılmıyorum’’ yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %12,3 ‘‘Kararsızım’’, %72,8 ‘‘Katılıyorum’’ ve %14,9 ‘‘Katılmıyorum’’ şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 73'ü "Kararsızım", 272'si "Katılıyorum" ve 62'si ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %17,9 "Kararsızım", %66,8 "Katılıyorum" ve %15,2 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 3'ü "Kararsızım", 54'ü "Katılıyorum" ve 13'ü ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %4,3 "Kararsızım", %77,1 "Katılıyorum" ve %18,6 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 146'sı "Kararsızım", 753'ü "Katılıyorum" ve 165'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %13,7 "Kararsızım", %70,8 "Katılıyorum" ve %15,5 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,037$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, dinleme sırasındaki oturma pozisyonu bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, dinleme sırasındaki oturma pozisyonu bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 9

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınıfın Kalabalık Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	29	199	50	278	13,821	6	,032
Ortaokulu	% Durumu	10,4%	71,6%	18,0%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	41	216	52	309			
Ortaokulu	% Durumu	13,3%	69,9%	16,8%	100,0%			
Linyit	Sayı	60	269	78	407			
Ortaokulu	% Durumu	14,7%	66,1%	19,2%	100,0%			
Kızılcaören	Sayı	1	59	10	70			
Ortaokulu	% Durumu	1,4%	84,3%	14,3%	100,0%			
Toplam	Sayı	131	743	190	1064			
	% Durumu	12,3%	69,8%	17,9%	100,0%			

$p < .05$

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıf kalabalık olursa dikkatimi toplamakta zorlanırım.” 7. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 9’da analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 29’u “Kararsızım”, 199’u “Katılıyorum” ve 50’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,4 “Kararsızım”, %71,6 “Katılıyorum” ve %18,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 41’i “Kararsızım”, 216’sı “Katılıyorum” ve 52’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %13,3 “Kararsızım”, %69,9 “Katılıyorum” ve %16,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 60’ı “Kararsızım”, 269’u “Katılıyorum” ve 78’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %14,7 “Kararsızım”, %66,1 “Katılıyorum” ve %19,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 1’i “Kararsızım”, 59’u “Katılıyorum” ve 10’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %1,4 “Kararsızım”, %84,3 “Katılıyorum” ve %14,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 131’i “Kararsızım”, 743’ü “Katılıyorum” ve 190’ı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %12,3 “Kararsızım”, %69,8 “Katılıyorum” ve %17,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun Asimptotik anlamlılık- çift taraflı (Asymp.Sig). sütunun en üstündeki anlamlılık değerinin $p = 0,032$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, sınıfın kalabalık olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, sınıfın kalabalık olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 10

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınıftaki Dikkat Dağıtıcı Unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	28	154	96	278			
Ortaokulu	% Durumu	10,1%	55,4%	34,5%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	35	151	123	309			
Ortaokulu	% Durumu	11,3%	48,9%	39,8%	100,0%			
Linyit	Sayı	68	217	122	407	29,994	6	,000
Ortaokulu	% Durumu	16,7%	53,3%	30,0%	100,0%			
Kızılcaören	Sayı	1	30	39	70			
Ortaokulu	% Durumu	1,4%	42,9%	55,7%	100,0%			
Toplam	Sayı	132	552	380	1064			
	% Durumu	12,4%	51,9%	35,7%	100,0%			

p<.01

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşeleri vb.) dikkatimi dağıtır.” 8. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 10’da analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 28’i “Kararsızım”, 154’ü “Katılıyorum” ve 96’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,1 “Kararsızım”, %55,4 “Katılıyorum” ve %34,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 35’i “Kararsızım”, 151’i “Katılıyorum” ve 123’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %11,3 “Kararsızım”, %48,9 “Katılıyorum” ve %39,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 68’i “Kararsızım”, 217’si “Katılıyorum” ve 122’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %16,7 “Kararsızım”, %53,3 “Katılıyorum” ve %30,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 1’i “Kararsızım”, 30’u “Katılıyorum” ve 39’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %1,4 “Kararsızım”, %42,9 “Katılıyorum” ve %55,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 132'si “Kararsızım”, 552'si “Katılıyorum” ve 380'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %12,4 “Kararsızım”, %51,9 “Katılıyorum” ve %35,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, sınıftaki dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşeleri vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, sınıftaki dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşeleri vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 11

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Oturma Düzeninde Etrafındaki Arkadaşların Dikkat Dağıtıcı Davranışları Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	17	236	25	278			
Ortaokulu	% Durumu	6,1%	84,9%	9,0%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	16	276	17	309			
Ortaokulu	% Durumu	5,2%	89,3%	5,5%	100,0%			
Linyit	Sayı	42	339	26	407	21,387	6	,002
Ortaokulu	% Durumu	10,3%	83,3%	6,4%	100,0%			
Kızılcaören	Sayı	1	58	11	70			
Ortaokulu	% Durumu	1,4%	82,9%	15,7%	100,0%			
Toplam	Sayı	76	909	79	1064			
	% Durumu	7,1%	85,4%	7,4%	100,0%			

$p < .01$

Çevresel faktörlerde yer alan “Oturma düzeninde etrafındaki arkadaşların dikkat dağıtıcı davranışlarından rahatsız olurum.” 9. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 11’de analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 17’si “Kararsızım”, 236’sı “Katılıyorum” ve 25’i ise

“Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %6,1 “Kararsızım”, %84,9 “Katılıyorum” ve %9,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 16’sı “Kararsızım”, 276’sı “Katılıyorum” ve 17’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %5,2 “Kararsızım”, %89,3 “Katılıyorum” ve %5,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 42’si “Kararsızım”, 339’u “Katılıyorum” ve 26’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,3 “Kararsızım”, %83,3 “Katılıyorum” ve %6,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 1’i “Kararsızım”, 58’i “Katılıyorum” ve 11’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %1,4 “Kararsızım”, %82,9 “Katılıyorum” ve %15,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 76’sı “Kararsızım”, 909’u “Katılıyorum” ve 79’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %7,1 “Kararsızım”, %85,4 “Katılıyorum” ve %7,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,002$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, oturma düzeninde etrafındaki arkadaşların dikkat dağıtıcı davranışları bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, oturma düzeninde etrafındaki arkadaşların dikkat dağıtıcı davranışları bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 12

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Dinleme Sırasında İçinde Bulunulan Psikolojik Durum (sevinçli, üzgün vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	14	240	24	278			
Ortaokulu	% Durumu	5,0%	86,3%	8,6%	100,0%	13,625	6	,034

Tablo 12 (Devamı)

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Dinleme Sırasında İçinde Bulunulan Psikolojik Durum (sevinçli, üzgün vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Cumhuriyet	Sayı	16	271	22	309			
Ortaokulu	% Durumu	5,2%	87,7%	7,1%	100,0%			
Linyit	Sayı	42	328	37	407			
Ortaokulu	% Durumu	10,3%	80,6%	9,1%	100,0%			
Kızılcaören	Sayı	2	63	5	70	13,625	6	,034
Ortaokulu	% Durumu	2,9%	90,0%	7,1%	100,0%			
Toplam	Sayı	74	902	88	1064			
	% Durumu	7,0%	84,8%	8,3%	100,0%			

p<.05

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Dinleme sırasında içinde bulunduğum psikolojik durum (sevinçli, üzgün vb.) dinlememi etkiler.” 11. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 12’de analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 14’ü “Kararsızım”, 240’ı “Katılıyorum” ve 24’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %5,0 “Kararsızım”, %86,3 “Katılıyorum” ve %8,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 16’sı “Kararsızım”, 271’i “Katılıyorum” ve 22’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %5,2 “Kararsızım”, %87,7 “Katılıyorum” ve %7,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 42’si “Kararsızım”, 328’i “Katılıyorum” ve 37’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,3 “Kararsızım”, %80,6 “Katılıyorum” ve %9,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 2’si “Kararsızım”, 63’ü “Katılıyorum” ve 5’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %2,9 “Kararsızım”, %90,0 “Katılıyorum” ve %7,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 74'ü “Kararsızım”, 902'si “Katılıyorum” ve 88'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %7,0 “Kararsızım”, %84,8 “Katılıyorum” ve %8,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,034$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, dinleme sırasında içinde bulunulan psikolojik durum (sevinçli, üzgün vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, dinleme sırasında içinde bulunulan psikolojik durum (sevinçli, üzgün vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 13

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Fizyolojik Sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	11	253	14	278			
Ortaokulu	% Durumu	4,0%	91,0%	5,0%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	13	279	17	309			
Ortaokulu	% Durumu	4,2%	90,3%	5,5%	100,0%			
Linyit	Sayı	36	332	39	407	20,598	6	,002
Ortaokulu	% Durumu	8,8%	81,6%	9,6%	100,0%			
Kızılcaören	Sayı	2	60	8	70			
Ortaokulu	% Durumu	2,9%	85,7%	11,4%	100,0%			
Toplam	Sayı	62	924	78	1064			
	% Durumu	5,8%	86,8%	7,3%	100,0%			

$p < .01$

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) dinlememi zorlaştırır.” 12. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 13'te analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 11'i “Kararsızım”, 253'ü “Katılıyorum” ve 14'ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %4,0 “Kararsızım”, %91,0 “Katılıyorum” ve %5,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 13'ü "Kararsızım", 279'u "Katılıyorum" ve 17'si ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %4,2 "Kararsızım", %90,3 "Katılıyorum" ve %5,5 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 36'sı "Kararsızım", 332'si "Katılıyorum" ve 39'u ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %8,8 "Kararsızım", %81,6 "Katılıyorum" ve %9,6 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 2'si "Kararsızım", 60'ı "Katılıyorum" ve 8'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %2,9 "Kararsızım", %85,7 "Katılıyorum" ve %11,4 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 62'si "Kararsızım", 924'ü "Katılıyorum" ve 78'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %5,8 "Kararsızım", %86,8 "Katılıyorum" ve %7,3 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,002$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 14

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınav Olduğu Günlerde Diğer Dersleri Dinlerken Dikkati Toplama Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	18	155	105	278			
Ortaokulu	% Durumu	6,5%	55,8%	37,8%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	46	200	63	309	39,340	6	,000
Ortaokulu	% Durumu	14,9%	64,7%	20,4%	100,0%			
Linyit	Sayı	64	245	98	407			
Ortaokulu	% Durumu	15,7%	60,2%	24,1%	100,0%			

Tablo 14 (Devamı)

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Sınav Olduğu Günlerde Diğer Dersleri Dinlerken Dikkati Toplama Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Kızılcaören	Sayı	2	47	21	70			
Ortaokulu	% Durumu	2,9%	67,1%	30,0%	100,0%	39,340	6	,000
Toplam	Sayı	130	647	287	1064			
	% Durumu	12,2%	60,8%	27,0%	100,0%			

p<.01

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Sınav olduğu günlerde diğer dersleri dinlerken dikkatimi toplamakta güçlük çekerim.” 15. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 14’te analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 18’i “Kararsızım”, 155’i “Katılıyorum” ve 105’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %6,5 “Kararsızım”, %55,8 “Katılıyorum” ve %37,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 46’sı “Kararsızım”, 200’ü “Katılıyorum” ve 63’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %14,9 “Kararsızım”, %64,7 “Katılıyorum” ve %20,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 64’ü “Kararsızım”, 245’i “Katılıyorum” ve 98’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %15,7 “Kararsızım”, %60,2 “Katılıyorum” ve %24,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 2’si “Kararsızım”, 47’si “Katılıyorum” ve 21’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %12,2 “Kararsızım”, %60,8 “Katılıyorum” ve %27,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 130’u “Kararsızım”, 647’si “Katılıyorum” ve 287’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %12,2 “Kararsızım”, %60,8 “Katılıyorum” ve %27,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, sınav olduğu günlerde diğer dersleri dinlerken dikkati toplama bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun sınav olduğu günlerde diğer dersleri dinlerken dikkati toplama bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 15

Öğrencinin ğrenim Gördüğü Okul, Düşüncelerinin Arkadaş Ortamında Dikkate Alınarak Dinlenmesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	38	194	46	278			
Ortaokulu	% Durumu	13,7%	69,8%	16,5%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	67	191	51	309			
Ortaokulu	% Durumu	21,7%	61,8%	16,5%	100,0%			
Linyit	Sayı	63	277	67	407	14,399	6	,025
Ortaokulu	% Durumu	15,5%	68,1%	16,5%	100,0%			
Kızılcaören	Sayı	4	52	14	70			
Ortaokulu	% Durumu	5,7%	74,3%	20,0%	100,0%			
Toplam	Sayı	172	714	178	1064			
	% Durumu	16,2%	67,1%	16,7%	100,0%			

$p < .05$

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan ‘‘Düşüncelerim arkadaş ortamında dikkate alınarak dinlenir.’’ 16. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 15’te analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 38’i ‘‘Kararsızım’’, 194’ ‘‘Katılıyorum’’ ve 46’sı ise ‘‘Katılmıyorum’’ yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %13,7 ‘‘Kararsızım’’, %69,8 ‘‘Katılıyorum’’ ve %16,5 ‘‘Katılmıyorum’’ şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 67’si ‘‘Kararsızım’’, 191’i ‘‘Katılıyorum’’ ve 51’i ise ‘‘Katılmıyorum’’ yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %21,7 ‘‘Kararsızım’’, %61,8 ‘‘Katılıyorum’’ ve %16,5 ‘‘Katılmıyorum’’ şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 63'ü "Kararsızım", 277'si "Katılıyorum" ve 67'si ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %15,5 "Kararsızım", %68,1 "Katılıyorum" ve %16,5 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 4'ü "Kararsızım", 52'si "Katılıyorum" ve 14'ü ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %5,7 "Kararsızım", %74,3 "Katılıyorum" ve %20,0 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 172'si "Kararsızım", 714'ü "Katılıyorum" ve 178'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %16,2 "Kararsızım", %67,1 "Katılıyorum" ve %16,7 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,025$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, düşüncelerinin arkadaş ortamında dikkate alınarak dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, düşüncelerinin arkadaş ortamında dikkate alınarak dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 16

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Düşüncelerinin Sınıfta Arkadaşları ve Öğretmenleri Tarafından Dikkate Alınarak Dinlenmesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	34	201	43	278			
Ortaokulu	% Durumu	12,2%	72,3%	15,5%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	42	237	30	309			
Ortaokulu	% Durumu	13,6%	76,7%	9,7%	100,0%			
Linyit	Sayı	80	284	43	407			
Ortaokulu	% Durumu	19,7%	69,8%	10,6%	100,0%	20,127	6	,003
Kızılcaören	Sayı	3	58	9	70			
Ortaokulu	% Durumu	4,3%	82,9%	12,9%	100,0%			
Toplam	Sayı	159	780	125	1064			
	% Durumu	14,9%	73,3%	11,7%	100,0%			

$p < .01$

Dinleyiciye bağılı faktörlerde yer alan “Düşüncelerim sınıfta arkadaşlarım ve öğretmenlerim tarafından dikkate alınarak dinlenir.” 17. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 16’da analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 34’ü “Kararsızım”, 201’i “Katılıyorum” ve 43’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %12,2 “Kararsızım”, %72,3 “Katılıyorum” ve %15,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 42’si “Kararsızım”, 237’si “Katılıyorum” ve 30’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %13,6 “Kararsızım”, %76,7 “Katılıyorum” ve %9,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 80’i “Kararsızım”, 284’ü “Katılıyorum” ve 43’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %19,7 “Kararsızım”, %69,8 “Katılıyorum” ve %10,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 4’ü “Kararsızım”, 58’i “Katılıyorum” ve 9’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %4,3 “Kararsızım”, %82,9 “Katılıyorum” ve %12,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 159’u “Kararsızım”, 780’i “Katılıyorum” ve 125’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %14,9 “Kararsızım”, %73,3 “Katılıyorum” ve %11,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,003$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, düşüncelerinin sınıfta arkadaşları ve öğretmenleri tarafından dikkate alınarak dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, düşüncelerinin sınıfta arkadaşları ve öğretmenleri tarafından dikkate alınarak dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 17

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Konuşan Kişinin Sevilmemesinin Dinlemeyi Olumlu Etkilemesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	18	190	70	278			
Ortaokulu	% Durumu	6,5%	68,3%	25,2%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	32	238	39	309			
Ortaokulu	% Durumu	10,4%	77,0%	12,6%	100,0%			
Linyit	Sayı	47	282	78	407	23,193	6	,001
Ortaokulu	% Durumu	11,5%	69,3%	19,2%	100,0%			
Kızılcaören	Sayı	2	51	17	70			
Ortaokulu	% Durumu	2,9%	72,9%	24,3%	100,0%			
Toplam	Sayı	99	761	204	1064			
	% Durumu	9,3%	71,5%	19,2%	100,0%			

$p < .01$

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Konuşan kişiyi seversem daha iyi dinlerim.” 18. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 17’de analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 18’i “Kararsızım”, 190’ı “Katılıyorum” ve 70’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %6,5 “Kararsızım”, %68,3 “Katılıyorum” ve %25,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 32’si “Kararsızım”, 238’i “Katılıyorum” ve 39’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,4 “Kararsızım”, %77,0 “Katılıyorum” ve %12,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 47’si “Kararsızım”, 282’si “Katılıyorum” ve 78’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %11,5 “Kararsızım”, %69,3 “Katılıyorum” ve %19,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 2’si “Kararsızım”, 51’i “Katılıyorum” ve 17’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %2,9 “Kararsızım”, %72,9 “Katılıyorum” ve %24,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 99'u "Kararsızım", 761'i "Katılıyorum" ve 204'ü ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %9,3 "Kararsızım", %71,5 "Katılıyorum" ve %19,2 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,001$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, konuşan kişinin sevilmesinin dinlemeyi olumlu etkilemesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, konuşan kişinin sevilmesinin dinlemeyi olumlu etkilemesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 18

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Faydalı Olacağına İnanılan Konunun Daha İyi Dinlenmesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	14	242	22	278			
Ortaokulu	% Durumu	5,0%	87,1%	7,9%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	14	281	14	309			
Ortaokulu	% Durumu	4,5%	90,9%	4,5%	100,0%			
Linyit	Sayı	35	357	15	407	19,698	6	,003
Ortaokulu	% Durumu	8,6%	87,7%	3,7%	100,0%			
Kızılcaören	Sayı	0	69	1	70			
Ortaokulu	% Durumu	0,0%	98,6%	1,4%	100,0%			
Toplam	Sayı	63	949	52	1064			
	% Durumu	5,9%	89,2%	4,9%	100,0%			

$p < .01$

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan "Faydalı olacağına inandığım konuyu daha iyi dinlerim." 19. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 18'de analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 14'ü "Kararsızım", 242'si "Katılıyorum" ve 22'si ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %5,0 "Kararsızım", %87,1 "Katılıyorum" ve %7,9 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 14'ü “Kararsızım”, 281'i “Katılıyorum” ve 14'ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %4,5 “Kararsızım”, %90,9 “Katılıyorum” ve %4,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 35'i “Kararsızım”, 357'si “Katılıyorum” ve 15'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %8,6 “Kararsızım”, %87,7 “Katılıyorum” ve %3,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu'nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 69'u “Katılıyorum” ve 1'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” yanıtını veren öğrenci olmamıştır. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %98,6 “Katılıyorum” ve %1,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 63'ü “Kararsızım”, 949'u “Katılıyorum” ve 52'si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %5,9 “Kararsızım”, %89,2 “Katılıyorum” ve %4,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,003$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, faydalı olacağına inanılan konunun daha iyi dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, faydalı olacağına inanılan konunun daha iyi dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 19

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Konuşanın Anlatım Tekniğinin Dinlemeyi Etkilemesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Atatürk	Sayı	17	245	16	278			
Ortaokulu	% Durumu	6,1%	88,1%	5,8%	100,0%			
Cumhuriyet	Sayı	9	283	17	309	14,477	6	,025
Ortaokulu	% Durumu	2,9%	91,6%	5,5%	100,0%			
Linyit	Sayı	38	352	17	407			
Ortaokulu	% Durumu	9,3%	86,5%	4,2%	100,0%			

Tablo 19 (Devamı)

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Okul, Konuşanın Anlatım Tekniğinin Dinlemeyi Etkilemesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Kızılcaören	Sayı	5	59	6	70			
Ortaokulu	% Durumu	7,1%	84,3%	8,6%	100,0%	14,477	6	,025
Toplam	Sayı	69	939	56	1064			
	% Durumu	6,5%	88,3%	5,3%	100,0%			

p<.05

Öğretmene/Konuşmacıya bağlı faktörlerde yer alan “Konuşanın anlatım tekniği dinlememi etkiler.” 21. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü okul değişkenine göre Tablo 19’da analiz edilmiştir.

Buna göre Atatürk Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 278 öğrenciden 17’si “Kararsızım”, 245’i “Katılıyorum” ve 16’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansması ise %6,1 “Kararsızım”, %88,1 “Katılıyorum” ve %5,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Cumhuriyet Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 309 öğrenciden 9’u “Kararsızım”, 283’ü “Katılıyorum” ve 17’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansması ise %2,9 “Kararsızım”, %91,6 “Katılıyorum” ve %5,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Linyit Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 407 öğrenciden 38’i “Kararsızım”, 352’si “Katılıyorum” ve 17’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansması ise %9,3 “Kararsızım”, %86,5 “Katılıyorum” ve %4,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Kızılcaören Ortaokulu’nda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 70 öğrenciden 5’i “Kararsızım”, 59’u “Katılıyorum” ve 6’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansması ise %7,1 “Kararsızım”, %84,3 “Katılıyorum” ve %8,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Bu dört ortaokulda eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden 69’u “Kararsızım”, 939’u “Katılıyorum” ve 56’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansması ise %6,5 “Kararsızım”, %88,3 “Katılıyorum” ve %5,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,025$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, konuşanın anlatım tekniğinin dinlemeyi etkilemesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, konuşanın anlatım tekniğinin dinlemeyi etkilemesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 20

Öğrencinin ğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Konuşan Kişinin Sınıf İçinde Durduğu Yer Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	39	233	24	296	21,177	6	,002
	% Durumu	13,2%	78,7%	8,1%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	34	206	23	263			
	% Durumu	12,9%	78,3%	8,7%	100,0%			
7:sınıf	Sayı	20	224	43	287			
	% Durumu	7,0%	78,0%	15,0%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	16	187	15	218			
	% Durumu	7,3%	85,8%	6,9%	100,0%			
Toplam	Sayı	109	850	105	1064			
	% Durumu	10,2%	79,9%	9,9%	100,0%			

$p < .01$

Çevresel faktörlerde yer alan ‘‘Konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer dinlememi etkiler.’’ 2. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 20’de analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 39’u ‘‘Kararsızım’’, 233’ ‘‘Katılıyorum’’ ve 24’ ise ‘‘Katılmıyorum’’ yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %13,2 ‘‘Kararsızım’’, %78,7 ‘‘Katılıyorum’’ ve %8,1 ‘‘Katılmıyorum’’ şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 34’ ‘‘Kararsızım’’, 206’sı ‘‘Katılıyorum’’ ve 23’ ise ‘‘Katılmıyorum’’ yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %6,5 ‘‘Kararsızım’’, %83,5 ‘‘Katılıyorum’’ ve %10,0 ‘‘Katılmıyorum’’ şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 20'si “Kararsızım”, 224'ü “Katılıyorum” ve 43'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %7,0 “Kararsızım”, %78,0 “Katılıyorum” ve %15,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 16'si “Kararsızım”, 187'si “Katılıyorum” ve 15'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %7,3 “Kararsızım”, %85,8 “Katılıyorum” ve %6,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 109'u “Kararsızım”, 850'si “Katılıyorum” ve 105'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,2 “Kararsızım”, %79,9 “Katılıyorum” ve %9,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,002$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konuşan kişinin sınıf içindeki durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konuşan kişinin sınıf içindeki durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 21

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Sınıfın Isısı, Işık ve Aydınlanma Durumu Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	55	218	23	296	14,360	6	,026
	% Durumu	18,6%	73,6%	7,8%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	50	178	35	263			
	% Durumu	19,0%	67,7%	13,3%	100,0%			
7:sınıf	Sayı	46	197	44	287			
	% Durumu	16,0%	68,6%	15,3%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	27	169	22	218			
	% Durumu	12,4%	77,5%	10,1%	100,0%			
Toplam	Sayı	178	762	124	1064			
	% Durumu	16,7%	71,6%	11,7%	100,0%			

$p < .05$

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıfın ısısı, ışık ve aydınlanma durumu iyi olduğunda daha iyi dinlerim.” 3. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 21’de analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 55’i “Kararsızım”, 218’i “Katılıyorum” ve 23’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %18,6 “Kararsızım”, %73,6 “Katılıyorum” ve %7,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 50’si “Kararsızım”, 178’i “Katılıyorum” ve 35’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %19,0 “Kararsızım”, %67,7 “Katılıyorum” ve %13,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 46’sı “Kararsızım”, 197’si “Katılıyorum” ve 44’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %16,0 “Kararsızım”, %68,6 “Katılıyorum” ve %15,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 27’si “Kararsızım”, 169’u “Katılıyorum” ve 22’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %12,4 “Kararsızım”, %77,5 “Katılıyorum” ve %10,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 178’i “Kararsızım”, 762’si “Katılıyorum” ve 124’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %16,7 “Kararsızım”, %71,6 “Katılıyorum” ve %11,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,026$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınıfın ısısı, ışık ve aydınlanma durumu bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınıfın ısısı, ışık ve aydınlanma durumu bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 22

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Sınıfta Ses ve Gürültü Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	22	265	9	296	17,058	6	,009
	% Durumu	7,4%	89,5%	3,0%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	16	223	24	263			
	% Durumu	6,1%	84,8%	9,1%	100,0%			
7.sınıf	Sayı	10	262	15	287			
	% Durumu	3,5%	91,3%	5,2%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	13	198	7	218			
	% Durumu	6,0%	90,8%	3,2%	100,0%			
Toplam	Sayı	61	948	55	1064			
	% Durumu	5,7%	89,1%	5,2%	100,0%			

p<.01

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıfta ses ve gürültü olduğunda iyi dinleyemem.” 4. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 22’de analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 22’si “Kararsızım”, 265’i “Katılıyorum” ve 9’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %7,4 “Kararsızım”, %89,5 “Katılıyorum” ve %3,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 16’si “Kararsızım”, 223’ü “Katılıyorum” ve 24’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %6,1 “Kararsızım”, %84,8 “Katılıyorum” ve %9,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 10’u “Kararsızım”, 262’si “Katılıyorum” ve 15’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %3,5 “Kararsızım”, %91,3 “Katılıyorum” ve %5,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 13’ü “Kararsızım”, 198’i “Katılıyorum” ve 7’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %6,0 “Kararsızım”, %90,8 “Katılıyorum” ve %3,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 61'i "Kararsızım", 948'i "Katılıyorum" ve 55'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %5,7 "Kararsızım", %89,1 "Katılıyorum" ve %5,2 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,009$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınıfta ses ve gürültü olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınıfta ses ve gürültü olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 23

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Sınıfta Oturduğu Sıra, Sandalye vb. Eşyaların Rahat Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	43	218	35	296	13,305	6	,038
	% Durumu	14,5%	73,6%	11,8%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	36	189	38	263			
	% Durumu	13,7%	71,9%	14,4%	100,0%			
7.sınıf	Sayı	25	228	34	287			
	% Durumu	8,7%	79,4%	11,8%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	19	181	18	218			
	% Durumu	8,7%	83,0%	8,3%	100,0%			
Toplam	Sayı	123	816	125	1064			
	% Durumu	11,6%	76,7%	11,7%	100,0%			

$p < .05$

Çevresel faktörlerde yer alan "Sınıfta oturduğum sıra, sandalye vb. eşyalar rahat olursa severek dinlerim." 5. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 23'te analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 43'ü "Kararsızım", 218'i "Katılıyorum" ve 35'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %14,5 "Kararsızım", %73,6 "Katılıyorum" ve %11,8 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 36'si “Kararsızım”, 189'u “Katılıyorum” ve 38'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %13,7 “Kararsızım”, %71,9 “Katılıyorum” ve %14,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 25'i “Kararsızım”, 228'i “Katılıyorum” ve 34'ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %8,7 “Kararsızım”, %79,4 “Katılıyorum” ve %11,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 19'u “Kararsızım”, 181'i “Katılıyorum” ve 18'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %8,7 “Kararsızım”, %83,0 “Katılıyorum” ve %8,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 123'ü “Kararsızım”, 816'sı “Katılıyorum” ve 125'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %11,6 “Kararsızım”, %76,7 “Katılıyorum” ve %11,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,038$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınıfta oturduğu sıra, sandalye vb. eşyaların rahat olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınıfta oturduğu sıra, sandalye vb. eşyaların rahat olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 24

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Dinleme Sırasındaki Oturma Pozisyonu Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	64	190	42	296	26,273	6	,000
	% Durumu	21,6%	64,2%	14,2%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	31	186	46	263			
	% Durumu	11,8%	70,7%	17,5%	100,0%			
7.sınıf	Sayı	33	205	49	287			
	% Durumu	11,5%	71,4%	17,1%	100,0%			

Tablo 24 (Devamı)

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Dinleme Sırasındaki Oturma Pozisyonu Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
8.Sınıf	Sayı	18	172	28	218	26,273	6	,000
	% Durumu	8,3%	78,9%	12,8%	100,0%			
Toplam	Sayı	146	753	165	1064			
	% Durumu	13,7%	70,8%	15,5%	100,0%			

p<.01

Çevresel faktörlerde yer alan “Dinleme sırasındaki oturma pozisyonum dinlememde önemlidir.” 6. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 24’te analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 64’ü “Kararsızım”, 190’ı “Katılıyorum” ve 42’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %21,6 “Kararsızım”, %64,2 “Katılıyorum” ve %14,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 31’i “Kararsızım”, 186’sı “Katılıyorum” ve 46’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %11,8 “Kararsızım”, %70,7 “Katılıyorum” ve %17,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 33’ü “Kararsızım”, 203’ü “Katılıyorum” ve 49’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %11,5 “Kararsızım”, %71,4 “Katılıyorum” ve %17,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 18’i “Kararsızım”, 172’si “Katılıyorum” ve 28’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %8,3 “Kararsızım”, %78,9 “Katılıyorum” ve %12,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 146’sı “Kararsızım”, 753’ü “Katılıyorum” ve 165’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %13,7 “Kararsızım”, %70,8 “Katılıyorum” ve %15,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim grdğu sınıf seviyesinin, dinleme sırasındaki oturma pozisyonu bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim grdğu sınıf seviyesinin, dinleme sırasındaki oturma pozisyonu bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 25

Öğrencinin ğrenim Grdğu Sınıf Seviyesi, Sınıftaki Dikkat Dağıtıcı Unsurlar(duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	47	170	79	296	39,632	6	,000
	% Durumu	15,9%	57,4%	26,7%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	39	130	94	263			
	% Durumu	14,8%	49,4%	35,7%	100,0%			
7:sınıf	Sayı	24	123	140	287			
	% Durumu	8,4%	42,9%	48,8%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	22	129	67	218			
	% Durumu	10,1%	59,2%	30,7%	100,0%			
Toplam	Sayı	132	552	380	1064			
	% Durumu	12,4%	51,9%	35,7%	100,0%			

$p < .01$

Çevresel faktörlerde yer alan ‘‘Sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşeleri vb.) dikkatimi dağıtır.’’ 8. maddesi, öğrencinin eğitim grdğu sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 25’te analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 47’si ‘‘Kararsızım’’, 170’i ‘‘Katılıyorum’’ ve 79’u ise ‘‘Katılmıyorum’’ yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %15,9 ‘‘Kararsızım’’, %57,4 ‘‘Katılıyorum’’ ve %26,7 ‘‘Katılmıyorum’’ şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 39’u ‘‘Kararsızım’’, 130’u ‘‘Katılıyorum’’ ve 94’ ise ‘‘Katılmıyorum’’ yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %14,8 ‘‘Kararsızım’’, %49,4 ‘‘Katılıyorum’’ ve %35,7 ‘‘Katılmıyorum’’ şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 24'ü “Kararsızım”, 123'ü “Katılıyorum” ve 140'ı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %8,4 “Kararsızım”, %42,9 “Katılıyorum” ve %48,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 22'si “Kararsızım”, 129'u “Katılıyorum” ve 67'si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,1 “Kararsızım”, %59,2 “Katılıyorum” ve %30,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 132'si “Kararsızım”, 552'si “Katılıyorum” ve 380'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %12,4 “Kararsızım”, %51,9 “Katılıyorum” ve %35,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşeleri vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşeleri vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 26

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Konuşmayı Bölen Alakasız Davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	31	255	10	296	13,765	6	,032
	% Durumu	10,5%	86,1%	3,4%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	20	225	18	263			
	% Durumu	7,6%	85,6%	6,8%	100,0%			
7.sınıf	Sayı	21	248	18	287			
	% Durumu	7,3%	86,4%	6,3%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	25	171	22	218			
	% Durumu	11,5%	78,4%	10,1%	100,0%			

Tablo 26 (Devamı)

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Konuşmayı Bölen Alakasız Davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Toplam	Sayı	97	899	68	1064	13,765	6	,032
	% Durumu	9,1%	84,5%	6,4%	100,0%			

p<.05

Çevresel faktörlerde yer alan “Konuşmayı bölen alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) dinlememi zorlaştırır.” 10. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 26’da analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 31’i “Kararsızım”, 255’i “Katılıyorum” ve 10’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,5 “Kararsızım”, %86,1 “Katılıyorum” ve %3,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 20’si “Kararsızım”, 225’i “Katılıyorum” ve 18’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %7,6 “Kararsızım”, %85,6 “Katılıyorum” ve %6,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 21’i “Kararsızım”, 248’i “Katılıyorum” ve 18’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %7,3 “Kararsızım”, %86,4 “Katılıyorum” ve %6,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 25’i “Kararsızım”, 171’i “Katılıyorum” ve 22’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %11,5 “Kararsızım”, %78,4 “Katılıyorum” ve %10,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 97’si “Kararsızım”, 899’si “Katılıyorum” ve 68’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %9,1 “Kararsızım”, %84,5 “Katılıyorum” ve %6,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,032$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konuşmayı bölen alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konuşmayı bölen alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 27

Öğrencinin ğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Dinleme Sırasında İçinde Bulunulan Psikolojik Durum (sevinçli, zgn vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	28	245	23	296	16,997	6	,009
	% Durumu	9,5%	82,8%	7,8%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	16	217	30	263			
	% Durumu	6,1%	82,5%	11,4%	100,0%			
7.sınıf	Sayı	10	252	25	287			
	% Durumu	3,5%	87,8%	8,7%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	20	188	10	218			
	% Durumu	9,2%	86,2%	4,6%	100,0%			
Toplam	Sayı	74	902	88	1064			
	% Durumu	7,0%	84,8%	8,3%	100,0%			

$p < .01$

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan ‘‘Dinleme sırasında içinde bulunduğum psikolojik durum (sevinçli, zgn vb.) dinlememi etkiler.’’ 11. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 27’de analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 28’i ‘‘Kararsızım’’, 245’i ‘‘Katılıyorum’’ ve 23’ ise ‘‘Katılmıyorum’’ yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %9,5 ‘‘Kararsızım’’, %82,8 ‘‘Katılıyorum’’ ve %7,8 ‘‘Katılmıyorum’’ şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 16’sı ‘‘Kararsızım’’, 217’si ‘‘Katılıyorum’’ ve 30’u ise ‘‘Katılmıyorum’’ yanıtını vermiştir.

Bu durumun yüzdeye yansması ise %6,1 “Kararsızım”, %82,5 “Katılıyorum” ve %11,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 10’u “Kararsızım”, 252’si “Katılıyorum” ve 25’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansması ise %3,5 “Kararsızım”, %87,8 “Katılıyorum” ve %8,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 20’si “Kararsızım”, 188’i “Katılıyorum” ve 10’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansması ise %9,2 “Kararsızım”, %86,2 “Katılıyorum” ve %4,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 74’ü “Kararsızım”, 902’si “Katılıyorum” ve 88’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansması ise %7,0 “Kararsızım”, %84,8 “Katılıyorum” ve %8,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,009$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, dinleme sırasında içinde bulunulan psikolojik durum (sevinçli, üzgün vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, dinleme sırasında içinde bulunulan psikolojik durum (sevinçli, üzgün vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 28

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Fizyolojik Sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	28	249	19	296	15,614	6	,016
	% Durumu	9,5%	84,1%	6,4%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	15	223	25	263			
	% Durumu	5,7%	84,8%	9,5%	100,0%			

Tablo 28 (Devamı)

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Fizyolojik Sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
7:sınıf	Sayı	7	260	20	287	15,614	6	,016
	% Durumu	2,4%	90,6%	7,0%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	12	192	14	218			
	% Durumu	5,5%	88,1%	6,4%	100,0%			
Toplam	Sayı	62	924	78	1064			
	% Durumu	5,8%	86,8%	7,3%	100,0%			

$p < .05$

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) dinlememi zorlaştırır.” 12. maddesi öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 28’de analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 28’i “Kararsızım”, 249’u “Katılıyorum” ve 19’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %9,5 “Kararsızım”, %84,1 “Katılıyorum” ve %6,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 15’i “Kararsızım”, 223’i “Katılıyorum” ve 25’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %5,7 “Kararsızım”, %84,8 “Katılıyorum” ve %9,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 7’si “Kararsızım”, 260’ı “Katılıyorum” ve 20’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %2,4 “Kararsızım”, %90,6 “Katılıyorum” ve %7,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 12’si “Kararsızım”, 192’si “Katılıyorum” ve 14’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %5,5 “Kararsızım”, %88,1 “Katılıyorum” ve %6,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 62'si “Kararsızım”, 924'ü “Katılıyorum” ve 78'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansması ise %5,8 “Kararsızım”, %86,8 “Katılıyorum” ve %7,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,016$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 29

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Konunun/Metnin Türü Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	38	190	68	296	29,463	6	,000
	% Durumu	12,8%	64,2%	23,0%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	32	169	62	263			
	% Durumu	12,2%	64,3%	23,6%	100,0%			
7.sınıf	Sayı	23	197	67	287			
	% Durumu	8,0%	68,6%	23,3%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	15	181	22	218			
	% Durumu	6,9%	83,0%	10,1%	100,0%			
Toplam	Sayı	108	737	219	1064			
	% Durumu	10,2%	69,3%	20,6%	100,0%			

$p < .01$

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Konunun/Metnin türü ilgimi çekmezse sıkılıyorum.” 13. maddesi öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 29’da analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 38’i “Kararsızım”, 190’ı “Katılıyorum” ve 68’i ise “Katılmıyorum” yanıtını

vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %12,8 “Kararsızım”, %64,2 “Katılıyorum” ve %23,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 32’si “Kararsızım”, 169’u “Katılıyorum” ve 62’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %12,2 “Kararsızım”, %64,3 “Katılıyorum” ve %23,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 23’ ü “Kararsızım”, 197’si “Katılıyorum” ve 67’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %8,0 “Kararsızım”, %68,6 “Katılıyorum” ve %23,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 15’i “Kararsızım”, 181’i “Katılıyorum” ve 22’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %6,9 “Kararsızım”, %83,0 “Katılıyorum” ve %10,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 108’i “Kararsızım”, 737’si “Katılıyorum” ve 219’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,2 “Kararsızım”, %69,3 “Katılıyorum” ve %20,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 30

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Neden Dinlediğini Bilme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	41	239	16	296	25,935	6	,000
	% Durumu	13,9%	80,7%	5,4%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	23	204	36	263			
	% Durumu	8,7%	77,6%	13,7%	100,0%			
7:sınıf	Sayı	17	226	44	287			
	% Durumu	5,9%	78,7%	15,3%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	26	171	21	218			
	% Durumu	11,9%	78,4%	9,6%	100,0%			
Toplam	Sayı	107	840	117	1064			
	% Durumu	10,1%	78,9%	11,0%	100,0%			

p<.01

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Neden dinlediğimi bilirsem dinleme motivasyonum artar.” 14. maddesi öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 30’da analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 41’i “Kararsızım”, 239’u “Katılıyorum” ve 16’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %13,9 “Kararsızım”, %80,7 “Katılıyorum” ve %5,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 23’ü “Kararsızım”, 204’ü “Katılıyorum” ve 36’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %8,7 “Kararsızım”, %77,6 “Katılıyorum” ve %13,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 17’si “Kararsızım”, 226’sı “Katılıyorum” ve 44’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %5,9 “Kararsızım”, %78,7 “Katılıyorum” ve %15,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 26’sı “Kararsızım”, 171’i “Katılıyorum” ve 21’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %11,9 “Kararsızım”, %78,4 “Katılıyorum” ve %9,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 107'si “Kararsızım”, 840'ı “Katılıyorum” ve 117'si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,1 “Kararsızım”, %78,9 “Katılıyorum” ve %11,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, neden dinlediğini bilme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, neden dinlediğini bilme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 31

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Sınav Olduğu Günlerde Diğer Dersleri Dinlerken Dikkati Toplama Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	48	180	68	296	17,207	6	,009
	% Durumu	16,2%	60,8%	23,0%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	31	146	86	263			
	% Durumu	11,8%	55,5%	32,7%	100,0%			
7.sınıf	Sayı	26	175	86	287			
	% Durumu	9,1%	61,0%	30,0%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	25	146	47	218			
	% Durumu	11,5%	67,0%	21,6%	100,0%			
Toplam	Sayı	130	647	287	1064			
	% Durumu	12,2%	60,8%	27,0%	100,0%			

$p < .01$

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Sınav olduğu günlerde diğer dersleri dinlerken dikkatimi toplamakta güçlük çekerim.” 15. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 31’de analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 48’i “Kararsızım”, 180’i “Katılıyorum” ve 68’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %16,2 “Kararsızım”, %60,8 “Katılıyorum” ve %23,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 31'i "Kararsızım", 146'sı "Katılıyorum" ve 86'sı ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %11,8 "Kararsızım", %55,5 "Katılıyorum" ve %32,7 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 26'sı "Kararsızım", 175'i "Katılıyorum" ve 86'sı ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %9,1 "Kararsızım", %61,0 "Katılıyorum" ve %30,0 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 25'i "Kararsızım", 146'sı "Katılıyorum" ve 47'si ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %11,5 "Kararsızım", %67,0 "Katılıyorum" ve %21,6 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 130'u "Kararsızım", 647'si "Katılıyorum" ve 287'si ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %12,2 "Kararsızım", %68,8 "Katılıyorum" ve %27,0 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,009$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınav olduğu günlerde diğer dersleri dinlerken dikkati toplama bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınav olduğu günlerde diğer dersleri dinlerken dikkati toplama bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 32

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Düşüncelerinin Arkadaş Ortamında Dikkate Alınarak Dinlenmesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p	
5.Sınıf	Sayı	46	209	41	296	22,237	6	,001
	% Durumu	15,5%	70,6%	13,9%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	47	160	56	263			
	% Durumu	17,9%	60,8%	21,3%	100,0%			

Tablo 32 (Devamı)

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Düşüncelerinin Arkadaş Ortamında Dikkate Alınarak Dinlenmesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
7.sınıf	Sayı	47	179	61	287	22,237	6	,001
	% Durumu	16,4%	62,4%	21,3%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	32	166	20	218			
	% Durumu	14,7%	76,1%	9,2%	100,0%			
Toplam	Sayı	172	714	178	1064			
	% Durumu	16,2%	67,1%	16,7%	100,0%			

p<.01

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Düşüncelerim arkadaş ortamında dikkate alınarak dinlenir.” 16. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 32’de analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 46’sı “Kararsızım”, 209’u “Katılıyorum” ve 41’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %15,5 “Kararsızım”, %70,6 “Katılıyorum” ve %13,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 47’si “Kararsızım”, 160’ı “Katılıyorum” ve 56’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %17,9 “Kararsızım”, %60,8 “Katılıyorum” ve %21,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 47’si “Kararsızım”, 179’u “Katılıyorum” ve 61’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %16,4 “Kararsızım”, %62,4 “Katılıyorum” ve %21,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 32’si “Kararsızım”, 166’sı “Katılıyorum” ve 20’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %14,7 “Kararsızım”, %76,1 “Katılıyorum” ve %9,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 172’si “Kararsızım”, 714’ü “Katılıyorum” ve 178’i ise

“Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %16,2 “Kararsızım”, %67,1 “Katılıyorum” ve %16,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,001$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, düşüncelerinin arkadaş ortamında dikkate alınarak dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, düşüncelerinin arkadaş ortamında dikkate alınarak dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 33

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Konuşan Kişinin Sevilmemesinin Dinlemeyi Olumlu Etkilemesi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	36	195	65	296	26,542	6	,000
	% Durumu	12,2%	65,9%	22,0%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	27	174	62	263			
	% Durumu	10,3%	66,2%	23,6%	100,0%			
7.sınıf	Sayı	14	219	54	287			
	% Durumu	4,9%	76,3%	18,8%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	22	173	23	218			
	% Durumu	10,1%	79,4%	10,6%	100,0%			
Toplam	Sayı	99	761	204	1064			
	% Durumu	9,3%	71,5%	19,2%	100,0%			

$p < .01$

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Konuşan kişiyi seversem daha iyi dinlerim.” 18. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 33’te analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 36’sı “Kararsızım”, 195’i “Katılıyorum” ve 65’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %12,2 “Kararsızım”, %65,9 “Katılıyorum” ve %22,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 27’si “Kararsızım”, 174’ü “Katılıyorum” ve 62’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Bu durumun yüzdeye yansması ise %10,3 “Kararsızım”, %66,2 “Katılıyorum” ve %23,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

7.sınıftan katılan toplam 287 öğrenciden 14’ü “Kararsızım”, 219’u “Katılıyorum” ve 54’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Yüzdesi ise %4,9 “Kararsızım”, %76,3 “Katılıyorum” ve %18,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 22’si “Kararsızım”, 173’ü “Katılıyorum” ve 23’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansması ise %10,1 “Kararsızım”, %79,4 “Katılıyorum” ve %10,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 99’u “Kararsızım”, 761’i “Katılıyorum” ve 204’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansması ise %9,3 “Kararsızım”, %71,5 “Katılıyorum” ve %19,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konuşan kişinin sevilmesinin dinlemeyi olumlu etkilemesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konuşan kişinin sevilmesinin dinlemeyi olumlu etkilemesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 34

Öğrencinin Öğrenim Gördüğü Sınıf Seviyesi, Konuşmacının Kullandığı Farklı Araç Gereçler Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
5.Sınıf	Sayı	32	239	25	296	16,714	6	,010
	% Durumu	10,8%	80,7%	8,4%	100,0%			
6.Sınıf	Sayı	25	198	40	263			
	% Durumu	9,5%	75,3%	15,2%	100,0%			
7:sınıf	Sayı	26	238	23	287			
	% Durumu	9,1%	82,9%	8,0%	100,0%			
8.Sınıf	Sayı	18	188	12	218			
	% Durumu	8,3%	86,2%	5,5%	100,0%			
Toplam	Sayı	101	863	100	1064			
	% Durumu	9,5%	81,1%	9,4%	100,0%			

$p < .05$

Öğretmene/Konuşmacıya bağlı faktörlerde yer alan “Konuşanın kullandığı farklı araç gereçler dinlemeyi ilgi çekici hale getirir.” 23. maddesi, öğrencinin eğitim gördüğü sınıf seviyesi değişkenine göre Tablo 34’te analiz edilmiştir.

Buna göre 5.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 296 öğrenciden 32’si “Kararsızım”, 239’u “Katılıyorum” ve 25’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %10,8 “Kararsızım”, %80,7 “Katılıyorum” ve %8,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

6.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 263 öğrenciden 25’i “Kararsızım”, 198’i “Katılıyorum” ve 40’ı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %9,5 “Kararsızım”, %75,3 “Katılıyorum” ve %15,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

7.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 287 öğrenciden 26’sı “Kararsızım”, 238’i “Katılıyorum” ve 23’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %9,1 “Kararsızım”, %82,9 “Katılıyorum” ve %8,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

8.sınıfta eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 218 öğrenciden 18’i “Kararsızım”, 188’i “Katılıyorum” ve 12’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %8,3 “Kararsızım”, %86,2 “Katılıyorum” ve %5,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Dört sınıf seviyesinde eğitim görüp araştırmaya katılan toplam 1064 öğrenciden ise 101’i “Kararsızım”, 863’ü “Katılıyorum” ve 100’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise %9,5 “Kararsızım”, %81,1 “Katılıyorum” ve %9,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,010$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konuşmacının kullandığı farklı araç gereçler bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konuşmacının kullandığı farklı araç gereçler bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 35

Cinsiyet, Sınıftaki Oturma Düzeni Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Cinsiyet		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Erkek	Sayı	39	417	65	521	11,314	2	,003
	% Durumu	7,5%	80,0%	12,5%	100,0%			
Kız	Sayı	66	434	43	543			
	% Durumu	12,2%	79,9%	7,9%	100,0%			
Toplam	Sayı	105	851	108	1064			
	% Durumu	9,9%	80,0%	10,2%	100,0%			

$p < .01$

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıftaki oturma düzeni dinlememi etkiler.” 1. maddesi cinsiyet değişkenine göre Tablo 35’te analiz edilmiştir.

Buna göre 521 kız öğrenciden 1.madde için 39’u “Kararsızım”, 417’si “Katılıyorum” ve 65 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bunların yüzdeye yansması ise %7,5“Kararsızım”, %80 “Katılıyorum” ve %12,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Araştırmaya katılan 543 erkek öğrencinin 66’sı “Kararsızım”, 434’ü “Katılıyorum” ve 43 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bunların yüzdeye yansması ise %12,2“Kararsızım”, %79,9 “Katılıyorum” ve %7,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplam 1064 öğrencinin ise 105’i Kararsızım”, 851’i “Katılıyorum” ve 108 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermişler. Yüzdeye yansması ise %9,9 “Kararsızım”, %80,0 “Katılıyorum” ve %10,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,003$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından cinsiyetin, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle cinsiyetin, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 36

Cinsiyet Sınıfta Ses ve Gürültü Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Cinsiyet		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Erkek	Sayı	21	480	20	521	9,710	2	,008
	% Durumu	4,0%	92,1%	3,8%	100,0%			
Kız	Sayı	40	468	35	543			
	% Durumu	7,4%	86,2%	6,4%	100,0%			
Toplam	Sayı	61	948	55	1064			
	% Durumu	5,7%	89,1%	5,2%	100,0%			

$p < .01$

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıfta ses ve gürültü olduğunda iyi dinleyemem.” 4. maddesi cinsiyet değişkenine göre Tablo 36’da analiz edilmiştir.

Buna göre 521 kız öğrenciden 21’i “Kararsızım”, 480’i “Katılıyorum” ve 20 kız öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %4,0 “Kararsızım”, %92,1 “Katılıyorum” ve %3,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Araştırmaya katılan 543 erkek öğrencinin 40’ı “Kararsızım”, 468’i “Katılıyorum” ve 35 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bunların yüzdeye yansımaları ise %7,4 “Kararsızım”, %86,2 “Katılıyorum” ve %6,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplam 1064 öğrencinin ise 61’i “Kararsızım”, 948’i “Katılıyorum” ve 55 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bunların yüzdeye yansımaları ise %5,7 “Kararsızım”, %89,1 “Katılıyorum” ve %5,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,008$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından cinsiyetin, sınıfta ses ve gürültü olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle cinsiyetin, sınıfta ses ve gürültü olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 37

Cinsiyet, Sınıfta Dikkat Dağıtıcı Unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Cinsiyet		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
Erkek	Sayı	62	248	211	521	10,358	2	,006
	% Durumu	11,9%	47,6%	40,5%	100,0%			
Kız	Sayı	70	304	169	543			
	% Durumu	12,9%	56,0%	31,1%	100,0%			
Toplam	Sayı	132	552	380	1064			
	% Durumu	12,4%	51,9%	35,7%	100,0%			

$p < .01$

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar(duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) dikkatimi dağıtır.” 8. maddesi cinsiyet değişkenine göre Tablo 37’de analiz edilmiştir.

Buna göre 521 kız öğrenciden 62’i “Kararsızım”, 248’i “Katılıyorum” ve 211 kız öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %11,9 “Kararsızım”, %47,6 “Katılıyorum” ve %40,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Araştırmaya katılan 543 erkek öğrencinin 70’i “Kararsızım”, 304’ü “Katılıyorum” ve 169 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bunların yüzdeye yansımaları ise %12,9 “Kararsızım”, %56,0 “Katılıyorum” ve %31,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplam 1064 öğrencinin ise 132’si “Kararsızım”, 552’si “Katılıyorum” ve 380 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bunların yüzdeye yansımaları ise %12,4 “Kararsızım”, %51,9 “Katılıyorum” ve %35,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,006$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından cinsiyetin, sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle cinsiyetin, sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 38

Baba Eğitim Durumu, Konuşan Kişinin Sınıf İçinde Durduğu Yer Bakımından, Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken Midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
İlkokul	Sayı	15	91	22	128			
	% Durumu	11,7%	71,1%	17,2%	100,0%			
Ortaokul	Sayı	28	198	36	262			
	% Durumu	10,7%	75,6%	13,7%	100,0%			
Lise	Sayı	43	364	35	442			
	% Durumu	9,7%	82,4%	7,9%	100,0%	22,601	8	,004
Üniversite	Sayı	20	182	12	214			
	% Durumu	9,3%	85,0%	5,6%	100,0%			
Yüksek	Sayı	3	15	0	18			
Lisans	% Durumu	16,7%	83,3%	0,0%	100,0%			
Toplam	Sayı	109	850	105	1064			
	% Durumu	10,2%	79,9%	9,9%	100,0%			

p<.01

Çevresel faktörlerde yer alan “Konuşanın kişinin sınıf içinde durduğu yer dinlememi etkiler.” 2. maddesi baba eğitim durumu değişkenine göre Tablo 38’de analiz edilmiştir.

Buna göre baba eğitim durumu ilkokul olan 128 öğrenciden 15’i “Kararsızım”, 91’i “Katılıyorum” ve 22’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %11,7 “Kararsızım”, %71,1 “Katılıyorum” ve %17,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Baba eğitim durumu ortaokul olan 262 öğrenciden 28’i “Kararsızım”, 198’i “Katılıyorum” ve 36’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %10,7 “Kararsızım”, %75,6 “Katılıyorum” ve %13,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Baba eğitim durumu lise olan 442 öğrenciden 43’ü “Kararsızım”, 364’ü “Katılıyorum” ve 35’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,7 “Kararsızım”, %82,4 “Katılıyorum” ve %7,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Baba eğitim durumu üniversite olan 214 öğrenciden 20’si “Kararsızım”, 182’si “Katılıyorum” ve 12’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların

yüzdeye yansması ise, %9,3 “Kararsızım”, %85 “Katılıyorum” ve %5,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Baba eğitim durumu yüksek lisans olan 18 öğrenciden 3’ü “Kararsızım”, 15’i “Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Katılmıyorum” yanıtını veren olmamıştır. Bunların yüzdeye yansması ise, %16,7 “Kararsızım”, %83,3 “Katılıyorum” ve %0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 109’u “Kararsızım”, 850’si “Katılıyorum”, 105’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %10,2 “Kararsızım”, %79,9 “Katılıyorum” ve %9,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,004$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından baba eğitim durumunun, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle baba eğitim durumunun, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 39

Baba Eğitim Durumu, Konuşmayı Bölen Konuyla Alakasız Davranışlar (İzin Almadan Konuşmalar, Sınıfa Girip Çıkmalar vb.) Bakımından, Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
İlkokul	Sayı	10	113	5	128	16,124	8	,041
	% Durumu	7,8%	88,3%	3,9%	100,0%			
Ortaokul	Sayı	26	208	28	262			
	% Durumu	9,9%	79,4%	10,7%	100,0%			
Lise	Sayı	34	384	24	442			
	% Durumu	7,7%	86,9%	5,4%	100,0%			
Üniversite	Sayı	25	180	9	214			
	% Durumu	11,7%	84,1%	4,2%	100,0%			
Yüksek Lisans	Sayı	2	14	2	18			
	% Durumu	11,1%	77,8%	11,1%	100,0%			
Toplam	Sayı	97	899	68	1064			
	% Durumu	9,1%	84,5%	6,4%	100,0%			

$p < .05$

Çevresel faktörlerde yer alan “Konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) dinlememi zorlaştırır.” 10. maddesi baba eğitim durumu değişkenine göre Tablo 39’da analiz edilmiştir.

Buna göre baba eğitim durumu ilkokul olan 128 öğrenciden 10’u “Kararsızım”, 113’ü “Katılıyorum” ve 5’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %7,8 “Kararsızım”, %88,3 “Katılıyorum” ve %3,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Baba eğitim durumu ortaokul olan 262 öğrenciden 26’sı “Kararsızım”, 208’i “Katılıyorum” ve 28’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,9 “Kararsızım”, %79,4 “Katılıyorum” ve %10,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Baba eğitim durumu lise olan 442 öğrenciden 34’ü “Kararsızım”, 384’ü “Katılıyorum” ve 24’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %7,7 “Kararsızım”, %86,9 “Katılıyorum” ve %5,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Baba eğitim durumu üniversite olan 214 öğrenciden 25’i “Kararsızım”, 180’i “Katılıyorum” ve 9’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %11,7 “Kararsızım”, %84,1 “Katılıyorum” ve %4,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Baba eğitim durumu yüksek lisans olan 18 öğrenciden 2’si “Kararsızım”, 14’ü “Katılıyorum” 2’si “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %11,1 “Kararsızım”, %77,8 “Katılıyorum” ve %11,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,041$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından baba eğitim durumunun, konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından, dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle baba eğitim durumunun, konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından, dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 40

Baba Eğitim Durumu, Konuşan Kişiyi Sevme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
İlkokul	Sayı	9	84	35	128	17,321	8	,027
	% Durumu	7,0%	65,6%	27,3%	100,0%			
Ortaokul	Sayı	21	186	55	262			
	% Durumu	8,0%	71,0%	21,0%	100,0%			
Lise	Sayı	37	329	76	442			
	% Durumu	8,4%	74,4%	17,2%	100,0%			
Üniversite	Sayı	28	149	37	214			
	% Durumu	13,1%	69,6%	17,3%	100,0%			
Yüksek	Sayı	4	13	1	18			
Lisans	% Durumu	22,2%	72,2%	5,6%	100,0%			
Toplam	Sayı	99	761	204	1064			
	% Durumu	9,3%	71,5%	19,2%	100,0%			

p<.05

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Konuşan kişiyi seversem daha iyi dinlerim.” 18. maddesi baba eğitim durumu değişkenine göre Tablo 40’ta analiz edilmiştir.

Buna göre baba eğitim durumu ilkokul olan 128 öğrenciden 9’u “Kararsızım”, 84’ü “Katılıyorum” ve 35’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %7,0 “Kararsızım”, %65,6 “Katılıyorum” ve %27,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Baba eğitim durumu ortaokul olan 262 öğrenciden 21’i “Kararsızım”, 186’sı “Katılıyorum” ve 55’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %8,0 “Kararsızım”, %71,0 “Katılıyorum” ve %21,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Baba eğitim durumu lise olan 442 öğrenciden 37’si “Kararsızım”, 329’u “Katılıyorum” ve 76’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %8,4 “Kararsızım”, %74,4,9 “Katılıyorum” ve %17,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Baba eğitim durumu üniversite olan 214 öğrenciden 28’i “Kararsızım”, 149’u “Katılıyorum” ve 37’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye

yansıması ise, %13,1 “Kararsızım”, %69,6 “Katılıyorum” ve %17,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Baba eğitim durumu yüksek lisans olan 18 öğrenciden 4’ü “Kararsızım”, 13’ü “Katılıyorum” 1 kişi ise “Katılmıyorum ”yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansıması ise, %22,2 “Kararsızım”, %72,2 “Katılıyorum” ve %5,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,027$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından baba eğitim durumunun, konuşan kişiyi sevme bakımından, dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle baba eğitim durumunun, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 41

Anne Eğitim Durumu; Sınıfta Oturulan Sıra, Sandalye vb. Eşyalar Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
İlkokul	Sayı	24	256	46	326	19,809	8	,011
	% Durumu	7,4%	78,5%	14,1%	100,0%			
Ortaokul	Sayı	38	255	40	333			
	% Durumu	11,4%	76,6%	12,0%	100,0%			
Lise	Sayı	47	207	34	288			
	% Durumu	16,3%	71,9%	11,8%	100,0%			
Üniversite	Sayı	13	89	5	107			
	% Durumu	12,1%	83,2%	4,7%	100,0%			
Yüksek	Sayı	1	9	0	10			
Lisans	% Durumu	10,0%	90,0%	0,0%	100,0%			
Toplam	Sayı	123	816	125	1064			
	% Durumu	11,6%	76,7%	11,7%	100,0%			

$p < .05$

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıfta oturduğum sıra, sandalye vb. eşyalar rahat olursa severek dinlerim.” 5. maddesi anne eğitim durumu değişkenine göre Tablo 41’de analiz edilmiştir.

Buna göre anne eğitim durumu ilkokul olan 326 öğrencinin 24’ü “Kararsızım”, 256’sı “Katılıyorum”, 46 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını

vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise “Kararsızım” %7,4, “Katılıyorum” %78,5 ve “Katılmıyorum” ise %14,1’dir.

Anne eğitim durumu ortaokul olan 333 öğrencinin 38’i “Kararsızım”, 255’i “Katılıyorum”, 40 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise “Kararsızım” %11,4, “Katılıyorum” %76,6 ve “Katılmıyorum” ise %12’dir.

Anne eğitim durumu lise olan 288 öğrenciden 47’si “Kararsızım”, 207’si “Katılıyorum” ve 34’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %16,3 “Kararsızım”, %71,9 “Katılıyorum” ve %11,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Anne eğitim durumu üniversite olan 107 öğrenciden 13’ü “Kararsızım”, 89’u “Katılıyorum” ve 5’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %12,1 “Kararsızım”, %83,2 “Katılıyorum” ve %4,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Anne eğitim durumu yüksek lisans olan 10 öğrenciden 1 kişi “Kararsızım”, 9’u “Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Katılıyorum” yanıtını veren olmamıştır. Bunların yüzdeye yansması ise, %10 “Kararsızım”, %90 “Katılıyorum” ve %0,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplam 1064 öğrencinin ise 123’ü “Kararsızım”, 816’sı “Katılıyorum” ve 125’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bunların yüzdeye yansması ise %11,6 “Kararsızım”, %76,7 “Katılıyorum” ve %11,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,011$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından anne eğitim düzeyinin; sınıfta oturlan sıra, sandalye vb. eşyalar bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle anne eğitim düzeyinin sınıfta oturlan sıra, sandalye vb. eşyalar bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 42

Anne Eğitim Durumu Neden Dinlediğini Bilmek Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
İlkokul	Sayı	27	267	32	326	17,642	8	,024
	% Durumu	8,3%	81,9%	9,8%	100,0%			
Ortaokul	Sayı	27	261	45	333			
	% Durumu	8,1%	78,4%	13,5%	100,0%			
Lise	Sayı	31	231	26	288			
	% Durumu	10,8%	80,2%	9,0%	100,0%			
Üniversite	Sayı	21	73	13	107			
	% Durumu	19,6%	68,2%	12,1%	100,0%			
Yüksek	Sayı	1	8	1	10			
Lisans	% Durumu	10,0%	80,0%	10,0%	100,0%			
Toplam	Sayı	107	840	117	1064			
	% Durumu	10,1%	78,9%	11,0%	100,0%			

p<.05

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Neden dinlediğimi bilirsem dinleme motivasyonum artar.” 14. maddesi anne eğitim durumu değişkenine göre Tablo 42’de analiz edilmiştir.

Buna göre anne eğitim durumu ilkokul olan 326 öğrencinin 27’si “Kararsızım”, 267’si “Katılıyorum”, 32 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise %8,3 “Kararsızım”, %81,9 “Katılıyorum” ve %9,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Anne eğitim durumu ortaokul olan 333 öğrencinin 27’si “Kararsızım”, 261’i “Katılıyorum”, 45 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise %8,1 “Kararsızım”, %78,4 “Katılıyorum” ve %13,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Anne eğitim durumu lise olan 288 öğrenciden 31’i “Kararsızım”, 231’i “Katılıyorum” ve 26’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %10,8 “Kararsızım”, %80,2 “Katılıyorum” ve %9,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Anne eğitim durumu üniversite olan 107 öğrenciden 21’i “Kararsızım”, 73’ü “Katılıyorum” ve 13’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye

yansıması ise, %19,6 “Kararsızım”, %68,2 “Katılıyorum” ve %12,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Anne eğitim durumu yüksek lisans olan 10 öğrenciden 1 kişi “Kararsızım”, 8’i “Katılıyorum”, 1 kişi ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansıması ise, %10 “Kararsızım”, %80 “Katılıyorum” ve %10,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,024$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından anne eğitim düzeyinin; neden dinlediğini bilmek bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle anne eğitim düzeyinin neden dinlediğini bilmek bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 43

Anne Eğitim Durumu, Konuşanın Anlatım Tekniği Bakımından Dinleme Güçlülüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Gruplar		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
İlkokul	Sayı	13	295	18	326	20,981	8	,007
	% Durumu	4,0%	90,5%	5,5%	100,0%			
Ortaokul	Sayı	28	282	23	333			
	% Durumu	8,4%	84,7%	6,9%	100,0%			
Lise	Sayı	16	260	12	288			
	% Durumu	5,6%	90,3%	4,2%	100,0%			
Üniversite	Sayı	12	94	1	107			
	% Durumu	11,2%	87,9%	0,9%	100,0%			
Yüksek Lisans	Sayı	0	8	2	10			
	% Durumu	0,0%	80,0%	20,0%	100,0%			
Toplam	Sayı	69	939	56	1064			
	% Durumu	6,5%	88,3%	5,3%	100,0%			

$p < .01$

Öğretmene/Konuşmacıya bağlı faktörlerde yer alan “Konuşanın anlatım tekniği dinlememi etkiler.” 21. maddesi anne eğitim durumu değişkenine göre Tablo 43’te analiz edilmiştir.

Buna göre anne eğitim durumu ilkokul olan 326 öğrencinin 13’ü “Kararsızım”, 295’i “Katılıyorum”, 18 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını

vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise %4,0 “Kararsızım”, %90,5 “Katılıyorum” ve %5,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Anne eğitim durumu ortaokul olan 333 öğrencinin 28’i “Kararsızım”, 282’si “Katılıyorum”, 23 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise %8,4 “Kararsızım”, %84,7 “Katılıyorum” ve %6,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Anne eğitim durumu lise olan 288 öğrenciden 16’sı “Kararsızım”, 260’ı “Katılıyorum” ve 12’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %5,6 “Kararsızım”, %90,3 “Katılıyorum” ve %4,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Anne eğitim durumu üniversite olan 107 öğrenciden 12’si “Kararsızım”, 94’ü “Katılıyorum” ve 1 kişi ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %11,2 “Kararsızım”, %87,9 “Katılıyorum” ve %0,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Anne eğitim durumu yüksek lisans olan 10 öğrenciden 8’i “Katılıyorum”, 2’si “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” yanıtını veren olmamıştır. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %0,0 “Kararsızım”, %80 “Katılıyorum” ve %20,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,007$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından anne eğitim düzeyinin konuşanın anlatım tekniği bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle anne eğitim düzeyinin konuşanın anlatım tekniği bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 44

Aylık Kitap Okuma Sayısı, Fizyolojik Sorunlar (Açlık, Uykusuzluk, Yorgunluk, Hastalık, Terli Olmak vb.)Bakımından Dinleme Güçlülüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Aylık Durum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0 Kitap	6	70	4	80	13,486	4	,009
% Durumu	7,5%	87,5%	5,0%	100,0%			

Tablo 44 (Devamı)

Aylık Kitap Okuma Sayısı, Fizyolojik Sorunlar (Açlık, Uykusuzluk, Yorgunluk, Hastalık, Terli Olmak vb.)Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Aylık Durum		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
1-2 Kitap	Sayı	16	452	36	504	13,486	6	,009
	% Durumu	3,2%	89,7%	7,1%	100,0%			
3-4 Kitap	Sayı	40	402	38	480			
	% Durumu	8,3%	83,8%	7,9%	100,0%			
Toplam	Sayı	62	924	78	1064			
	% Durumu	5,8%	86,8%	7,3%	100,0%			

p<.01

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) dinlememi zorlaştırır.” 12. maddesi aylık kitap okuma sayısı değişkenine göre Tablo 44’te analiz edilmiştir.

Buna göre aylık kitap okuma sayısı 0 olan 80 öğrencinin 6’sı “Kararsızım”, 70’i “Katılıyorum”, 4 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise %7,5 “Kararsızım”, %87,5 “Katılıyorum” ve %5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Aylık kitap okuma sayısı 1-2 olan 504 öğrencinin 16’sı “Kararsızım”, 452’si “Katılıyorum”, 36’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise %3,2 “Kararsızım”, %89,7 “Katılıyorum” ve %7,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Aylık kitap okuma sayısı 3-4 olan 480 öğrencinin 40’i “Kararsızım”, 402’si “Katılıyorum”, 38’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise %8,3 “Kararsızım”, %83,8 “Katılıyorum” ve %7,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 62’si “Kararsızım”, 924’ü “Katılıyorum”, 78’i “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise %5,8 “Kararsızım”, %86,8 “Katılıyorum” ve %7,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,009$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından aylık kitap okuma sayısının, fizyolojik sorunlar (açlık,

uykusuzluk, terli olmak vb.) bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle aylık kitap okuma sayısının, fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 45

Aylık kitap okuma Sayısı Konunun/Metnin Türü Bakımından Dinleme Güçlülüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Aylık Durum		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0 Kitap	Sayı	6	61	13	80	15,507	4	,004
	% Durumu	7,5%	76,2%	16,2%	100,0%			
1-2 Kitap	Sayı	40	372	92	504			
	% Durumu	7,9%	73,8%	18,3%	100,0%			
3-4 Kitap	Sayı	62	304	114	480			
	% Durumu	12,9%	63,3%	23,8%	100,0%			
Toplam	Sayı	108	737	219	1064			
	% Durumu	10,2%	69,3%	20,6%	100,0%			

p<.01

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Konunun/metnin türü ilgimi çekmezse sıkılırım.” 13. maddesi aylık kitap okuma sayısı değişkenine göre Tablo 45’te analiz edilmiştir.

Buna göre aylık kitap okuma sayısı 0 olan 80 öğrencinin 6’sı “Kararsızım”, 61’i “Katılıyorum”, 13 öğrenci ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise %7,5 “Kararsızım”, %76,2 “Katılıyorum” ve %16,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Buna göre aylık kitap okuma sayısı 1-2 olan 504 öğrencinin 40’ı “Kararsızım”, 372’si “Katılıyorum”, 92’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise %7,9 “Kararsızım”, %73,8 “Katılıyorum” ve %18,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Buna göre aylık kitap okuma sayısı 3-4 olan 480 öğrencinin 62’si “Kararsızım”, 304’ü “Katılıyorum”, 114’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise %12,9 “Kararsızım”, %63,3 “Katılıyorum” ve %23,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 108’i “Kararsızım”, 737’si “Katılıyorum”, 219’u “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise %10,2 “Kararsızım”, %69,3 “Katılıyorum” ve %20,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

.Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,004$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından aylık kitap okuma sayısının, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle aylık kitap okuma sayısının, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 46

Günlük Televizyon İzleme Süresi, Konunun/Metnin Türü Bakımından Dinleme Güçlülüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Günlük TV		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0 Saat	Sayı	7	54	14	75	19,060	6	,004
	% Durumu	9,3%	72,0%	18,7%	100,0%			
1-2 Saat	Sayı	59	322	129	510			
	% Durumu	11,6%	63,1%	25,3%	100,0%			
2-3 Saat	Sayı	29	227	51	307			
	% Durumu	9,4%	73,9%	16,6%	100,0%			
3+ Üzeri	Sayı	13	134	25	172			
	% Durumu	7,6%	77,9%	14,5%	100,0%			
Toplam	Sayı	108	737	219	1064			
	% Durumu	10,2%	69,3%	20,6%	100,0%			

$p < .01$

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Konunun/metnin türü ilgimi çekmezse sıkılırim.” 13. maddesi günlük televizyon izleme süresi değişkenine göre Tablo 46’da analiz edilmiştir.

Buna göre günlük televizyon izleme süresi 0 saat olan 75 öğrenciden 7’si “Kararsızım”, 54’ü “Katılıyorum” ve 14’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,3 “Kararsızım”, %72,0 “Katılıyorum” ve %18,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük televizyon izleme süresi 1-2 saat olan 510 öğrenciden 59’u “Kararsızım”, 322’si “Katılıyorum” ve 129’u ise “Katılmıyorum” yanıtını

vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %11,6 “Kararsızım”, %63,1 “Katılıyorum” ve %25,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük TV izleme süresi 2-3 saat olan 307 öğrenciden 29’u “Kararsızım”, 227’si “Katılıyorum” ve 51’i ise “Katılmıyorum” demiştir. Yüzdesi ise, %9,4 “Kararsızım”, %73,9 “Katılıyorum” ve %16,6 “Katılmıyorum” şeklindedir.

Günlük televizyon izleme süresi 3 saat ve üzeri olan 172 öğrenciden 13’ü “Kararsızım”, 134’ü “Katılıyorum” ve 25’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %7,6 “Kararsızım”, %77,9 “Katılıyorum” ve %14,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda 1064 öğrenciden 108’i “Kararsızım”, 737’si “Katılıyorum”, 219’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %10,2 “Kararsızım”, %69,3 “Katılıyorum” ve %20,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,004$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından günlük televizyon izleme süresinin, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle günlük televizyon izleme süresinin, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 47

Günlük Televizyon İzleme Süresi, Konuşan Kişiyi Sevme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Günlük TV		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0 Saat	Sayı	6	58	11	75	12,993	6	,043
	% Durumu	8,0%	77,3%	14,7%	100,0%			
1-2 Saat	Sayı	37	361	112	510			
	% Durumu	7,3%	70,8%	22,0%	100,0%			
2-3 Saat	Sayı	41	213	53	307			
	% Durumu	13,4%	69,4%	17,3%	100,0%			
3+ Üzeri	Sayı	15	129	28	172			
	% Durumu	8,7%	75,0%	16,3%	100,0%			
Toplam	Sayı	99	761	204	1064			
	% Durumu	9,3%	71,5%	19,2%	100,0%			

$p < .05$

Dinleyiciye bağı faktörlerde yer alan “Konuşan kişiyi seversem daha iyi dinlerim.” 18. maddesi günlük televizyon izleme süresi değışkenine göre Tablo 47’de analiz edilmiştir.

Buna göre günlük televizyon izleme süresi 0 saat olan 75 öğrenciden 6’sı “Kararsızım”, 58’i “Katılıyorum” ve 11’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %8,0 “Kararsızım”, %77,3 “Katılıyorum” ve %14,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük televizyon izleme süresi 1-2 saat olan 510 öğrenciden 37’si “Kararsızım”, 361’i “Katılıyorum” ve 112’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %7,3 “Kararsızım”, %70,8 “Katılıyorum” ve %22,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük televizyon izleme süresi 2-3 saat olan 307 öğrenciden 41’i “Kararsızım”, 213’ü “Katılıyorum” ve 53’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %13,4 “Kararsızım”, %69,4 “Katılıyorum” ve %17,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük televizyon izleme süresi 3 saat ve üzeri olan 172 öğrenciden 15’i “Kararsızım”, 129’u “Katılıyorum” ve 28’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %8,7 “Kararsızım”, %75,0 “Katılıyorum” ve %16,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 99’u “Kararsızım”, 761’i “Katılıyorum”, 204’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %9,3 “Kararsızım”, %71,5 “Katılıyorum” ve %19,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,043$ olduğu görölmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından günlük televizyon izleme süresinin, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görölmektedir.

Bu bulgulardan hareketle günlük televizyon izleme süresinin, konuşan kişi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 48

Günlük İnternet Kullanma ve Oyun Oynama Süresi, Konuşmayı Bölen Konuyla Alakasız Davranışlar (İzin Almadan Konuşmalar, Sınıfa Girip Çıkmalar vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Günlük İnternet		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0 Saat	Sayı	9	126	7	142	32,347	6	,000
	% Durumu	6,3%	88,7%	4,9%	100,0%			
1-2 Saat	Sayı	29	442	21	492			
	% Durumu	5,9%	89,8%	4,3%	100,0%			
2-3 Saat	Sayı	31	193	22	246			
	% Durumu	12,6%	78,5%	8,9%	100,0%			
3+ Üzeri	Sayı	28	138	18	184			
	% Durumu	15,2%	75,0%	9,8%	100,0%			
Toplam	Sayı	97	899	68	1064			
	% Durumu	9,1%	84,5%	6,4%	100,0%			

$p < .01$

Çevresel faktörlerde yer alan “Konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar(izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) dinlememi zorlaştırır.” 10. maddesi günlük internet (sosyal ağlar, haber vb.) kullanma ve oyun oynama süresi değişkenine göre Tablo 48’de analiz edilmiştir.

Buna göre günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi 0 saat olan 142 öğrenciden 9’u “Kararsızım”, 126’sı “Katılıyorum” ve 7’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %6,3 “Kararsızım”, %88,7 “Katılıyorum” ve %4,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi 1-2 saat olan 492 öğrenciden 29’u “Kararsızım”, 442’si “Katılıyorum” ve 21’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %5,9 “Kararsızım”, %89,8 “Katılıyorum” ve %4,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi 2-3 saat olan 246 öğrenciden 31’i “Kararsızım”, 193’ü “Katılıyorum” ve 22’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %12,6 “Kararsızım”, %78,5 “Katılıyorum” ve %8,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi 3 saat ve üzeri olan 184 öğrenciden 28’i “Kararsızım”, 138’i “Katılıyorum” ve 18’i ise “Katılmıyorum”

yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %15,2 “Kararsızım”, %75,0 “Katılıyorum” ve %9,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 97’si “Kararsızım”, 899’u “Katılıyorum”, 68’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,1 “Kararsızım”, %84,5 “Katılıyorum” ve %6,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından günlük internet (sosyal ağlar, haber vb.) kullanma ve oyun oynama süresinin, konuşmayı bölen alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle günlük internet (sosyal ağlar, haber vb.) kullanma ve oyun oynama süresinin, konuşmayı bölen alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 49

Günlük İnternet (Sosyal Ağlar, Haber vb.) Kullanma Ve Oyun Oynama Süresi, Konunun/Metnin Türü Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Günlük İnternet		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0 Saat	Sayı	14	91	37	142	17,946	6	,006
	% Durumu	9,9%	64,1%	26,1%	100,0%			
1-2 Saat	Sayı	49	325	118	492			
	% Durumu	10,0%	66,1%	24,0%	100,0%			
2-3 Saat	Sayı	25	177	44	246			
	% Durumu	10,2%	72,0%	17,9%	100,0%			
3+ Üzeri	Sayı	20	144	20	184			
	% Durumu	10,9%	78,3%	10,9%	100,0%			
Toplam	Sayı	108	737	219	1064			
	% Durumu	10,2%	69,3%	20,6%	100,0%			

$p < .01$

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Konunun/metnin türü ilgimi çekmezse sıkılırım.” 13. maddesi günlük internet (sosyal ağlar, haber vb.) kullanma ve oyun oynama süresi değişkenine göre Tablo 49’da analiz edilmiştir.

Buna göre günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi 0 saat olan 142 öğrenciden 14'ü “Kararsızım”, 91'i “Katılıyorum” ve 37'si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,9 “Kararsızım”, %64,1 “Katılıyorum” ve %26,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi 1-2 saat olan 492 öğrenciden 49'u “Kararsızım”, 325'i “Katılıyorum” ve 118'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %10,0 “Kararsızım”, %66,1 “Katılıyorum” ve %24,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi 2-3 saat olan 246 öğrenciden 25'i “Kararsızım”, 177'si “Katılıyorum” ve 44'ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %10,2 “Kararsızım”, %72,0 “Katılıyorum” ve %17,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi 3 saat ve üzeri olan 184 öğrenciden 20'si “Kararsızım”, 144'ü “Katılıyorum” ve 20'si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %10,9 “Kararsızım”, %78,3 “Katılıyorum” ve %10,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 108'i “Kararsızım”, 737'si “Katılıyorum”, 219'u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Yüzdeye yansımaları ise, %10,2 “Kararsızım”, %69,3 “Katılıyorum” ve %20,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,006$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından günlük internet (sosyal ağlar, haber vb.) kullanma ve oyun oynama süresinin, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle günlük internet (sosyal ağlar, haber vb.) kullanma ve oyun oynama süresinin, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 50

Günlük İnternet (Sosyal Ağlar, Haber, vb.) Kullanma ve Oyun Oynama Süresi, Konuşan Kişiyi Sevme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Günlük İnternet		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0 Saat	Sayı	8	95	39	142	19,997	6	,003
	% Durumu	5,6%	66,9%	27,5%	100,0%			
1-2 Saat	Sayı	42	343	107	492			
	% Durumu	8,5%	69,7%	21,7%	100,0%			
2-3 Saat	Sayı	27	185	34	246			
	% Durumu	11,0%	75,2%	13,8%	100,0%			
3+ Üzeri	Sayı	22	138	24	184			
	% Durumu	12,0%	75,0%	13,0%	100,0%			
Toplam	Sayı	99	761	204	1064			
	% Durumu	9,3%	71,5%	19,2%	100,0%			

p<.01

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “konuşan kişiyi seversem daha iyi dinlerim.” 18. maddesi günlük internet (sosyal ağlar, haber vb.) kullanma ve oyun oynama süresi değişkenine göre Tablo 50’de analiz edilmiştir.

Buna göre günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi 0 saat olan 142 öğrenciden 8’i “Kararsızım”, 95’i “Katılıyorum” ve 39’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %5,6 “Kararsızım”, %66,9 “Katılıyorum” ve %27,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi 1-2 saat olan 492 öğrenciden 42’si “Kararsızım”, 343’ü “Katılıyorum” ve 107’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %8,5 “Kararsızım”, %69,7 “Katılıyorum” ve %21,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi 2-3 saat olan 246 öğrenciden 27’si “Kararsızım”, 185’i “Katılıyorum” ve 34’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %11,0 “Kararsızım”, %75,2 “Katılıyorum” ve %13,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi 3 saat ve üzeri olan 184 öğrenciden 22’si “Kararsızım”, 138’i “Katılıyorum” ve 24’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %12,0 “Kararsızım”, %75,0 “Katılıyorum” ve %13,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 99’u “Kararsızım”, 761’i “Katılıyorum”, 204’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,3 “Kararsızım”, %71,5 “Katılıyorum” ve %19,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,003$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından günlük internet (sosyal ağlar, haber vb.) kullanma ve oyun oynama süresinin, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle günlük internet (sosyal ağlar, haber vb.) kullanma ve oyun oynama süresinin, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 51

Türkçe Ders Notu Ortalaması, Sınıftaki Oturma Düzeni Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	0	2	0	2	25,855	8	,001
	% Durumu	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%			
45-54	Sayı	3	25	3	31			
	% Durumu	9,7%	80,6%	9,7%	100,0%			
55-69	Sayı	21	70	16	107			
	% Durumu	19,6%	65,4%	15,0%	100,0%			
70-84	Sayı	31	232	40	303			
	% Durumu	10,2%	76,6%	13,2%	100,0%			
85-100	Sayı	50	522	49	621			
	% Durumu	8,1%	84,1%	7,9%	100,0%			
Toplam	Sayı	105	851	108	1064			
	% Durumu	9,9%	80,0%	10,2%	100,0%			

$p < .01$

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıftaki oturma düzeni dinlememi etkiler.” 1. maddesi Türkçe ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 51’de analiz edilmiştir.

Buna göre Türkçe ders notu ortalaması 0-44 arası olan 2 öğrenciden 2’si de “Katılıyorum” yanıtını vermiştir. Bunun yüzdeye yansımaları ise, %100,0 şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 45-54 olan 31 öğrenciden 3'ü "Kararsızım", 25'i "Katılıyorum" ve 3'ü ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,7 "Kararsızım", %80,6 "Katılıyorum" ve %9,7 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 55-69 olan 107 öğrenciden 21'i "Kararsızım", 70'i "Katılıyorum" ve 16'sı ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %19,6 "Kararsızım", %65,4 "Katılıyorum" ve %15 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 70-84 olan 303 öğrenciden 31'i "Kararsızım", 232'si "Katılıyorum" ve 40'ı ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %10,2 "Kararsızım", %76,6 "Katılıyorum" ve %13,2 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 85-100 olan 621 öğrenciden 50'si "Kararsızım", 522'si "Katılıyorum" ve 49'u ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %8,1 "Kararsızım", %84,1 "Katılıyorum" ve %7,9 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 105'i "Kararsızım", 851'i "Katılıyorum", 108'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,9 "Kararsızım", %80,0 "Katılıyorum" ve %10,2 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,001$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Türkçe ders notu ortalaması, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Türkçe ders notu ortalamasının, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 52

Türkçe Ders Notu Ortalaması Konuşan Kişinin Sınıf İçinde Durduğu Yer Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	0	2	0	2	67,995	8	,000
	% Durumu	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%			
45-54	Sayı	9	15	7	31			
	% Durumu	29,0%	48,4%	22,6%	100,0%			
55-69	Sayı	24	65	18	107			
	% Durumu	22,4%	60,7%	16,8%	100,0%			
70-84	Sayı	37	229	37	303			
	% Durumu	12,2%	75,6%	12,2%	100,0%			
85-100	Sayı	39	539	43	621			
	% Durumu	6,3%	86,8%	6,9%	100,0%			
Toplam	Sayı	109	850	105	1064			
	% Durumu	10,2%	79,9%	9,9%	100,0%			

p<.01

Çevresel faktörlerde yer alan “Konuşan kişinin sınıfın içinde durduğu yer dinlememi etkiler.” 2. maddesi Türkçe ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 52’de analiz edilmiştir.

Buna göre Türkçe ders notu ortalaması 0-44 arası olan 2 öğrenciden 2’si de “Katılıyorum” yanıtını vermiştir. Bunun yüzdeye yansması ise, %100,0 “Katılıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 45-54 olan 31 öğrenciden 9’u “Kararsızım”, 15’i “Katılıyorum” ve 7’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %29,0 “Kararsızım”, %48,4 “Katılıyorum” ve %22,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 55-69 olan 107 öğrenciden 24’ü “Kararsızım”, 65’i “Katılıyorum” ve 18’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %22,4 “Kararsızım”, %60,7 “Katılıyorum” ve %16,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 70-84 olan 303 öğrenciden 37’si “Kararsızım”, 229’u “Katılıyorum” ve 37’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %12,2 “Kararsızım”, %75,6 “Katılıyorum” ve %12,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 85-100 olan 621 öğrenciden 39'u "Kararsızım", 539'u "Katılıyorum" ve 43'ü ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %6,3 "Kararsızım", %86,8 "Katılıyorum" ve %6,9 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 109'u "Kararsızım", 850'si "Katılıyorum", 105'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Yüzdeye yansımaları ise, %10,2 "Kararsızım", %79,9 "Katılıyorum" ve %9,9 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Türkçe ders notu ortalaması, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Türkçe ders notu ortalamasının, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 53

Türkçe Ders Notu Ortalaması, Konuşmayı Bölen Konuyla Alakasız Davranışlar (İzin Almadan Konuşmalar, Sınıfa Girip Çıkmalar vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	0	1	1	2	23,763	8	,003
	% Durumu	0,0%	50,0%	50,0%	100,0%			
45-54	Sayı	1	28	2	31			
	% Durumu	3,2%	90,3%	6,5%	100,0%			
55-69	Sayı	14	80	13	107			
	% Durumu	13,1%	74,8%	12,1%	100,0%			
70-84	Sayı	34	246	23	303			
	% Durumu	11,2%	81,2%	7,6%	100,0%			
85-100	Sayı	48	544	29	621			
	% Durumu	7,7%	87,6%	4,7%	100,0%			
Toplam	Sayı	97	899	68	1064			
	% Durumu	9,1%	84,5%	6,4%	100,0%			

$p < .01$

Çevresel faktörlerde yer alan "Konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (İzin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) dinlememi

zorlaştırır.” 10. maddesi Türkçe ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 53’te analiz edilmiştir.

Buna göre Türkçe ders notu ortalaması 0-44 arası olan 2 öğrenciden 1’i “Katılıyorum”, 1’i “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” yanıtını veren olmamıştır. Yüzdesi ise, %50,0 “Katılıyorum”, %50,0 “Katılmıyorum” şeklindedir.

Türkçe ders notu ortalaması 45-54 olan 31 öğrenciden 1’i “Kararsızım”, 28’i “Katılıyorum” ve 2’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Yüzdeye %3,2 “Kararsızım”, %90,3 “Katılıyorum” ve %6,5 “Katılmıyorum” şeklinde yansımıştır.

Türkçe ders notu ortalaması 55-69 olan 107 öğrenciden 14’ü “Kararsızım”, 80’i “Katılıyorum” ve 13’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Yüzdeye yansımaları ise, %13,1 “Kararsızım”, %74,8 “Katılıyorum” ve %12,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 70-84 olan 303 öğrenciden 34’ü “Kararsızım”, 246’sı “Katılıyorum” ve 23’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %11,2 “Kararsızım”, %81,2 “Katılıyorum” ve %7,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 85-100 olan 621 öğrenciden 48’i “Kararsızım”, 544’ü “Katılıyorum” ve 29’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %7,7 “Kararsızım”, %87,6 “Katılıyorum” ve %4,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 97’si “Kararsızım”, 899’u “Katılıyorum”, 68’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,1 “Kararsızım”, %84,5 “Katılıyorum” ve %6,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,003$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Türkçe ders notu ortalaması, konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (İzin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bulgulardan hareketle Türkçe ders notu ortalamasının, konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (İzin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.)

bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 54

Türkçe Ders Notu Ortalaması, Neden Dinlediğini Bilme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	0	1	1	2	20,997	8	,007
	% Durumu	0,0%	50,0%	50,0%	100,0%			
45-54	Sayı	1	25	5	31			
	% Durumu	3,2%	80,6%	16,1%	100,0%			
55-69	Sayı	11	77	19	107			
	% Durumu	10,3%	72,0%	17,8%	100,0%			
70-84	Sayı	25	235	43	303			
	% Durumu	8,3%	77,6%	14,2%	100,0%			
85-100	Sayı	70	502	49	621			
	% Durumu	11,3%	80,8%	7,9%	100,0%			
Toplam	Sayı	107	840	117	1064			
	% Durumu	10,1%	78,9%	11,0%	100,0%			

p<.01

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Neden dinlediğimi bilirsem dinleme motivasyonum artar.” 14. maddesi Türkçe ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 54’te analiz edilmiştir.

Buna göre Türkçe ders notu ortalaması 0-44 arası olan 2 öğrenciden 1’i “Katılıyorum”, 1’i “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” yanıtını veren olmamıştır. Bu durumun yüzdeye yansması ise, %50,0 “Katılıyorum”, %50,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 45-54 olan 31 öğrenciden 1’i “Kararsızım”, 25’i “Katılıyorum” ve 5’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %3,2 “Kararsızım”, %80,6 “Katılıyorum” ve %16,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 55-69 olan 107 öğrenciden 11’i “Kararsızım”, 77’si “Katılıyorum” ve 19’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %10,3 “Kararsızım”, %72,0 “Katılıyorum” ve %17,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 70-84 olan 303 öğrenciden 25'i "Kararsızım", 235'i "Katılıyorum" ve 43'ü ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %8,3 "Kararsızım", %77,6 "Katılıyorum" ve %14,2 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 85-100 olan 621 öğrenciden 70'i "Kararsızım", 502'si "Katılıyorum" ve 49'u ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %11,3 "Kararsızım", %80,8 "Katılıyorum" ve %7,9 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 107'si "Kararsızım", 840'ı "Katılıyorum", 117'si ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Yüzdesi ise, %10,1 "Kararsızım", %78,9 "Katılıyorum" ve %11,0 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,007$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Türkçe ders notu ortalaması, neden dinlediğini bilme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Türkçe ders notu ortalamasının, neden dinlediğini bilme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 55

Türkçe Ders Notu Ortalaması Konuşan Kişiyi Sevme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	1	1	0	2	23,674	8	,003
	% Durumu	50,0%	50,0%	0,0%	100,0%			
45-54	Sayı	2	23	6	31			
	% Durumu	6,5%	74,2%	19,4%	100,0%			
55-69	Sayı	13	69	25	107			
	% Durumu	12,1%	64,5%	23,4%	100,0%			
70-84	Sayı	36	193	74	303			
	% Durumu	11,9%	63,7%	24,4%	100,0%			
85-100	Sayı	47	475	99	621			
	% Durumu	7,6%	76,5%	15,9%	100,0%			
Toplam	Sayı	99	761	204	1064			
	% Durumu	9,3%	71,5%	19,2%	100,0%			

$p < .01$

Dinleyiciye bağılı faktörlerde yer alan “Konuşan kişiyi seversem daha iyi dinlerim.” 18. maddesi Türkçe ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 55’te analiz edilmiştir.

Buna göre Türkçe ders notu ortalaması 0-44 arası olan 2 öğrenciden 1’i “Kararsızım”, 1’i “Katılıyorum” yanıtını vermiştir. ”Katılmıyorum” yanıtını veren olmamıştır. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise, %50,0 “Kararsızım”, %50,0 “Katılıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 45-54 olan 31 öğrenciden 2’si “Kararsızım”, 23’ü “Katılıyorum” ve 6’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %6,5 “Kararsızım”, %74,2 “Katılıyorum” ve %19,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 55-69 olan 107 öğrenciden 13’ü “Kararsızım”, 69’u “Katılıyorum” ve 25’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %12,1 “Kararsızım”, %64,5 “Katılıyorum” ve %23,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 70-84 olan 303 öğrenciden 36’sı “Kararsızım”, 193’ü “Katılıyorum” ve 74’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %11,9 “Kararsızım”, %63,7 “Katılıyorum” ve %24,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 85-100 olan 621 öğrenciden 47’si “Kararsızım”, 475’i “Katılıyorum” ve 99’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %7,6 “Kararsızım”, %76,5 “Katılıyorum” ve %15,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 99’u “Kararsızım”, 761’i “Katılıyorum”, 204’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,3 “Kararsızım”, %71,5 “Katılıyorum” ve %19,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,003$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Türkçe ders notu ortalaması, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Türkçe ders notu ortalamasının, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 56

Türkçe Ders Notu Ortalaması, Konuşanın Anlattığı Konu Hakkındaki Bilgisi Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	0	2	0	2	23,039	8	,003
	% Durumu	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%			
45-54	Sayı	2	24	5	31			
	% Durumu	6,5%	77,4%	16,1%	100,0%			
55-69	Sayı	14	85	8	107			
	% Durumu	13,1%	79,4%	7,5%	100,0%			
70-84	Sayı	47	237	19	303			
	% Durumu	15,5%	78,2%	6,3%	100,0%			
85-100	Sayı	52	543	26	621			
	% Durumu	8,4%	87,4%	4,2%	100,0%			
Toplam	Sayı	115	891	58	1064			
	% Durumu	10,8%	83,7%	5,5%	100,0%			

p<.01

Öğretmene/Konuşmacıya bağlı faktörlerde yer alan “Konuşanın anlattığı konu hakkındaki bilgisi dinlemede motivasyonumu artırır.” 22. maddesi Türkçe ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 56’da analiz edilmiştir.

Buna göre Türkçe ders notu ortalaması 0-44 arası olan 2 öğrenciden 2’si de “Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Katılmıyorum” ve “Kararsızım” yanıtını veren olmamıştır. Bu %100,0 “Katılıyorum” şeklinde yüzdeye yansımıştır.

Türkçe ders notu ortalaması 45-54 olan 31 öğrenciden 2’si “Kararsızım”, 24’ü “Katılıyorum” ve 5’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %6,5 “Kararsızım”, %77,4 “Katılıyorum” ve %16,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 55-69 olan 107 öğrenciden 14’ü “Kararsızım”, 85’i “Katılıyorum” ve 8’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %13,1 “Kararsızım”, %79,4 “Katılıyorum” ve %7,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 70-84 olan 303 öğrenciden 47'si “Kararsızım”, 237'si “Katılıyorum” ve 19'u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %15,5 “Kararsızım”, %78,2 “Katılıyorum” ve %6,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 85-100 olan 621 öğrenciden 52'si “Kararsızım”, 543'ü “Katılıyorum” ve 26'sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %8,4 “Kararsızım”, %87,4 “Katılıyorum” ve %4,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 115'i “Kararsızım”, 891'i “Katılıyorum”, 58'i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %10,8 “Kararsızım”, %83,7 “Katılıyorum” ve %5,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,003$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Türkçe ders notu ortalaması, konuşanın anlattığı konu hakkındaki bilgisi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Türkçe ders notu ortalamasının, konuşanın anlattığı konu hakkındaki bilgisi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 57

Türkçe Ders Notu Ortalaması, Konuşanın Beden Dilini (Dış Görünümü, Davranışları, Göz Teması Ve El Kol Hareketleri) Kullanarak Anlatması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	0	1	1	2	25,803	8	,001
	% Durumu	0,0%	50,0%	50,0%	100,0%			
45-54	Sayı	5	22	4	31			
	% Durumu	16,1%	71,0%	12,9%	100,0%			
55-69	Sayı	10	77	20	107			
	% Durumu	9,3%	72,0%	18,7%	100,0%			
70-84	Sayı	31	251	21	303			
	% Durumu	10,2%	82,8%	6,9%	100,0%			
85-100	Sayı	47	528	46	621			
	% Durumu	7,6%	85,0%	7,4%	100,0%			
Toplam	Sayı	93	879	92	1064			
	% Durumu	8,7%	82,6%	8,6%	100,0%			

$p < .01$

Öğretmene/Konuşmacıya bağlı faktörlerde yer alan “Konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el-kol hareketleri) kullanarak anlatması dikkatimi artırır.” 25. maddesi Türkçe ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 57’de analiz edilmiştir.

Buna göre Türkçe ders notu ortalaması 0-44 arası olan 2 öğrenciden 1’i “Katılıyorum”, 1’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” yanıtını veren olmamıştır. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise, %50,0 “Katılıyorum” ve %50 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 45-54 olan 31 öğrenciden 5’i “Kararsızım”, 22’si “Katılıyorum” ve 4’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %16,1 “Kararsızım”, %71,0 “Katılıyorum” ve %12,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 55-69 olan 107 öğrenciden 10’u “Kararsızım”, 77’si “Katılıyorum” ve 20’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,3 “Kararsızım”, %72,0 “Katılıyorum” ve %18,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 70-84 olan 303 öğrenciden 31’i “Kararsızım”, 251’i “Katılıyorum” ve 21’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %10,2 “Kararsızım”, %82,8 “Katılıyorum” ve %6,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Türkçe ders notu ortalaması 85-100 olan 621 öğrenciden 47’si “Kararsızım”, 528’i “Katılıyorum” ve 46’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %7,6 “Kararsızım”, %85,0 “Katılıyorum” ve %7,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 93’ü “Kararsızım”, 879’u “Katılıyorum”, 92’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %8,7 “Kararsızım”, %82,6 “Katılıyorum” ve %8,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,001$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Türkçe ders notu ortalaması, konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el kol hareketleri) kullanarak anlatması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Türkçe ders notu ortalamasının, konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el kol hareketleri) kullanarak anlatması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 58

Matematik Ders Notu Ortalaması, Sınıftaki Oturma Düzeni Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	1	3	0	4	29,312	8	,000
	% Durumu	25,0%	75,0%	0,0%	100,0%			
45-54	Sayı	10	54	17	81			
	% Durumu	12,3%	66,7%	21,0%	100,0%			
55-69	Sayı	27	135	22	184			
	% Durumu	14,7%	73,4%	12,0%	100,0%			
70-84	Sayı	25	228	35	288			
	% Durumu	8,7%	79,2%	12,2%	100,0%			
85-100	Sayı	42	431	34	507			
	% Durumu	8,3%	85,0%	6,7%	100,0%			
Toplam	Sayı	105	851	108	1064			
	% Durumu	9,9%	80,0%	10,2%	100,0%			

p<.01

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıftaki oturma düzeni dinlememi etkiler.” 1. maddesi Matematik ders notu ortalamasına göre Tablo 58’de analiz edilmiştir.

Buna göre Matematik ders notu ortalaması 0-44 arası olan 4 öğrenciden 1’i “Kararsızım”, 3’ü ise “Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Katılmıyorum” yanıtını veren olmamıştır. Bunun yüzdeye yansımaları ise, %25,0 “Kararsızım”, %75 “Katılıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 45-54 olan 81 öğrenciden 10’ü “Kararsızım”, 54’ü “Katılıyorum” ve 17’si ise “Katılmıyorum”u seçmiştir. Yüzdesi ise %12,3 “Kararsızım”, %66,7 “Katılıyorum” ve %21,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 55-69 olan 184 öğrenciden 27’si “Kararsızım”, 135’i “Katılıyorum” ve 22’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %14,7 “Kararsızım”, %73,4 “Katılıyorum” ve %12,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 70-84 olan 288 öğrenciden 25'i "Kararsızım", 228'si "Katılıyorum" ve 35'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %8,7 "Kararsızım", %79,2 "Katılıyorum" ve %12,2 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 85-100 olan 507 öğrenciden 42'si "Kararsızım", 431'i "Katılıyorum" ve 34'ü ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %8,3 "Kararsızım", %85,0 "Katılıyorum" ve %6,7 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 105'i "Kararsızım", 851'i "Katılıyorum", 108'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,9 "Kararsızım", %80,0 "Katılıyorum" ve %10,2 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Matematik ders notu ortalaması, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Matematik ders notu ortalamasının, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 59

Matematik Ders Notu Ortalaması Konuşan Kişinin Sınıf İçinde Durduğu Yer Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	0	3	1	4	50,338	8	,000
	% Durumu	0,0%	75,0%	25,0%	100,0%			
45-54	Sayı	15	51	15	81			
	% Durumu	18,5%	63,0%	18,5%	100,0%			
55-69	Sayı	33	129	22	184			
	% Durumu	17,9%	70,1%	12,0%	100,0%			
70-84	Sayı	29	223	36	288			
	% Durumu	10,1%	77,4%	12,5%	100,0%			
85-100	Sayı	32	444	31	507			
	% Durumu	6,3%	87,6%	6,1%	100,0%			
Toplam	Sayı	109	850	105	1064			
	% Durumu	10,2%	79,9%	9,9%	100,0%			

$p < .01$

Çevresel faktörlerde yer alan “Konuşan kişinin sınıfın içinde durduğu yer dinlememi etkiler.” 2. maddesi Matematik ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 59’da analiz edilmiştir.

Buna göre Matematik ders notu ortalaması 0-44 arası olan 4 öğrenciden 3’ü “Katılıyorum”, 1’i “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” yanıtını veren olmamıştır. Bunun yüzdeye yansımaları ise, %75,0 “Katılıyorum”, %25 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 45-54 olan 81 öğrenciden 15’i “Kararsızım”, 51’i “Katılıyorum” ve 15’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %18,5 “Kararsızım”, %63,0 “Katılıyorum” ve %18,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 55-69 olan 184 öğrenciden 33’ü “Kararsızım”, 129’u “Katılıyorum” ve 22’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %17,9 “Kararsızım”, %70,1 “Katılıyorum” ve %12,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 70-84 olan 288 öğrenciden 29’u “Kararsızım”, 223’ü “Katılıyorum” ve 36’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %10,1 “Kararsızım”, %77,4 “Katılıyorum” ve %12,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 85-100 olan 507 öğrenciden 32’si “Kararsızım”, 444’ü “Katılıyorum” ve 31’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %6,3 “Kararsızım”, %87,6 “Katılıyorum” ve %6,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 109’u “Kararsızım”, 850’si “Katılıyorum”, 105’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %10,2 “Kararsızım”, %79,9 “Katılıyorum” ve %9,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Matematik ders notu ortalaması, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Matematik ders notu ortalamasının, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 60

Matematik Ders Notu Ortalaması, Sınıfta Ses ve Gürültü Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	0	4	0	4	21,806	8	,005
	% Durumu	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%			
45-54	Sayı	10	61	10	81			
	% Durumu	12,3%	75,3%	12,3%	100,0%			
55-69	Sayı	9	162	13	184			
	% Durumu	4,9%	88,0%	7,1%	100,0%			
70-84	Sayı	15	258	15	288			
	% Durumu	5,2%	89,6%	5,2%	100,0%			
85-100	Sayı	27	463	17	507			
	% Durumu	5,3%	91,3%	3,4%	100,0%			
Toplam	Sayı	61	948	55	1064			
	% Durumu	5,7%	89,1%	5,2%	100,0%			

p<.01

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıfta ses ve gürültü olduğunda iyi dinleyemem.” 4. maddesi Matematik ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 60’ta analiz edilmiştir.

Buna göre Matematik ders notu ortalaması 0-44 arası olan 4 öğrencinin 4’ü de “Katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” ve “Katılmıyorum” yanıtını veren olmamıştır. Bunun yüzdeye yansımaları ise, %100,0 “Katılıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 45-54 olan 81 öğrenciden 10’u “Kararsızım”, 61’i “Katılıyorum” ve 10’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %12,3 “Kararsızım”, %75,3 “Katılıyorum” ve %12,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 55-69 olan 184 öğrenciden 9’u “Kararsızım”, 162’si “Katılıyorum” ve 13’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %4,9 “Kararsızım”, %88,0 “Katılıyorum” ve %7,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 70-84 olan 288 öğrenciden 15'i "Kararsızım", 258'i "Katılıyorum" ve 15'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %5,2 "Kararsızım", %89,6 "Katılıyorum" ve %5,2 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 85-100 olan 507 öğrenciden 27'si "Kararsızım", 463'ü "Katılıyorum" ve 17'si ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %5,3 "Kararsızım", %91,3 "Katılıyorum" ve %3,4 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 61'i "Kararsızım", 948'i "Katılıyorum", 55'i ise "Katılmıyorum" yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %5,7 "Kararsızım", %89,1 "Katılıyorum" ve %5,2 "Katılmıyorum" şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,005$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Matematik ders notu ortalaması, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Matematik ders notu ortalamasının, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 61

Matematik Ders Notu Ortalaması, Sınıfta Oturduğu Sıra, sandalye vb. Eşyaların Rahat Olması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	0	3	1	4	22,862	8	,004
	% Durumu	0,0%	75,0%	25,0%	100,0%			
45-54	Sayı	8	59	14	81			
	% Durumu	9,9%	72,8%	17,3%	100,0%			
55-69	Sayı	31	120	33	184			
	% Durumu	16,8%	65,2%	17,9%	100,0%			
70-84	Sayı	35	227	26	288			
	% Durumu	12,2%	78,8%	9,0%	100,0%			
85-100	Sayı	49	407	51	507			
	% Durumu	9,7%	80,3%	10,1%	100,0%			
Toplam	Sayı	123	816	125	1064			
	% Durumu	11,6%	76,7%	11,7%	100,0%			

$p < .01$

Çevresel faktörlerde yer alan “Sınıfta oturduğum sıra, sandalye vb. eşyalar rahat olursa severek dinlerim.” 5. maddesi Matematik ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 61’de analiz edilmiştir.

Buna göre Matematik ders notu ortalaması 0-44 arası olan 4 öğrenciden 3’ü “Katılıyorum”, 1’i “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” yanıtını veren olmamıştır. Bunun yüzdeye yansımaları ise, %75,0 “Katılıyorum”, %25 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 45-54 olan 81 öğrenciden 8’i “Kararsızım”, 59’u “Katılıyorum” ve 14’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,9 “Kararsızım”, %72,8 “Katılıyorum” ve %17,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 55-69 olan 184 öğrenciden 31’i “Kararsızım”, 120’si “Katılıyorum” ve 33’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %16,8 “Kararsızım”, %65,2 “Katılıyorum” ve %17,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 70-84 olan 288 öğrenciden 35’i “Kararsızım”, 227’si “Katılıyorum” ve 26’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %12,2 “Kararsızım”, %78,8 “Katılıyorum” ve %9,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 85-100 olan 507 öğrenciden 49’u “Kararsızım”, 407’i “Katılıyorum” ve 51’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,7 “Kararsızım”, %80,3 “Katılıyorum” ve %10,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 123’ü “Kararsızım”, 816’sı “Katılıyorum”, 125’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Yüzdeye yansımaları ise, %11,6 “Kararsızım”, %76,7 “Katılıyorum” ve %11,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,004$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Matematik ders notu ortalaması, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Matematik ders notu ortalamasının, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 62

Matematik Ders Notu Ortalaması, Konuşmayı Bölen Konuyla Alakasız Davranışlar(İzin Almadan Konuşmalar, Sınıfa Girip Çıkmalar Vb.) Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	0	2	2	4	26,195	8	,001
	% Durumu	0,0%	50,0%	50,0%	100,0%			
45-54	Sayı	8	63	10	81			
	% Durumu	9,9%	77,8%	12,3%	100,0%			
55-69	Sayı	18	150	16	184			
	% Durumu	9,8%	81,5%	8,7%	100,0%			
70-84	Sayı	32	238	18	288			
	% Durumu	11,1%	82,6%	6,2%	100,0%			
85-100	Sayı	39	446	22	507			
	% Durumu	7,7%	88,0%	4,3%	100,0%			
Toplam	Sayı	97	899	68	1064			
	% Durumu	9,1%	84,5%	6,4%	100,0%			

p<.01

Çevresel faktörlerde yer alan “Konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar(İzin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) dinlememi zorlaştırır.” 10. maddesi Matematik ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 62’de analiz edilmiştir.

Buna göre Matematik ders notu ortalaması 0-44 arası olan 4 öğrenciden 2’si “Katılıyorum”, 2’si “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” yanıtını veren olmamıştır. Bu durumun yüzdeye yansması ise, %50,0 “Katılıyorum”, %50,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 45-54 olan 81 öğrenciden 8’i “Kararsızım”, 63’ü “Katılıyorum” ve 10’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %9,9 “Kararsızım”, %77,8 “Katılıyorum” ve %12,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 55-69 olan 184 öğrenciden 18’i “Kararsızım”, 150’si “Katılıyorum” ve 16’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Bunların yüzdeye yansması ise, %9,8 “Kararsızım”, %81,5 “Katılıyorum” ve %8,7 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 70-84 olan 288 öğrenciden 32’si “Kararsızım”, 238’i “Katılıyorum” ve 18’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %11,1 “Kararsızım”, %82,6 “Katılıyorum” ve %6,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 85-100 olan 507 öğrenciden 39’u “Kararsızım”, 446’sı “Katılıyorum” ve 22’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %7,7 “Kararsızım”, %88,0 “Katılıyorum” ve %4,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 97’si “Kararsızım”, 899’u “Katılıyorum”, 68’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %9,1 “Kararsızım”, %84,5 “Katılıyorum” ve %6,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,001$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Matematik ders notu ortalaması, konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (İzin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Matematik ders notu ortalamasının, konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (İzin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 63

Matematik Ders Notu Ortalaması, Neden Dinlediğini Bilme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	0	2	2	4	22,744	8	,004
	% Durumu	0,0%	50,0%	50,0%	100,0%			
45-54	Sayı	8	61	12	81			
	% Durumu	9,9%	75,3%	14,8%	100,0%			
55-69	Sayı	20	135	29	184			
	% Durumu	10,9%	73,4%	15,8%	100,0%			
70-84	Sayı	23	227	38	288			
	% Durumu	8,0%	78,8%	13,2%	100,0%			
85-100	Sayı	56	415	36	507			
	% Durumu	11,0%	81,9%	7,1%	100,0%			
Toplam	Sayı	107	840	117	1064			
	% Durumu	10,1%	78,9%	11,0%	100,0%			

$p < .01$

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Neden dinlediğimi bilirsem dinleme motivasyonum artar.” 14. maddesi Matematik ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 63’te analiz edilmiştir.

Buna göre Matematik ders notu ortalaması 0-44 arası olan 4 öğrenciden 2’si “Katılıyorum”, 2’si “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” yanıtını veren olmamıştır. Bu durumun yüzdeye yansması ise, %50,0 “Katılıyorum”, %50,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 45-54 olan 81 öğrenciden 8’i “Kararsızım”, 61’i “Katılıyorum” ve 12’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %9,9 “Kararsızım”, %75,3 “Katılıyorum” ve %14,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 55-69 olan 184 öğrenciden 20’si “Kararsızım”, 135’i “Katılıyorum” ve 29’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %10,9 “Kararsızım”, %73,4 “Katılıyorum” ve %15,8 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 70-84 olan 288 öğrenciden 23’ü “Kararsızım”, 227’si “Katılıyorum” ve 38’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Bunların yüzdeye yansması ise, %8,0 “Kararsızım”, %78,8 “Katılıyorum” ve %13,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 85-100 olan 507 öğrenciden 56’sı “Kararsızım”, 415’i “Katılıyorum” ve 36’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %11,0 “Kararsızım”, %81,9 “Katılıyorum” ve %7,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 107’si “Kararsızım”, 840’ı “Katılıyorum”, 117’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %10,1 “Kararsızım”, %78,9 “Katılıyorum” ve %11,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,004$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Matematik ders notu ortalaması, neden dinlediğini bilme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Matematik ders notu ortalamasının, neden dinlediğini bilme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 64

Matematik Ders Notu Ortalaması, Konuşan Kişiyi Sevme Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	1	2	1	4	15,711	8	,047
	% Durumu	25,0%	50,0%	25,0%	100,0%			
45-54	Sayı	10	50	21	81			
	% Durumu	12,3%	61,7%	25,9%	100,0%			
55-69	Sayı	19	118	47	184			
	% Durumu	10,3%	64,1%	25,5%	100,0%			
70-84	Sayı	27	206	55	288			
	% Durumu	9,4%	71,5%	19,1%	100,0%			
85-100	Sayı	42	385	80	507			
	% Durumu	8,3%	75,9%	15,8%	100,0%			
Toplam	Sayı	99	761	204	1064			
	% Durumu	9,3%	71,5%	19,2%	100,0%			

$p < .05$

Dinleyiciye bağılı faktörlerde yer alan “Konusan kişiyi seversem daha iyi dinlerim.” 18. maddesi Matematik ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 64’te analiz edilmiştir.

Buna göre Matematik ders notu ortalaması 0-44 arası olan 4 öğrenciden 1’i “Kararsızım”, 2’si “Katılıyorum” ve 1’i “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bu durumun yüzdeye yansması ise, %25,0 “Kararsızım”, %50,0 “Katılıyorum” ve , %25,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 45-54 olan 81 öğrenciden 2’si “Kararsızım”, 23’ü “Katılıyorum” ve 6’sı ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %6,5 “Kararsızım”, %74,2 “Katılıyorum” ve %19,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 55-69 olan 184 öğrenciden 13’ü “Kararsızım”, 69’u “Katılıyorum” ve 25’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %12,1 “Kararsızım”, %64,5 “Katılıyorum” ve %23,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 70-84 olan 288 öğrenciden 36’sı “Kararsızım”, 193’ü “Katılıyorum” ve 74’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %11,9 “Kararsızım”, %63,7 “Katılıyorum” ve %24,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 85-100 olan 507 öğrenciden 47’si “Kararsızım”, 475’i “Katılıyorum” ve 99’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %7,6 “Kararsızım”, %76,5 “Katılıyorum” ve %15,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 99’u “Kararsızım”, 761’i “Katılıyorum”, 204’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %9,3 “Kararsızım”, %71,5 “Katılıyorum” ve %19,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,047$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından Matematik ders notu ortalaması, konuşan kişiyi sevmeye bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Matematik ders notu ortalamasının, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 65

Matematik Ders Notu Ortalaması, Konuşmacının Kullandığı Farklı Araç Gereçler Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	0	2	2	4	16,785	8	,032
	% Durumu	0,0%	50,0%	50,0%	100,0%			
45-54	Sayı	9	62	10	81			
	% Durumu	11,1%	76,5%	12,3%	100,0%			
55-69	Sayı	22	141	21	184			
	% Durumu	12,0%	76,6%	11,4%	100,0%			
70-84	Sayı	31	228	29	288			
	% Durumu	10,8%	79,2%	10,1%	100,0%			
85-100	Sayı	39	430	38	507			
	% Durumu	7,7%	84,8%	7,5%	100,0%			
Toplam	Sayı	101	863	100	1064			
	% Durumu	9,5%	81,1%	9,4%	100,0%			

p<.05

Dinleyiciye bağlı faktörlerde yer alan “Konuşanın kullandığı farklı araç gereçler dinlemeyi ilgi çekici hale getirir.” 23. maddesi Matematik ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 65’te analiz edilmiştir.

Buna göre Matematik ders notu ortalaması 0-44 arası olan 4 öğrenciden 2’si “Katılıyorum”, 2’si “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” yanıtını veren olmamıştır. Yüzdesi ise, %50,0 “Katılıyorum”, %50,0 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 45-54 olan 81 öğrenciden 9’u “Kararsızım”, 62’si “Katılıyorum” ve 10’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %11,1 “Kararsızım”, %76,5 “Katılıyorum” ve %12,3 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 55-69 olan 184 öğrenciden 22’si “Kararsızım”, 141’i “Katılıyorum” ve 21’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Bunların yüzdeye yansması ise, %12,0 “Kararsızım”, %76,6 “Katılıyorum” ve %11,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 70-84 olan 288 öğrenciden 31’i “Kararsızım”, 228’i “Katılıyorum” ve 29’u ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Yüzdesi ise, %10,8 “Kararsızım”, %79,2 “Katılıyorum” ve %10,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 85-100 olan 507 öğrenciden 39’u “Kararsızım”, 430’u “Katılıyorum” ve 38’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %7,7 “Kararsızım”, %84,8 “Katılıyorum” ve %7,5 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 101’i “Kararsızım”, 863’ü “Katılıyorum”, 100’ü ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansması ise, %9,5 “Kararsızım”, %81,1 “Katılıyorum” ve %9,4 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,032$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,05$ şartını karşıladığından Matematik ders notu ortalaması, konuşmacının kullandığı farklı araç gereçler bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Tablo 66

Matematik Ders Notu Ortalaması, Konuşanın Beden Dilini (Dış Görünümü, Davranışları, Göz Teması ve El Kol Hareketleri) Kullanarak Anlatması Bakımından Dinleme Güçlüklerinde Belirleyici Bir Değişken midir?

Not Aralığı		Kararsızım	Katılıyorum	Katılmıyorum	Toplam	χ^2	sd	p
0-44	Sayı	0	3	1	4	29,975	8	,000
	% Durumu	0,0%	75,0%	25,0%	100,0%			
45-54	Sayı	10	53	18	81			
	% Durumu	12,3%	65,4%	22,2%	100,0%			
55-69	Sayı	16	148	20	184			
	% Durumu	8,7%	80,4%	10,9%	100,0%			
70-84	Sayı	28	238	22	288			
	% Durumu	9,7%	82,6%	7,6%	100,0%			
85-100	Sayı	39	437	31	507			
	% Durumu	7,7%	86,2%	6,1%	100,0%			
Toplam	Sayı	93	879	92	1064			
	% Durumu	8,7%	82,6%	8,6%	100,0%			

$p < .01$

Öğretmene/Konuşmacıya bağlı faktörlerde yer alan “Konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el-kol hareketleri) kullanarak anlatması dikkatimi artırır.” 25. maddesi Matematik ders notu ortalaması değişkenine göre Tablo 66’da analiz edilmiştir.

Buna göre Matematik ders notu ortalaması 0-44 arası olan 4 öğrenciden 3’ü “Katılıyorum”, 1’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” yanıtını veren olmamıştır. Bu durumun yüzdeye yansımaları ise, %75,0 “Katılıyorum” ve %25 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 45-54 olan 81 öğrenciden 10’u “Kararsızım”, 53’ü “Katılıyorum” ve 18’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %12,3 “Kararsızım”, %65,4 “Katılıyorum” ve %22,2 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 55-69 olan 184 öğrenciden 16’si “Kararsızım”, 148’i “Katılıyorum” ve 20’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %8,7 “Kararsızım”, %80,4 “Katılıyorum” ve %10,9 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 70-84 olan 288 öğrenciden 28’i “Kararsızım”, 238’i “Katılıyorum” ve 22’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %9,7 “Kararsızım”, %82,6 “Katılıyorum” ve %7,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması 85-100 olan 507 öğrenciden 39’u “Kararsızım”, 437’si “Katılıyorum” ve 31’i ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %7,7 “Kararsızım”, %86,2 “Katılıyorum” ve %6,1 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Toplamda ise 1064 öğrenciden 93’ü “Kararsızım”, 879’u “Katılıyorum”, 92’si ise “Katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Bunların yüzdeye yansımaları ise, %8,7 “Kararsızım”, %82,6 “Katılıyorum” ve %8,6 “Katılmıyorum” şeklinde olmuştur.

Tablonun anlamlılık değerinin $p = 0,000$ olduğu görülmektedir. Bu değer $p > 0,01$ şartını karşıladığından Matematik ders notu ortalaması, konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el kol hareketleri) kullanarak anlatması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anlamlı ilişki sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulardan hareketle Matematik ders notu ortalamasının, konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el kol hareketleri) kullanarak anlatması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Dördüncü Bölüm

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sonuç

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları dinleme güçlüklerinin farklı değişkenlere göre tespiti yapılmaya çalışılmış olup alt problemlerle de mevcut durumun analizi yapılmıştır. Araştırma sonucundaki bulgulara bakarak şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik bulgulara ilişkin sonuçlar

Araştırmaya katılan öğrencilerin vermiş oldukları bilgilere ilişkin demografik sonuçlara göre, araştırmaya katılan 1064 (%100) ortaokul öğrencisinin 4 (dört) farklı ortaokul olarak sayısal ve yüzdesel dağılımı; Atatürk Ortaokulu 278 (%26,1), Cumhuriyet Ortaokulu 309 (%29,0), Linyit Ortaokulu 407 (%38,3) ve Kızılcaören Ortaokulu 70 (%6,6) öğrenci olarak gerçekleşmiştir.

Sınıf seviyesi olarak dağılım ise 1064 (%100) öğrencinin 296 (%27,8) 5.sınıf, 263 (%24,7) 6.sınıf, 287 (%27,0) 7.sınıf ve 218 (%20,5) 8.sınıf öğrencisi olarak gerçekleşmiştir.

1064 (%100) öğrencinin cinsiyet dağılımı 521 (%49) kız, 543 (%51) erkek şeklinde olmuştur.

Baba eğitim durumuna göre 1064 (%100) öğrencinin dağılımı 128 (12,0) ilkokul, 262 (%24,6) ortaokul, 442 (%41,5) lise, 214 (%20,1) üniversite ve 18 (%1,7) yüksek lisans olarak gözlemlenmiştir.

Anne eğitim durumuna göre 1064 (%100) öğrencinin dağılımı 326 (30,6) ilkokul, 333 (%31,3) ortaokul, 288 (%27,1) lise, 107 (%10,1) üniversite ve 10 (%0,9) yüksek lisans şeklinde gerçekleşmiştir.

Bazı anket maddelerinin frekansına ait sonuçlar

Anket formunda 3.madde olarak yer alan “ Sınıfın ısısı, ışık ve aydınlanma durumu iyi olduğunda daha iyi dinlerim.” çevresel faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 178’i “Kararsızım” diyerek katılımcılar tarafından %16,7 ile en çok kararsız kalınan madde olmuştur.

Formda 19.madde olarak yer alan “Faydalı olacağına inandığım konuyu dikkatle dinlerim.” dinleyiciye bağlı faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 949’u “Katılıyorum” yanıtını vererek %89,2 yüzde ile anket formunun en çok hem fikir olunan maddesi olmuştur.

Anket formunda 8.madde olarak yer alan “Sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) dikkatimi dağıtır. ” çevresel faktörü için araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 380’i “Katılmıyorum” şeklinde yanıt vermiştir. Bu durumda 8. madde anket formunun en çok “Katılmıyorum” yanıtını %35,7 ile alan madde olmuştur.

Değişkenlere ait bulgulara ilişkin sonuçlar

Öğrenim görülen okul değişkenine ait sonuçlar

“Ortaokul Dinleme Güçlükleri Anketi’nde yer alan okul değişkenine göre 25 maddeden 16’sı anlamlı farklılık göstermiştir. Okul değişkenine göre anlamlı çıkan sonuçlar şöyledir:

Öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, konuşan kişinin sınıf içindeki durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü okulun, sınıfta ses ve gürültü olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, sınıfta oturduğu sıra, sandalye vb. eşyaların rahat olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin öğrenim gördüğü okulun, dinleme sırasındaki oturma pozisyonu bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü okulun, sınıfın kalabalık olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, sınıftaki dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşeleri vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, oturma düzeninde etrafındaki arkadaşların dikkat dağıtıcı davranışları bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin öğrenim gördüğü okulun, dinleme sırasında içinde bulunulan psikolojik durum (sevinçli, üzgün vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü okulun, fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğrencinin öğrenim gördüğü okulun sınav olduğu günlerde diğer dersleri dinlerken dikkati toplama bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, düşüncelerinin arkadaş ortamında dikkate alınarak dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin öğrenim gördüğü okulun, düşüncelerinin sınıfta arkadaşları ve öğretmenleri tarafından dikkate alınarak dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, konuşan kişinin sevilmesinin dinlemeyi olumlu etkilemesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü okulun, faydalı olacağına inanılan konunun daha iyi dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü okulun, konuşanın anlatım tekniğinin dinlemeyi etkilemesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğrenim görülen sınıf seviyesine ilişkin sonuçlar

“Ortaokul Dinleme Güçlükleri Anketi”nde yer alan sınıf seviyesi değişkenine göre 25 maddeden 15’i anlamlı farklılık göstermiştir. Sınıf seviyesi değişkenine göre anlamlı farklılık gösteren sonuçlar şöyledir:

Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konuşan kişinin sınıf içindeki durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınıfın ısısı, ışık ve aydınlanma durumu bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınıfta ses ve gürültü olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınıfta oturduğu sıra, sandalye vb. eşyaların rahat olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, dinleme sırasındaki oturma pozisyonu bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşeleri vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konuşmayı bölen alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip

çıkımlar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, dinleme sırasında içinde bulunulan psikolojik durum (sevinçli, üzgün vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, neden dinlediğini bilme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, sınav olduğu günlerde diğer dersleri dinlerken dikkati toplama bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgulardan hareketle öğrencinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, düşüncelerinin arkadaş ortamında dikkate alınarak dinlenmesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konuşan kişinin sevilmesinin dinlemeyi olumlu etkilemesi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü sınıf seviyesinin, konuşmacının kullandığı farklı araç gereçler bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Cinsiyet değişkenine ait sonuçlar

“Ortaokul Dinleme Güçlükleri Anketi’nde yer alan cinsiyet değişkenine göre 25 maddeden 3’ü anlamlı farklılık göstermiştir. Cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösteren sonuçlar şöyledir:

Bulgulardan hareketle cinsiyetin, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Erkek öğrenciler için oturma düzeninin dinlemede daha önemli olduğu görülmüştür. Kız öğrenciler için oturma düzeni dinlemede problem teşkil etmemektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerde cinsiyetin, sınıfta ses ve gürültü olması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Burada da kız öğrenciler tarafından sınıftaki ses ve gürültü dinlemede güçlük olarak görülürken, erkek öğrenciler için o kadar belirleyici olmamıştır.

Bulgulara göre cinsiyetin, sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buradan hareketle erkek öğrencilerin sınıftaki dikkat dağıtıcı unsurlarla daha çok ilgilendiği, kızların ise bu dikkat dağıtıcı unsurları dinlemede belirleyici bir güçlük olarak görmediği şeklinde bir anlamlı farklılık mevcuttur.

Baba eğitim durumu değişkenine ilişkin sonuçlar

“Ortaokul Dinleme Güçlükleri Anketi’nde yer alan baba eğitim durumu değişkenine göre 25 maddeden 3’ü anlamlı farklılık göstermiştir. Baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösteren sonuçlar şöyledir:

Baba eğitim durumunun, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgulardan hareketle baba eğitim durumunun, konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından, dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Elde edilen verilere göre baba eğitim durumunun, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Anne eğitim durumu değişkenine ilişkin sonuçlar

“Ortaokul Dinleme Güçlükleri Anketi’nde yer alan anne eğitim durumu değişkenine göre 25 maddeden 3’ü anlamlı farklılık göstermiştir. Anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösteren sonuçlar şöyledir:

Anne eğitim düzeyinin sınıfta oturulan sıra, sandalye vb. eşyalar bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgulardan hareketle anne eğitim düzeyinin neden dinlediğini bilmek bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Elde edilen verilere göre anne eğitim düzeyinin, konuşanın anlatım tekniği bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ailenin aylık gelir durumu değişkenine ilişkin sonuçlar

“Ortaokul Dinleme Güçlükleri Anketi’nde yer alan ailenin aylık gelir durumu değişkenine göre 25 maddeden hiçbirisi anlamlı farklılık göstermemiştir. Buradan hareketle aylık gelir durumu hakkında öğrencilerin tam bilgi sahibi olmamasından kaynaklı bir durum da olabileceği düşünülse de sonuç olarak ailenin aylık gelir durumunun dinleme güçlüklerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmüştür.

Aylık kitap okuma sayısı değişkenine ait sonuçlar

“Ortaokul Dinleme Güçlükleri Anketi’nde yer alan aylık kitap okuma sayısı değişkenine göre 25 maddeden 2’si anlamlı farklılık göstermiştir. Aylık kitap okuma sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösteren sonuçlar şöyledir:

Bulgulardan hareketle aylık kitap okuma sayısının, fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Aylık kitap okuma sayısının, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlülüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Günlük televizyon izleme süresi değişkenine ilişkin sonuçlar

Ortaokul Dinleme Güçlükleri Anketinde yer alan günlük televizyon izleme süresi değişkenine göre 25 maddeden 2'si anlamlı farklılık göstermiştir. Günlük televizyon izleme süresi değişkenine göre anlamlı farklılık gösteren sonuçlar şöyledir:

Bulgulardan hareketle günlük televizyon izleme süresinin, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük televizyon izleme süresinin, konuşan kişiyi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi değişkenine ilişkin sonuçlar

Ortaokul Dinleme Güçlükleri Anketinde yer alan günlük internet kullanım süresi değişkenine göre 25 maddeden 3'ü anlamlı farklılık göstermiştir. Günlük internet kullanım süresi değişkenine göre anlamlı farklılık gösteren sonuçlar şöyledir:

Araştırmaya katılan öğrencilerin günlük internet (sosyal ağlar, haber vb.) kullanma ve oyun oynama süresinin, konuşmayı bölen alakasız davranışlar(izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgulardan hareketle günlük internet (sosyal ağlar, haber vb.) kullanma ve oyun oynama süresinin, konunun/metnin türü bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin günlük internet (sosyal ağlar, haber vb.) kullanma ve oyun oynama süresinin, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ortaokul Dinleme Güçlükleri Anketinde yer alan Türkçe dersi not ortalaması değişkenine göre 25 maddeden 7'si anlamlı farklılık göstermiştir. Türkçe dersi not ortalaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösteren sonuçlar şöyledir:

Türkçe dersi yılsonu başarı ortalaması değişkenine ilişkin sonuçlar

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin Türkçe ders notu ortalamasının, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgulardan hareketle Türkçe ders notu ortalamasının, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe ders notu ortalamasının, konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar(İzin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğrencilerin Türkçe ders notu ortalamasının, neden dinlediğini bilme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin Türkçe ders notu ortalamasının, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgulardan hareketle Türkçe ders notu ortalamasının, konuşanın anlattığı konu hakkındaki bilgisi bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe ders notu ortalamasının, konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el kol hareketleri) kullanarak anlatması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Matematik dersi yılsonu başarı ortalaması değişkenine ilişkin sonuçlar

Ortaokul Dinleme Güçlükleri Anketinde yer alan Matematik dersi not ortalaması değişkenine göre 25 maddeden 9'u anlamlı farklılık göstermiştir. Matematik dersi not ortalaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösteren sonuçlar şöyledir:

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin Matematik ders notu ortalamasının, sınıftaki oturma düzeni bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgulardan hareketle Matematik ders notu ortalamasının, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğrencilerin Matematik ders notu ortalamasının, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin Matematik ders notu ortalamasının, konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin Matematik ders notu ortalamasının, konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar(İzin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Öğrencilerin Matematik ders notu ortalamasının, neden dinlediğini bilme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bulgulardan hareketle Matematik ders notu ortalamasının, konuşan kişiyi sevme bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ortaokul öğrencilerinin Matematik ders notu ortalamasının, konuşmacının kullandığı farklı araç gereçler bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin Matematik ders notu ortalamasının, konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el kol hareketleri) kullanarak anlatması bakımından dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Ankete ait faktörlerin değişkenlere göre dağılımına ilişkin sonuçlar

Ortaokul Öğrencileri dinleme güçlükleri anketinde yer alan 25 maddenin 1 ile 10 arası “Çevresel Faktörler”, 10 ile 20 arası “Dinleyiciye Bağlı Faktörler” ve 20 ile 25 arasındaki son 5 madde ise “Öğretmene/Konuşmacıya Bağlı Faktörler” den oluşmaktadır. Öğrencinin öğrenim gördüğü ortaokul değişkenine göre ise dinleme güçlüklerinde en çok öne çıkan bölüm farklılık gösteren 16 maddenin 8’ini barındırmasıyla “Çevresel Faktörler” olmuştur. “Dinleyiciye Bağlı Faktörler” 7 maddede anlamlı farklılık göstererek ikinci ve “Öğretmene/Konuşmacıya Bağlı Faktörler” ise 1 madde ile son sırada yer almıştır. Buradan hareketle çevresel faktörlerin okul değişkenine göre dinleme güçlüklerinde daha belirleyici olduğu görülmektedir. Ancak dinleyiciye bağlı faktörlerin de sadece 1 farkla ikinci olması dinleyicinin de okul değişkenine göre dinleme güçlüklerinde büyük etkisi olduğunu ortaya koymaktadır.

Dinlemeyi etkileyen faktörlere göre sınıf seviyesi değişkeni ele alındığında ise çevresel faktörler ve dinleyiciye bağlı faktörlerin aynı oranda etki ettiği görülmektedir. Sınıf seviyesi değişkenine göre anlamlı farklılık gösteren 15 maddenin 7’si çevresel faktörlere ve diğer 7’si dinleyiciye bağlı faktörlere ve 1 tanesi öğretmene/konuşmacıya bağlı faktörlere aittir. Buradan hareketle sınıf seviyesi değişkenine göre çevresel faktörler ve dinleyiciye bağlı faktörler aynı oranda dinleme güçlüklerini belirlemede etkilidir. Ancak öğretmene/konuşmacıya bağlı faktörler ise yine 1 madde ile en sonda yer alarak dinleme güçlüklerinde diğer iki faktöre göre daha az belirleyici olduğunu göstermiştir.

Dinlemeyi etkileyen faktörlerde cinsiyet değişkenine bakıldığında ise anlamlı farklılık gösteren üç maddenin de çevresel faktörlere ait olduğu görülmektedir. Bunun sonucu olarak cinsiyet değişkenine sadece çevresel faktörlerin etki ettiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Çevresel faktörler, dinleyiciye ve öğretmene/konuşmacıya bağlı faktörler olmak üzere bu üç faktörde toplanan maddelere baba eğitim durumu değişkeninden bakıldığında ise 1 madde ile çevresel faktörlerin ve kalan 2 madde ile dinleyiciye bağlı faktörlerin anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Öğretmene/Konuşmacıya bağlı faktörlerin ise anlamlı farklılık sağlamadığı

görülmüştür. Sonuç olarak baba eğitim durumu değişkeni dinleyiciye bağlı faktörlerde daha etkili çıkmıştır.

Anne eğitim durumu değişkenine göre ise anlamlı farklılık gösteren üç maddenin üç faktöre birer tane olmak üzere eşit dağıldığı gözlemlenmiştir. Buradan hareketle anne eğitim durumu değişkeninin üç faktörde de etkili olduğu gözlemlenmiştir.

Ailenin aylık gelir durumunun hiçbir maddede anlamlı farklılık sağlamadığı görülmektedir. Burada ortaokul öğrencilerinin ailelerinin aylık gelirleri hakkında sağlıklı bilgi sahibi olmadığı da göz önünde bulundurulabilir. Ancak eldeki veriler ışığında ailenin aylık gelir durumu anlamlı bir farklılık oluşturabilecek düzeyde dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olamamıştır.

Aylık kitap okuma sayısı değişkeninde anlamlı farklılık ortaya koyan 2 maddenin de dinleyiciye bağlı faktörlerde yer aldığı gözlemlenmiştir. Buradan hareketle aylık kitap okuma sayısı değişkeninin, dinleyiciye bağlı faktörlerde dinleme güçlükleri açısından belirleyici bir değişken olduğu sonuncuna ulaşılmaktadır.

Dinlemeyi etkileyen faktörlerde günlük televizyon izleme süresi değişkeni ele alındığında anlamlı farklılık ortaya koyan 2 maddenin de dinleyiciye bağlı faktörler olduğu görülmektedir. Buradan hareketle günlük televizyon izleme süresi dinleme güçlüklerinde dinleyiciye bağlı faktörler açısından belirleyici bir değişkendir.

Çevresel faktörler, dinleyiciye ve öğretmene/konuşmacıya bağlı faktörler olmak üzere bu üç faktörde toplanan maddelere günlük internet (sosyal ağlar, haber, vb.) kullanma ve oyun oynama süresi değişkeni açısından bakıldığında üç madde anlamlı farklılık göstermiştir. Ve bu üç madde de dinleyiciye bağlı faktörler arasında yer almaktadır. Buradan hareketle günlük internet kullanma ve oyun oynama süresi değişkeni dinleyiciye bağlı faktörlerde belirleyici bir değişken ortaya çıkmaktadır.

Ders notu değişkeni bir sözel bir sayısal ders olarak ele alınmıştır. Sözel ders değişkeni olarak Türkçe; sayısal ders değişkeni olarak ise Matematik seçilmiştir.

Türkçe ders notu ortalaması dinleme güçlüklerinde belirleyici bir değişken olarak anketteki 25 maddeden 7'sinde anlamlı farklılık sağlamıştır. Bu maddelerin

de 2'si çevresel faktörlerde, 3'ü dinleyiciye bağlı faktörlerde ve son 2'si ise öğretmene/konuşmacıya bağlı faktörlerde yer almaktadır. Buradan hareketle Türkçe ders notu ortalaması değişkeni dinleme güçlülere bakımından dinleyiciye bağlı faktörlerde daha belirleyici olmuştur.

Matematik ders notu ortalaması değişkeni ise 25 maddenin 9'unda anlamlı farklılık ortaya koymuştur. Anlamlı farklılık sağlayan maddelerin 5'i çevresel faktörlerde, 2'si dinleyiciye bağlı faktörlerde ve son 2'si ise öğretmene/konuşmacıya bağlı faktörlerde yer almıştır. Buradan hareketle matematik ders notu ortalaması dinleme güçlülere bakımından çevresel faktörlerde belirleyici bir değişkendir sonucu ortaya çıkmıştır.

Tartışma

Dinleme becerisi günümüzde duymak, işitmek kavramlarıyla karıştırıldığı için ve bireyin anne karnından itibaren sahip olarak kullandığı bir beceri olduğu için yeterince diğer beceriler gibi üzerine eğilip çalışma yapma gereği duyulmamıştır. Oysa değişen dünya ve insanla birlikte bilgi ve davranış aktarımı da değişmekte ve dört temel becerinin yetkin bir şekilde kullanımını gerektirmektedir. Bu becerilerden dinleme ise; hayata dair ilk bilgilerin alındığı, ana dili öğrenmenin ilk becerisidir ve insanın hayatı kodlayıp anlamlandıracağı ilk yetidir. İşitmek, sistemsel bir iletim durumu iken; dinleme çözme, analiz etme, anlamlandırma gibi çok boyutlu bir kavramdır.

Tayşi (2014) "*Öğrenme stiline dayalı eğitiminin ortaokul öğrencilerinin dinlediğini anlama becerilerine ve dinlemeye yönelik tutumlarına etkisi*" konulu araştırmasında, öğrenme stilleri dikkate alınarak yapılan dinleme çalışmalarının ortaokul öğrencilerinin dinleme becerilerini geliştirmeye ve dinlemeye yönelik tutumlarına etkisini tespit etmeyi amaçlamıştır. Ve çalışmanın sonucunda öğrenme stillerine uygun olarak yapılan eğitimin ortaokul öğrencilerinin dinleme becerilerinin ve dinlemeye yönelik tutumlarının gelişmesine katkı sağladığı görülmüştür. Öğrenme stillerinde kullanılan teknikler ve yöntemler yapılan araştırmayla öğretmen/konuşmacıya bağlı faktörler açısından aynı yönde veriler sunmaktadır. Anket formunda öğretmene/konuşmacıya bağlı faktörlerde yer alan "Konuşanın anlatım tekniği dinlememi etkiler" maddesi 1064 öğrencinin 939 tarafından %88,3 gibi yüksek bir oranla etkili olarak kabul edilmiş. Öğrenciler de

kendilerine uygun anlatım tekniği kullanıldığında dinleme becerilerinin ve dinlemeye yönelik tutumlarının olumlu yönde gelişeceği görüşündedir. Aynı madde anne eğitim durumu ve öğrenim görülen okul değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Öğrenim görülen ortaokulun farklılığı konuşmacıdan beklenen yeterliliğinde değişmesinde etkilidir. Bir okulda eğitim gören öğrenci için anlatım tekniği önemli iken, farklı bir okuldaki öğrenci için anlatım tekniği dinlemede belirleyici bir değişken değildir. Bunun sebebi öğrencilerin dinleme konusunda yeteri kadar bilgi sahibi olmamaları ve bu sebeple neye ihtiyaçları olduğunun farkında olmamaları olabilir. Ama bazı anne ve babalar bu durumun farkında oldukları için çocuklarının eğitim hayatı adına okul tercihi yaparken bazı okulları daha çok tercih etmektedir. Ama bu durumun farkında olmayan anne ve babanın çocuğu için de bu durum ayırt edici bir özellik değildir. Ana dilin birincil kaynağı olan annenin eğitim durumu da anlatım tekniği bakımından farklılık sunacağı için anne eğitiminin dinleme becerisi üzerindeki belirleyici etkisini ortaya çıkarmaktadır. İnsanın ilk dil ediniminde en yakın birincil kaynak anne olduğu düşünüldüğünde annenin davranışları ve yaklaşımı da insanın öğrenmeyi öğrendiği, beceri aktarımı eğitimini tecrübe ettiği ilk öğrenme tekniği olmaktadır. Bu sebeple anne eğitim durumunun da anlatıcının kullandığı teknik açısından belirleyici bir değişken olması düşünülebilir. Çünkü herkesin hayattaki ilk öğretmeni, konuşmacısı, anlatıcısı, annedir.

Keleş (2013) “*Dinleme öncesi ve dinleme sonrası verilen soruların 5. sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama beceri düzeyine etkisi*”, konulu araştırmasında, dinleme metinlerinden önce verilen sorularda, bilgi; dinleme metinlerinden sonra verilen sorularda ise eleştirel düşünme sorularındaki başarı öne çıkmaktadır. Dinlediğini anlama seviyesi göre cinsiyete bağlı farklılık; yalnızca soruların sonradan verildiği bilgilendirici dinleme metni çıkarım sorusu puanlarında ortaya çıkmıştır. Bu noktada erkek öğrenciler, kız öğrencilere göre daha başarılı olmuşlardır. Buradan hareketle bu çalışmada da anket formu 13 maddesi “Konunun/metnin türü ilgimi çekmezse sıkılıyorum” bölümünde erkek öğrencilerin metnin türü konusunda daha seçici olduğu görülmüştür. Erkek öğrenciler için bilgilendirici tarz metinlerin dinlemede kızlara göre daha fazla avantaj sağlayarak dinlemelerini olumlu etkilediği görülmektedir. Ters açıdan bakıldığında ise kız

öğrenceler için de dinleme metni türünün önemli olduğu ve bilgilendirici tarz metinlerde kızların daha fazla dinleme güçlüğü yaşadığı görülmektedir.

Aksu (2013) “*Bütünleştirici dinleme modeli uygulamalarının ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin dinleme becerilerine etkisi*”, konulu araştırma ile ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin dinleme becerisinin geliştirilmesinde “Bütünleştirici Dinleme Modeli” uygulamalarının etkililiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ön test- son test kontrol gruplu olarak düzenlenen bu çalışmada aşağıdaki hipotezler test edilmiştir. Test edilen bu 5 hipotez çalışmamızla paralellik göstermekte olup ulaşılan sonuçlarıyla da çalışmamızı desteklemektedir. Araştırmadan elde edilen nitel bulgular şunlardır:

Öğretmenler, öğrencilerin dinleme becerisinde eksik oluşunu ve bu becerinin geliştirilmesi gerektiğini ve karşılaşılan dinleme güçlüklerinin ailenin sosyokültürel özellikleriyle ilişkisi olduğu görüşündedirler. Araştırmamızda da görüldüğü üzere yer alan değişkenlere bakıldığında öğrencinin eğitim gördüğü okul, 16 madde ile, sınıf seviyesi 15 madde ile, anne baba eğitim durumu 6 madde ile, aylık kitap okuma durumu 2 madde ile, günlük televizyon izleme süresi 2 madde ile, günlük internet kullanımı ve oyun oynama süresi 3 madde ile anlamlı farklılık göstererek dinleme güçlüklerinde öne çıkan belirleyici değişken olduklarını göstermişlerdir.

Öğretmenler, öğrencilerin dinleme hazırlığında, dinledikleri metnin öğrencinin ilgisini çekmesi gerektiği, dinleme yapılan derse karşı öğrencinin olumsuz tutuma sahip olmaması gerektiğini düşünmektedirler. Araştırmamızda da mevcut anket formu maddelerimizden 9. madde “Dinleme sırasında içinde bulunduğu psikolojik durum (sevinçli, üzgün, vb.) dinlememi etkiler” %84,8, 13. madde “Konunun/Metnin türü ilgimi çekmezse sıkılırım” %69,3, 19.madde “faydalı olacağına inandığım konuyu daha iyi dinlerim.” %89,2 ve 20.madde “Konu ile ilgili önceden bilgi sahibi olmam dinlemeye olan ilgimi artırır. “ %86,7 ile yüksek oranda katılımcıların da aynı görüşte olduğu maddeler olmuştur.

Araştırmanın bir diğer sonucu, öğretmenlere göre; öğrencilerin dinlemedeki başarısında, öğrencilerin akademik başarı seviyesinin, öğrencinin bireysel niteliklerinin, öğrencinin sözsüz mesajları ve beden dilini okuyabilmesinin önemli olduğu görüşündedirler. Araştırmamızda da aynı yönde sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Öğrencileri akademik olarak değerlendirdiğimizde Türkçe ve

Matematik dersi ortalamaları olarak ele alındığında başarı seviyesi arttıkça veya azaldıkça karşılaşılan dinleme güçlükleri farklılık göstermektedir. Akademik başarısı düşük olan öğrenciler için güçlük olan durumlar akademik başarısı yüksek olanlar için problem olmamaktadır. Ayrıca anket formunun “Konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el kol hareketleri) kullanarak anlatması dikkatimi artırır” maddesi araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 879’u tarafından önemli olarak görülmüş ve %82,6 ile yüzdeye yansımıştır. Yani öğrenciler için dinlemede beden dili gerçekten önem arz etmektedir. Beden dili iletişimin ilk aşaması olmakla, aktarımın ilk sağlandığı bölüm olarak dinlemeyi olumlu ya da olumsuz olarak etkileyebilmektedir.

Öğretmenler, öğrencilerin dinleme etkililiğini değerlendirmelerinde, öğrencinin bireysel farklılıklarının, öğrencinin konuşana zamansız müdahalelerde bulunmamasının ve öğretmenlerin öğrenciye karşı olumlu tutuma sahip olmasının önemli olduğunu düşünmektedirler. Yapılan araştırmada da 10. madde “Konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar (izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalar vb.) dinlememi zorlaştırır” maddesi araştırmaya katılan 1064 öğrencinin 899’u tarafından %84,5 bir yüzdeyle dinleme güçlüğü olarak kabul görmüştür. Öğretmenlerin/Konuşmacıların öğrenciye karşı tutumları da dinlemede önem arz etmektedir. Yapılan araştırmada da “Düşüncelerim sınıfta arkadaşlarım ve öğretmenlerim tarafından dikkate alınarak dinlenir.” maddesi 783 öğrenci tarafından %73,3 ile dinlemede dikkat edilen noktalardan biri olarak görülmüştür.

Yine aynı araştırmanın sonuçlarından biri olan olarak öğretmenler, dinleme becerisinin geliştirilmesi için sınıftaki öğrenci sayılarının az tutulması gerektiğini söylemişlerdir. Yapılan araştırmada da “Sınıf kalabalık olursa dikkatimi toplamakta zorlanırım” maddesi 1064 öğrencinin 743 öğrenci tarafından kabul görmüştür. %69,8 ile öğrenciler için sınıfın kalabalık olması dinlemede sorun teşkil etmektedir.

Özmen (2018) “Doğal ses ve video aracılığıyla yapılan dinleme çalışmalarının anlama bakımından karşılaştırılması” konulu araştırmasında, doğal sesle yapılan dinleme çalışmasının videodan yapılan dinleme çalışmasına göre anlama bakımından karşılaştırıldığında daha etkili olduğu, doğal sesle yapılan çalışmalarda, öğrencilerin öğretmeni daha dikkatli ve organize içerisinde dinlediği, sesin daha net anlaşıldığı, dikkatlerin daha az dağıldığı ve ortaya çıkan puanlarla da bunları ortaya koydukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmamızda ise “Konuşanın

kullandığı farklı araç gereçler dinlemeyi ilgi çekici hale getirir” maddesi 1064 öğrencinin 863’ü tarafından %81,1 yüzdeyle dinlemeyi olumlu etkilediği yönünde sonuç elde etmiştir. Belki de araştırmamızda video aracılığıyla yapılan dinleme, dinleme etkinliğinin tamamını kapsamadığı için, ana dinleme etkinliği içinde bir bölüm teşkil ettiği için öğrenciler tarafından sürekli aynı anlatıcıyla baş başa kalınmadığı için dinleme etkinliğinin bütünü açısından olumlu karşılanmış olabilir. Ancak tabii ki dinleme etkinliğinin tamamının herhangi bir video ya da ses kayıt sistemi ile yapılması halinde bir sonraki maddeden de anlaşılacağı üzere dinleme; canlı uyararla, konuşmacıyla yapılan etkinlik kadar etkili olmayacaktır. Bir sonraki “ Konuşanın ses tonunu iyi ayarlaması, vurgu ve tonlama iyi yapması ilgimi artırır.” ve “ Konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el kol hareketleri vb.) kullanarak anlatması dikkatimi artırır” gibi maddeler %80’in üzerinde katılımı dinlemede çok önemli olduğunu göstermiştir. Buradan hareketle konuşmacının canlı olarak göz teması ve grupla iletişimi dinlemede önem arz etmektedir.

Ayrıca yine bu araştırmanın bir diğer sonucu olan dinleme metinlerinde öyküleyici metinlerin bilgilendirici metinlere göre daha iyi anlaşıldığı tespit edilmiş ve bilgilendirici metinlerde öğrencilerin zorlandıkları gözlemlenmiştir. Yapılan araştırmada da yer alan anket formu 13. maddesi “ Konunun/metnin türü ilgimiz çekmezse sıkılırım” 737 tarafından %69,3’lük bir oranla kabul görmüştür. Bununun neticesi olarak metin türü dinlemede öğrenciler tarafından dikkat edilen ve dinleme sürecinin başarısını etkileyen bir değişkendir.

Demircan (2018). “Ortaokul öğrencilerinin dinleme/izleme öz-yeterliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi.” konulu araştırmasında öz yeterlik algısının, dört temel dil becerisinden en önemlisi olarak görülen dinleme becerisinin geliştirilmesi için önemli bir etken olduğunu belirtmektedir. Buradan hareketle dinleme becerisine yönelik öz yeterlik algısını, ortaokul 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencilerinde sınıf düzeyi, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu ve Türkçe dersi başarı puanı gibi faktörlere göre incelemeye çalışmıştır. Sınıf düzeyine göre 6. sınıf öğrencilerinin en yüksek, 8. sınıf öğrencilerinin ise en düşük dinleme öz yeterliğine sahip olduğu; cinsiyete göre kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla dinleme öz yeterliğine sahip olduğu; anne-baba eğitim düzeylerine göre anne-baba eğitim düzeyi arttıkça dinleme öz yeterliğinin de arttığı; bir önceki yıl Türkçe dersi

başarı puanlarına göre başarı puanı ile dinleme öz yeterliği arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarımızda da sınıf seviyesine göre öğrencilerin farklı dinleme güçlükleri yaşadığı ve bu dinleme güçlüklerinde anne-baba eğitim düzeyi, cinsiyet ve Türkçe ders notu ortalaması gibi değişkenlerin etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Hatta anket formumuzda yer alan 25 maddenin 15'i sınıf seviyesi değişkeninde, 3'ü cinsiyet değişkeninde, 7'si Türkçe dersi ortalaması değişkeninde ve 6 tanesi anne-baba eğitim düzeyi değişkeninde anlamlı farklılık oluşturmuştur. Araştırmamızda bunlara ek olarak günlük televizyon izleme üresi, günlük internet kullanımı ve oyun oynama süresi, Matematik ders notu ortalaması, aylık kitap okuma sayısı gibi değişkenlerin de ilişkisi incelenerek birçok maddede anlamlı fark oluşturdukları gözlemlenmiştir.

Melanlıoğlu (2012) “Dinleme Becerisinin Geliştirilmesinde Ailenin Rolü” isimli çalışmasında ailenin, çocukların yetiştirilmesinden ve onların sosyal özellikler kazanmasından sorumlu olduğunu dile getirmektedir. Eğitim yönünden değerlendirirsek de aile, ilk ve en etkili eğitim kurumu olarak görülmektedir. Anne baba için ilk eğitim faaliyeti çocuğun ana dilini öğrenmesidir. Ailenin çocuğun dil gelişiminde model olduğu, ana dil kavramının tanımında da görülmektedir. Çocuk doğduğu andan itibaren “dinleme” vasıtasıyla ana dili eğitimine başlar. İnsan hayatının büyük bir kısmını harcadığı dinleme, sahip olunan en önemli ve temel beceri olmakla birlikte en az tanınan ve en az eğitim gerektiren beceri olarak görülmektedir. Bunun nedeni, dinlemenin fark edilmeden edinilen bir beceri olmasıdır. Bu çalışma da alan yazındaki araştırmalar ışığında dinleme becerisinin gelişiminde ailenin görevini ve dinleme becerisi gelişiminde çocuğa nasıl rehberlik edeceği yönünde sonuç ve öneriler ortaya koymaktadır. Araştırmamızda da elde edilen sonuçlara göre ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları dinleme sorunları anne-baba eğitim düzeyleri değişkenine göre farklılık göstermektedir. Anne- baba eğitim düzeyine göre 25 maddenin 6'sında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. Buradan hareketle anne-baba eğitim düzeyi yükseldikçe karşılaşılan sorunlar farklılaşmaktadır ancak anne-baba eğitim düzeyi yükseldikçe dinleme becerisinin de daha geliştiği ve anne baba eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin diğer öğrenciler kadar dinlemede problem yaşamadığı gözlemlenmiştir.

Şahin (2011) “İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Dinleme Becerisi Farkındalıklarının Sosyo - Ekonomik Düzeye Göre İncelenmesi” çalışmasında

dinlemede sosyo-ekonomik değişkenin etkisini test etmiştir. Bu çalışma, ilköğretim 6. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin, dil öğrenimindeki temel becerilerden biri olan dinleme becerisi farkındalıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Erzurum ilinde sosyo-ekonomik düzeyi farklı devlet okullarında öğrenim gören 238 ilköğretim 6. sınıf öğrencisi örnekleme alınmıştır. Araştırma sonucuna göre; sosyo-ekonomik düzeyi farklı ilköğretim okullarında öğrenim gören 6. Sınıf öğrencilerinin dinleme becerisi farkındalık durumları açısından aralarındaki farkların anlamlı olduğu; sosyo-ekonomik düzey düştükçe ölçeğin 5 boyutunda da puanların düştüğü ortaya çıkmıştır. Araştırmamızda ise ailenin aylık gelir durumu değişkeni mevcut anket formumuzda yer alan 25 maddenin hiçbirisinde anlamlı farklılık göstermemiştir. Tabii ki çalışmamızda sadece 6.sınıfların olmayışı, 5,6,7 ve 8.sınıf olarak dört sınıf düzeyinin de araştırmaya katılmış olması da bu farklılaşmayı önlemiş olabilir. Ancak anket formumuzda ailenin aylık gelir durumu üç seçenekli ve aralıklı verilmiştir. Öğrencilerin ailelerinin aylık gelir durumu hakkında tam ve kesin bilgiye sahip olmadıkları için bu bilgiyi sağlıklı bir şekilde veremedikleri de düşünülebilir. Ancak elde ettiğimiz sonuçlara göre yapılan diğer araştırmanın aksine ailenin aylık gelir durumu dinlemede belirleyici bir değişken olarak gözlemlenmemiştir.

Melanlıoğlu (2011) “ İlköğretim Türkçe Öğretim Programının “Dinleme Türleri” Bakımından Değerlendirilmesi” çalışmasında yaşanan süreçlerin, dinlenen materyale ve dinlemenin amacına göre farklılık gösterdiğini belirtir. Dinleyicinin ilgi ve ihtiyaçları, konunun önemi gibi unsurlar dinlemeyi şekillendirmesi bakımından önemlidir. Bu unsurlar, dinleme faaliyetini farklılaştırır ve değişik dinleme türlerini ortaya çıkarır. Araştırmamızda da yer alan “Dinleme sırasında içinde bulunduğum psikolojik durum (sevinçli, üzgün vb.) dinlememi etkiler.” 902 öğrenci tarafından %84,8 ile , “Neden dinlediğimi bilirimse dinleme motivasyonum artar.” 840 öğrenci tarafından %78,9 ile “Konu ile ilgili önceden bilgi sahibi olmam dinlemeye olan ilgimi artırır.” 922 öğrenci tarafından %86,7ile “Faydalı olacağına inandığım konuyu dikkatle dinlerim.” 949 öğrenci tarafından %89,2 ile yüksek oranda katılım gören maddeler olmuştur. Buradan hareketle öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarının dinleme becerisinde önemli bir yeri olduğu görülmektedir.

Başkan ve Deniz (2015) “Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders İçi Dinleme Sorunları (Malatya İli Örneği)” isimli çalışmalarında amacın, ortaöğretim

öğrencilerinin ders içi dinleme sorunlarının belirlenmesi olduğunu belirtmişlerdir. Bu araştırma, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Malatya ilinde bir ortaöğretim kurumundaki 343 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırma sonucunda ortaöğretim öğrencilerinin ders içi dinleme sorunlarının öğrenci, öğretmen ve çevre kaynaklı birçok unsurdan etkilendiği tespit edilmiştir. Araştırma formumuzda mevcut faktör dağılımı bu araştırmada da göze çarpmaktadır. Formumuz “Çevresel Faktörler, Dinleyiciye Bağlı Faktörler ve Öğretmene/Konuşmacıya Bağlı Faktörler” olarak ayrılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin genel olarak ilgi duymadıkları dersleri dinlemede sorun yaşadıkları, kendileri için faydalı olup sevmedikleri dersleri ise dinlemede sorun yaşamadıkları tespit edilmiştir. Bizim araştırmamızda da aynı şekilde “Faydalı olacağına inandığım konuyu dikkatle dinlerim.” maddesi 949 öğrenci tarafından %89,2 ile en yüksek oranda kabul gören maddelerden olmuştur. Öğrenci faydalı olacağına inandığı bilgiyi alırken dinlemede herhangi bir sorun yaşamamaktadır. Bu yüzden öğrenciye öncelikle edineceği bilgi veya beceri ile ilgili ön bilgilendirme yapılması, nasıl ve nerede kullanabileceği hakkında rehberlik edilmesi bu güçlüğün ortaya çıkmasına engel olur veya ön bilgilendirmede tespit edilen eksiklikler için önceden müdahale edilebilir hale getirir. Çünkü dinleme etkinliğinin sonundaki geri dönütlerde bunu fark etmek; zaman, emek ve performans kaybına yol açacaktır.

Bunun yanında, erkek öğrencilerin ise öğretmenlerinin akıcı ve ilgi çekici bir anlatıma sahip olmalarını, kullandıkları anlatım yöntemlerinin değişip değişmediğini ve öğretmenlerin derse hâkim olmalarını kız öğrencilerden daha fazla önemsedikleri tespit edilmiştir. Çalışmamızda da buna benzer sınıf içi disiplinler tutum bozukluğunda ortaya çıkan “ Sınıfta ses ve gürültü olduğunda iyi dinleyemem.” maddesi cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermiştir. Ancak araştırmamızda kız öğrencilerin bu şartlardan daha fazla etkilendiği gözlemlenmiştir. Erkek öğrencilerin sınıftaki ses ve gürültüden kızlar kadar rahatsızlık duymadığı tespit edilmiştir. Yine araştırmamızda mevcut olan “ Konuşanın anlatım tekniği dinlememi etkiler.” maddesi cinsiyete anlamlı farklılık göstermemiştir. Hem kız hem erkek öğrenciler için de anlatım tekniğinin dinlemede önem arz ettiği gözlemlenmiştir.

Picard ve Bradley (2001), Klatte ve diğ., (2007) okulun yer aldığı fiziksel çevre (etrafındaki gürültü kaynakları) ve sınıfların ses izolasyon durumları dinleme

sürecindeki iletişimin kalitesi açısından önemli olduğunu belirtmektedirler. Bu sebeple araştırmalarında sınıfların ve eğitim ortamlarının fiziksel özelliklerini test etmişler. Öğrenmenin önemli oranda dinleme becerisine bağlı olarak gerçekleştiği sınıfta; kaynak (öğretmen/konuşmacı) ve alıcı (öğrenci) kadar önemli bir değişken de sınıfların fiziksel şartlarıdır. Birçok okulda sınıf içinde oluşan ve sınıf dışından gelen gürültü dil becerilerinin kazanılmasında önemli bir sorun teşkil etmektedir. Yapılan birçok araştırma, sınıfın akustik yapısının ve durumunun sağlıklı öğrenme sürecinde önemli olduğunu göstermektedir (Klatte, Meis, ve Shick, 2007; Klatte ve diğ., 2004; Maxwell ve Evans, 2000; Shield ve Dockrell, 2008; Klatte ve diğ., 2010, s.1169). Yaptıkları araştırmalarda, havaalanına yakın yerlerdeki okullarda eğitim gören öğrencilerin okuma performansları, bu tarz gürültülerin olmadığı daha sessiz bölgelerde öğrenim gören öğrencilerden daha düşük çıkmıştır (Evans ve Maxwell, 1997; Haines ve diğ., 2001). Klatte ve diğerleri (2007) de gerçekleştirdikleri araştırmalar sonucunda benzer bir sonuca ulaşmışlardır. Tren yoluna yakın eğitim ortamlarında tren gürültüsünün dinlediğini anlama oranlarını düşürdüğünü tespit ederek gürültünün dinlemeye olan olumsuz etkisini ortaya koymuşlardır. Araştırmamız bu araştırmaların sonuçlarını desteklemektedir. Anket formunda yer alan “ Sınıfta ses ve gürültü olduğunda iyi dinleyemem.” maddesi 1064 öğrencinin 948’i tarafından kabul görüp %89,1 gibi yüksek bir yüzdeye ulaşarak ortaokul öğrencileri için gürültünün önemli bir dinleme problemi olduğunu göstermiştir.

Aşılıoğlu (2009) “Türkçe Öğretmen Adaylarına Göre Derslerde Karşılaşılan Başlıca Dinleme Engelleri” araştırmasında Türkçe öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin derslerde karşılaştıkları başlıca dinleme engellerine ilişkin görüşlerini belirlemeye ve dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik öneriler ortaya koymaya çalışmıştır. Veri toplama aracı olarak anketten yararlanmıştır. Öğrenciler dersin hedefleri hakkında yeterince bilgilendirilmemelerini, konuya ilgi duymamayı, dinleme esnasında kişisel sorunların zihinlerini meşgul etmesini, derse etkin bir şekilde katılmalarını sağlayacak ortamın yaratılmamasını, anlatılanların pek çoğunun gelecekte kullanılmayacak bilgilerden oluşmasını başlıca dinleme engelleri olarak gördüklerini dile getirmişlerdir. Ayrıca, bazı dinleme engellerinden kızların erkekler göre daha az etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmamızda da yer alan maddelere bakıldığında “Neden dinlediğimi bilirsem dinleme motivasyonum artar.”, “Faydalı olacağına inandığım konuyu dikkatle dinlerim.”,

“Konu ile ilgili önceden bilgi sahibi olmam dinlemeye olan ilgimi artırır.” ve “Dinleme sırasında içinde bulunduğum psikolojik durum dinlememi etkiler.” gibi maddeler %80,0’in üzerinde katılım gösterilen maddeler olmuştur. Yani bunların yalnızca lisans öğrencileri için değil ortaokul öğrencileri için de dinleme becerilerinde güçlük teşkil eden konular olduğu gözlemlenmiştir.

Epçaçan (2013) “Temel Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme ve Dinleme Eğitimi” çalışmasında dinleme becerisi eğitimi ve dinleme teknikleri üzerine yapılan çalışmalarda; toplumun kültür yapısının, dinleme sürecinde uygulanacak etkinliklerin, dinleme becerisini geliştirmeye yönelik strateji ve tekniklerin, öğretmenlerin konuyla ilgili bilgi ve beceriye sahip olmasının, dinleme becerisini etkileyen unsurlar olduğunu dile getirmiştir. Araştırmamızda da Konuşmacıya/Öğretmene bağlı faktörlerde yer alan “Konuşanın anlatım tekniği dinlememi etkiler.” 939 öğrenci %88,3 ile “Konuşanın kullandığı farklı araç gereçler dinlemeyi ilgi çekici hale getirir.” 863 öğrenci %81,1 ve “Konuşanın beden dilini kullanarak anlatması dikkatimi artırır.” maddesi 879 öğrenci %82,6 ile katılım görerek dinlemede öğretmenin/konuşmacının önemini göstermiştir. Bu açıdan öğretilerin gereken ilgi, bilgi ve beceriye sahip olması çok önem arz etmektedir.

Emiroğlu (2013) “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dinleme Sorunlarına İlişkin Görüşleri” çalışmasında. 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Çukurova Üniversitesinde öğrenim gören 97 Türkçe öğretmeni adayının görüşünü almıştır ve bu görüşleri cinsiyet değişkeniyle birlikte incelemiştir. Çalışmada cinsiyete dayalı anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Maden ve Durukan(2011) “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dinleme Stilllerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi” çalışmasında Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme stillerini cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenleri bakımından değerlendirmiş ve sonunda; dinleme stilleri üzerinde cinsiyet değişkeninin anlamlı bir farklılık oluşturmadığını, sınıf seviyesi değişkeninin ise anlamlı bir fark yarattığını belirtmiştir. Ancak çalışmamızda yer alan anket maddelerinden üç tanesi cinsiyete bağlı olarak farklılık göstermiştir. Bununun sebebinin araştırma grubu yaş ve bilgi seviyesi farkı olabileceği düşünülmektedir. Çünkü yukarıdaki her iki çalışmada lisans öğrencilerinden oluşan çalışma grubu iken bizim araştırma grubumuzu ortaokul

öğrencileri oluşturmaktadır. Ve bilindiği üzere cinsiyete bağlı farklılıklar eğitim düzeyi arttıkça azalmaktadır.

Araştırmamızda anlamlı farklılık gösteren 3 madde sadece çevresel faktörlerle sınırlı kalmıştır. Sınıftaki oturma düzeni toplamda 851 öğrenci tarafından dinlemede önemli görülürken; erkek öğrencilerin bu duruma kızlardan daha fazla dikkat ettiği tespit edilmiştir. Sınıftaki ses ve gürültü toplamda 948 öğrenci tarafından güçlük olarak algılanırken; kız öğrenciler tarafından daha fazla dikkat çekilmiş ve anlamlı farklılık oluşturmuş. Son olarak sınıftaki dikkat dağıtıcı unsurlar (duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) toplamda 552 öğrenci ile %51,9 tarafından sorun olarak teşkil edilmiş ve bu grubun %56,0'sını erkekler oluşturarak anlamlı bir farklılık sağlamışlardır. Kız öğrencilerin dinlemede bu aşamada daha konsantre olduklarını ama erkek öğrencilerin kendilerini konuya vermede zorlandıklarını söyleyebiliriz. Çünkü anlamlı farklılık ortaya koyan maddelerin üçünden ikisi erkeklerin çevresel faktörlere daha fazla takıldığını göstermiştir.

Maden ve Durukan (2011) “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dinleme Stillерinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi” çalışmasında sınıf seviyesi değişkeninin anlamlı bir fark yarattığını tespit etmişlerdir. Araştırmamızın sonucunda da sınıf seviyesi önemli bir değişken olarak karşımıza çıkmaktadır. Anket formunda yer alan toplam 25 maddenin 15'inde anlamlı farklılık göstermiştir. Buradan hareketle her sınıf seviyesinde görülen dinleme güçlüklerinin farklılık gösterdiğini ve bu sebeple yapılan dinleme çalışmalarında karşılaşılabilecek farklı güçlüklerle karşı, sınıf düzeyinde hazırlıkların ve etkinliklerin planlanmasının daha etkili olacağı düşünülmüştür.

Türkçe ve Matematik dersi başarı ortalamaları ele alınarak incelendiğinde ise sanılanın aksine dinleme becerisi açısından Matematik dersinde daha fazla güçlükle karşılaşıldığı tespit edilmiştir. Türkçe dersi 7 maddede anlamlı farklılık sağlamışken; Matematik dersinde 9 maddede anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Aslında dinleme, bütün becerilerin ilki olduğu ve diğer becerilerimizin şekillenmesinde rol oynadığı için fakat hiçbir zaman diğerleri gibi kazanılmasında bilinçli bir emek harcanmadığı için fark edilememiş olabilir. Aslında Matematik dersini zor hale getiren dersin kendisi değil; öğrencilerin dinleme becerisine tam olarak sahip olmamaları olabilir. Öğrenciler bilinçli dinleme becerisine sahip

olmadıkları için, araştırmamızın da ortaya koyduğu üzere bu derste daha fazla dinleme güçlüğü yaşamaktadırlar. Ve bu sebeple bu derste başarısızlık daha fazla kendini göstermektedir.

Keray Dinçel (2018) ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersinde yaşadıkları dinleme sorunlarının ve Türkçe dersini iyi bir şekilde dinleyebilmek için beklentilerinin neler olduğunu incelemiştir. Araştırması durum çalışması niteliğindeki nitel bir çalışmadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Aksaray'da öğrenim gören 120 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersinde yaşadıkları dinleme sorunlarına ilişkin ortam, dinleme metni, dinleme etkinlikleri, Türkçe öğretmeni ve öğrenci olmak üzere beş; sorunlara yönelik beklentilerine ilişkin ise ortam, dinleme metni, dinleme etkinlikleri, Türkçe öğretmeni olmak üzere dört tema ortaya çıkmıştır. Katılımcıların Türkçe dersinde yaşadıkları dinleme sorunları ağırlıklı olarak öğrencilerin gürültü yapmaları, sınıf mevcudunun fazla olması, dinleme metinlerinin uzun ve sıkıcı olması, anlamı bilinmeyen kelimelerin olması, dinleme etkinliklerinin sıkıcı olması, Türkçe öğretmenin kısık sesle konuşması, dinleme metinlerini çok hızlı okuması şeklinde ortaya çıkmıştır. Araştırmamızda yer alan 4. madde “Sınıfta ses ve gürültü olduğunda iyi dinleyemem” 1064 öğrencinin 948'i tarafından %89,1 ile en çok öne çıkan sorunlardan biri olmuştur. Anketimizdeki 7. madde “Sınıf kalabalık olursa dikkatimi toplamakta zorlanırım” 743 öğrenci tarafında %69,8 ile dinlemede güçlük olarak görülmüştür. Araştırmamızda mevcut olan 13. madde “Konunun /metnin türü ilgimi çekmezse sıkılıyorum” 737 kişi ile %69,3 oranla dinlemede önemli bir etken olarak görülmüş ve yukarıdaki araştırma sonucuyla paralellik göstermiştir. Yukarıdaki araştırmada konuşmacıya bağlı kısık sesle konuşma ve hızlı okuma gibi olumsuzluklar anketimizde yer alan 21. madde “Konuşanın anlatım tekniği dinlememi etkiler” ile eşleşmekte ve çıkan sonuç 939 öğrenci tarafından %88,3 gibi yüksek bir oran ile yine diğer araştırma sonucuyla paralellik sağlamaktadır.

Kaldırım ve Degeç (2017) B2 seviyesinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen üniversite öğrencilerinin karşılaştıkları dinleme sorunlarını tespit etmek amacıyla nitel bir araştırma gerçekleştirmişler. Bu kapsamda Dumlupınar Üniversitesi TÖMER de öğrenim görmekte olan 8 öğrenci katılımcı olarak

belirlenmiştir. Araştırmanın verileri örnekleme dâhil edilen öğrencilerle yapılmış olan yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmış ve araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Katılımcılar, dinleme esnasında konuşmacı tarafından aksanlı bir dil kullanılması, deyimler ve atasözlerinin sıkça kullanılması, konuşmacının kelime hazinesinin gelişmemiş olması, konuşma sırasında vurgu ve tonlamaya dikkat edilmemesi ve konuşmacının hızlı konuşmacı gibi sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca bilinen diğer diller, kelime hazinelerinin zengin olması, konunun ilgi çekici olması, görsel işitsel unsurların dinlenmesi, konuşmacının jest ve mimiklerini yerinde kullanması gibi etkenlerin de dinlediğini anlamayı kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. Araştırmamızda mevcut olan 13. madde “Konunun /metnin türü ilgimi çekmezse sıkılırım” ortaokul öğrencileri tarafından da 737 kişi ile %69,3 oranla dinlemede önemli bir etken olarak görülmüştür. Araştırmamızda konuşmacıya bağlı faktörlerde yer alan beş maddenin beşi de buradaki sonuçlar ile paraleldir. Ortaokul öğrencileri için de görsel işitsel unsurların dinlenmesi, konuşmacının jest ve mimiklerini yerinde kullanması olumlu olarak algılanmaktadır. Anketimizde yer alan “Konuşanın beden dilini kullanarak anlatması dikkatimi artırır” maddesi 879 öğrenci tarafından %82,6 ile ve 23. madde olan “Konuşanın kullandığı farklı araç gereçler dinlemeyi ilgi çekici hale getirir” 863 öğrenci tarafından %81,1 ile kabul görerek diğer araştırma sonucunu desteklemiştir. Yukarıdaki araştırmada, dinleme esnasında konuşmacı tarafından aksanlı bir dil kullanılması, deyimler ve atasözlerinin sıkça kullanılması ortaokul öğrencilerine göre de sorun teşkil etmekte ve araştırmamızla paralellik göstermektedir. Araştırmamızda yer alan 21. madde “Konuşanın anlatım tekniği dinlememi etkiler” 939 öğrenci tarafından %88,3 ile önemli kabul edilmiştir. Konuşmacının kelime hazinesinin gelişmemiş olması sonucu da araştırmamızda yer alan “Konuşanın anlattığı konu hakkındaki bilgisi dinlemede motivasyonumu artırır” 22. maddesi ile desteklenmektedir. Ortaokul öğrencileri 891 kişi ve %83,7 katılımı bunun önemli olduğunu belirtmiştir. Konuşma sırasında vurgu ve tonlamaya dikkat edilmemesi araştırmamızda yer alan 24. madde “Konuşanın ses tonunu iyi ayarlaması, vurgu ve tonlamayı iyi yapması ilgimi artırır” ile paralellik göstermiş ve ortaokul öğrencilerininin 883’ ü tarafından %83,0 ile dinlemede önemli bir etken olarak görülmüştür.

Öneriler

Ortaokul öğrencilerinin karşılaştıkları dinleme güçlüklerinin tespiti amacıyla yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayanarak dinleme becerisi ile alakalı aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

1. Dinlemeyi etkileyen sınıftaki oturma düzeni, sınıfın ısı, ışık ve aydınlanma durumu, sınıf içi gürültü, sınıfın kalabalık olması ve sınıftaki dikkat dağıtıcı unsurlar gibi çevresel faktörlerin ilk ve önemli dinleme güçlüklerinin başında geliyor olmasından dolayı, dinleme ortamlarının gerekli fiziksel yeterliliğe uygun hale getirilmesi önemlidir. Fiziksel olarak iyi düzenlenmiş ortamlar sadece dinlemeyi değil diğer becerileri de olumlu olarak etkileyecek ve eğitimi olumlu yönde destekleyecektir.
2. Dinleyiciye bağlı faktörlerde karşıımızda çıkan, “Konuyla ilgili önceden bilgi sahibi olma dinlememi olumlu yönde etkiler.” maddesinden hareketle dinleme öncesinde yapılacak ön bilgilendirme öğrencileri konuya karşı olumlu yönde güdüleyecektir.
3. “Faydalı olacağına inandığım konuyu dikkatle dinlerim.” maddesinden hareketle farklı araştırmalarda da yer verilen öğrencinin ilgisini çekmese bile faydalı olacağına inandığı bilgileri daha dikkatle dinlediğini göz önünde bulundurarak, dinleme öncesinde bu yönde bir çalışma yapılması bize her türlü bilginin aktarımında fayda sağlayacaktır. Mesela Matematik dersinin günümüzde bu kadar sorun hale gelmesinin temelinde bu sebep yatıyor olabilir. Araştırma sonucumuza göre de Matematik dersi başarı ortalamasına göre dinleme güçlüğü sanıldığı kadar aksine Türkçe dersinden daha fazla maddede anlamlı farklılık göstermiştir.
4. Anne-baba eğitim durumuna göre dinleme güçlüklerinin farklılık göstermesi nedeniyle de anne-baba eğitiminin ne kadar önemli olduğu fark edilmiştir. İlk öğretmenin anne-baba olduğu ve ilk becerinin de dinleme olduğunu düşünülürse anne ve baba eğitimleri için aile içi iletişim temalı sosyal etkinliklerin okullar, sosyal toplum kuruluşları vb. kamu ve sivil toplum kuruluşları tarafından ihmal edilmemesi gerekmektedir.
5. Aylık kitap okuma sayısına bağlı olarak farklılaşan güçlükler göz önünde bulundurulduğunda, kitap okumanın dinleme becerisinde de ne kadar önemli olduğu görülmüştür. Kitap okumanın gerek okulda gerekse aile

içinde özendirilmesi, söylemek yerine ebeveynlerin ve öğretmenlerin de okuyarak örnek olması gerekmektedir.

6. Günlük televizyon izleme süresi artan öğrencilerin dinlemede uyarılara karşı duyarsızlaştığı görülmüştür. Bu sebeple öğrencilerin günlük televizyon izleme süreleri planlı ve kontrollü olmalıdır.
7. Günlük internet kullanımı ve oyun oynama süreleri yüksek olan öğrencilerde de dinlemede fiziki dış uyarılara karşı duyarsızlaşma görülmüştür. Bu sebeple öğrencilerin günlük internet kullanımı ve oyun oynama süreleri planlı ve kontrollü olmalıdır.
8. Eğitim görülen okula göre ortaya çıkan 17 anlamlı farklılık bize okul şartlarının dinleme becerisinde ne kadar önemli olduğunu göstermiştir. Her ne kadar eğitimde şartlar eşitlenmeye çalışılsa da aslında farklılıkların devam ettiği görülmektedir. Bu amaçla okulların gerek fiziki gerekse eğitimsel şartlarının eşitlenmesi gerekmektedir.
9. Dinleme becerisi kazanımında metin türünün önemli olduğu hem bu hem de diğer araştırmalarda ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin dinlemede bilgilendirici metinlerden daha çok öyküleyici metinleri tercih ettiği ve bu tarz metinlerde dinlemede daha fazla başarı gösterdiği görüldüğü için dinleme eğitimleri planlanırken hikâye edici metinler kullanılması dinleme becerisi kazanımında daha etkili olacaktır.
10. Fizyolojik sorunların (açlık, yorgunluk, terli olmak vb. durumların) dinlemeyi olumsuz etkilediği 1064 öğrencinin 924'ü %86,8 ile görülmüştür. Buna bağlı olarak okullardaki beden eğitimi dersleri ve seçmeli spor ve fiziki etkinlikler dersleri planlanırken arkasından gelecek olan derslerde dinleme becerisi yönünden öğrencilerin derse dezavantajlı başlamamaları için okul içi ders programları bu durum gözetilerek hazırlanmalıdır.
11. Her sınıf seviyesinde görülen dinleme güçlüklerinin farklılık gösterdiği ve bu sebeple yapılan dinleme çalışmalarında karşılaşılabilecek farklı güçlüklerle karşı, sınıf düzeyinde hazırlıkların ve etkinliklerin planlanmasının daha etkili olacağı düşünülmüştür.
12. Dinlemede eğitim ortamını yöneten ve dinleme etkinliğini planlayan uygulayan olarak öğretmenlerin de sorumluluğu yüksektir. Konuşan kişiyi seversem, öğretmen düşüncelerime değer

verirse, neden dinlediğimi bilirse, konuşanın anlatım tekniği, ses tonu, beden dili, kullandığı farklı araç gereçler, sınıftaki ses ve gürültü durumu gibi birçok etken madde öğretmeninin niteliği ile doğrudan alakalıdır. Bu sebeple dinlemeyi beceri olarak iyi kazanmış ve bunu aktarabilecek ortamları sağlayan iyi eğitim almış öğretmenler gerekmektedir.

Kaynaklar

- Aksu, D. (2013) *Bütünleştirici dinleme modeli uygulamalarının ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin dinleme becerilerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2013). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Akçağ.
- Akyol, H. (2010). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: PegemA Yayınları.
- Akyol, H. (2013). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Arı, G. (2010). Dinleme/İzleme öğretimi. İçinde C. Yıldız (Ed.), *Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi* (s. 179-202). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Aşılıoğlu, B. (2009). Türkçe öğretmen adaylarına göre derslerde karşılaşılan başlıca dinleme engelleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(29), 45-63.
- Başkan, A. ve Deniz, E. (2015). Ortaöğretim öğrencilerinin ders içi dinleme sorunları (Malatya ili örneği). *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(7), 179-196.
- Bodie, G. D. (2011). The active-empathic listening scale (AELS): *Conceptualization and Evidence of Validity within the Interpersonal Domain*, *Communication Quarterly*, 3(59), 277-295.
- Ceran, D. (2015). Seçici dinleme ile not alarak dinleme yöntemlerinin altıncı sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama becerisine etkisi. *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, 7(1), 205-219.
- Cihangir Ç., Z. (2011). *Kişilerarası iletişimde dinleme becerisi* (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Çer, E. (2016). *Türkçe öğretiminde etkinlikler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çiftçi, Ö. (2007). Aktif dinleme. *Millî Eğitim Dergisi*, 176(36), 231-242.

- Demircan, U. (2018). *Ortaokul öğrencilerinin dinleme/izleme öz-yeterliklerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Demirel, Ö. (1999). *Planlamadan değerlendirmeye, öğretme sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Develi, H. (2012). *Dil doktoru*. İstanbul: Kesit.
- Doğan, Y. (2008). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin dinleme becerisini geliştirmede etkinlik temelli çalışmaların etkililiği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 261-286.
- Doğan, Y. (2012) *Dinleme Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi
- Doğan, Y. ve Özçakmak, H. (2014). Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 90-99.
- Durukan, E. ve Maden, S. (2010). Kavram haritaları ile not tutmanın ilköğretim öğrencilerinin dinlediğini anlama becerisi üzerine etkisi. *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 63-70.
- Ediger, M. (2002). Listening objectives in the mathematics curriculum. *Journal of Instructional Psychology*, 33(2), 120-123.
- Emiroğlu, S. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme sorunlarına ilişkin görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11), 270-307.
- Epçaçan, C.(2013). Temel bir dil becerisi olarak dinleme ve dinleme eğitimi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11), 332-352.
- Erdem A, ve Erdem, M.(2015). Yapılandırmacı karma öğrenme ortamlarının dinleme ve konuşma becerilerine etkisi. *İlköğretim Online*, 14(3), 1130-1148.
- Ergin, M. (2008). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım.
- Evans, G., & Maxwell, L. (1997). Chronic noise exposure and reading deficits: The mediating effects of language acquisition. *Enviorn Behaviour*, 29, 638-56.
- Gordon, T. (2013). *Etkili öğretmenlik eğitimi* (5. baskı). (Çev. S. Karakale). İstanbul: Profil Yayıncılık.

- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe yazın eğitimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Güleryüz, H. (2006). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Güneş, F. (2016). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gürgen, İ. (2008). *Türkçe öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Haines, M., Stansfeld, S., Job, R., Berglund, B., & Head, J (2001) Chronic aircraft noise exposure, stress responses, mental health and cognitive performance in school children. *Psychological Medicine* 31, 265-277.
- Hanna, T. W. (2011). *Assessing the dimensionality of active listening in the workplace (Master's Thesis)*. San Jose State University The Department of Psychology, San Jose.
- Harmer, J. (2001). *The practice of English language teaching*. Essex: Longman.
- Hasan, A. S. (2000). Learners' perceptions of listening comprehension problems. *Language, Culture and Curriculum*, 13(2), 137-153.
- Hutchby, I. (2005). Active Listening: Formulations and the Elicitation of Feelings-Talk in Child Counselling, *Research on Language ve Social Interaction*, 38 (3), 303-329.
- Imhof, M.; Henning, N., & Kreft, S. (2009). Effects of background noise on cognitive performance in elementary school children. *Listening Education*, 2, 1-10.
- Kaldırım, A., ve Degeç, H. (2017). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dinleme esnasında karşılaştıkları sorunlar. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(1),19-36.
- Karabacak, E. (2014). *Seçici dinleme eğitiminin 6. sınıf öğrencilerinin dinleme becerisi üzerindeki etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Karasakal, N. ve Bulut, B.(2012). Görsel destekli dinleme metinlerinin anlamaya etkisi. *E-Journal of New World Sciences Academy*,7(2), 1C0538.

- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karatay, H., Dolunay, S.K. ve Savaş, Ö. (2014). Türkçe öğretmenlerinin etkin dinleme ve dönüt durumları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(4), 85-106.
- Kaya, A. (2013). *Kişilerarası ilişkiler ve etkili iletişim*. Ankara: Pegem.
- Keçik, İ. ve Uzun, L. (2004). *Türkçe sözlü ve yazılı anlatım*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Keleş, E. (2013) *Dinleme öncesi ve dinleme sonrası verilen soruların 5. sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama beceri düzeyine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Kemiksiz, Ö. (2016). Türkçe derslerindeki dinleme metinlerinde dinleme yöntem/teknik-metin türü ilişkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(1), 15-30.
- Kingen, S. (2000). *Teaching language arts in middle schools*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Ass. Mahwah.
- Klatte, M., Sukowski, H., Meis, M., & Schick, A. (2004). Effects of irrelevant speech on speech perception and phonological short-term memory in children aged 6 to 7 years. *Proceedings of the Joint Congress CFA/DAGA*, 193-194.
- Klatte, M., Meis, M., Sukowski, H., & Schick, A. (2007). Effects of irrelevant speech and traffic noise on speech perception and cognitive performance in elementary school children. *Noise ve Health*, 36(9), 64-74.
- Klatte, M.; Lachmann, T.; Schlittmeier, S., & Hellbrück, J. (2010). *The irrelevant sound effect in short-term memory: Is there developmental change?* *European Journal of Cognitive Psychology*, 22(8), 1168-1191.
- Koç, S. (2009). Sözlü anlatım. İçinde S. Odacı (Ed.). *Üniversiteler için dil ve anlatım* (s. 413-532). Konya: Palet Yayınları.
- Kurudayıoğlu, M. ve Bal, M. (2014). Ana dili eğitiminde dijital hikâye anlatımlarının kullanımı. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 74-95.

- Maden, S. ve Durukan, E. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme stillerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(4), 101-112.
- Matheson, S., Moon, M., & Winiecki, A. (2000). *Improving Student Ability To Follow Directions through the Use of Listening Skills Instruction* (Master Theses). Saint Xavier University and Skylight Professional Development, Chicago.
- Maxwell L., & Evans G. (2000). The effects of noise on pre-school children's pre-reading skills. *Journal of Environ Psychology*, 20, 91-97.
- Metin, M. (Ed.) (2014). *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Melanlıoğlu, D. (2011). İlköğretim Türkçe öğretim programının "dinleme türleri" bakımından değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Aralık 2011 Özel Sayı*, 12(3), 65-78.
- Melanlıoğlu, D.(2012). Dinleme becerisinin geliştirilmesinde ailenin rolü. *Sosyal Politika Çalışmaları*, 7(29), 65-77.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Millî Eğitim Yayınevi.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2011). *İletişim süreci ve türleri*. Ankara: Millî Eğitim Yayınevi.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *İlköğretim Türkçe dersi (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Okuma becerileri dersi öğretim programı (Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 5 veya 6. sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Yazarlık ve yazma becerileri dersi öğretim programı (Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları

- Mishima, N., Kubota, S., & Nagata, S. (2000). The Development of a questionnaire to assess the attitude of active listening. *Journal of Occupational Health*, 42, 111-118.
- Naïve Sociology (2015). The core processes of learning and acting in social groups. Retrieved from <https://ias.ceu.edu/events/2015-04-29/naive-sociology-core-processes-learning-and-acting-social-groups>
- Orlov, A. B. (1992). Carl Rogers and contemporary humanism. *Journal of Russian and East European Psychology*, 30, 36-41.
- Özbay, M. (2002). Kültür aktarımı açısından Türkçe öğretimi. *Türk Dili*, (602), 112-120.
- Özbay, M. (2005). *Bir dil becerisi olarak dinleme eğitimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Özbay, M. (2009). *Anlama teknikleri-II: dinleme eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özkan, M. (2010). *İnsan iletişim ve dil*. İstanbul: Akademik Kitaplar.
- Özmen, G. (2018). *Doğal ses ve video aracılığıyla yapılan dinleme çalışmalarının anlama bakımından karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Picard, M. & Bradley, J. S. (2001). *Revisiting speech interference in classrooms*. *Audiology*, 46, 77-87.
- Robertson, A. K. (2008). *Etkili dinleme*. (Çev. E. Sabri Yarmalı). İstanbul: Hayat Yayınları.
- Salem,R.(2003). *Empathic listening*. Retrieved from <http://www.beyondintractability.org/essay/emphatic-listening/>
- Sarı, M. (2009). Dil ve Kültür. İçinde M. Sarı (Ed.), *Türk dili ders kitabı* (s. 15-23). Afyonkarahisar: Afyon Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Vakfı Yayını.
- Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sever, S., Kaya, Z., ve Aslan, C. (2006). *Etkinliklerle Türkçe Öğretimi*, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Sever, S. (2011). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Schiffman, H. R. (2001). *Sensation and perception: An integrated approach* (2nd Edition). New York: John Wiley ve Sons.
- Shield, B., & Dockrell, J. (2008). The effects of environmental and classroom noise on the academic attainments of primary school children. *Journal of the Acoustical Society of America*, 123(1), 133-144.
- Şahin, A. (2011). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin dinleme becerisi farkındalıklarının sosyo - ekonomik düzeye göre incelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 178-188
- Tayşi, E.K. (2014) *Öğrenme stiline dayalı eğitiminin ortaokul öğrencilerinin dinlediğini anlama becerilerine ve dinlemeye yönelik tutumlarına etkisi* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tompkins, G.E. (1998). *Language arts content and teaching strategies*. New Jersey: California State University. Prentice-Hall Inc.
- Topçuoğlu Ünal, F. ve Özer, F. (2014). Türkçe öğretiminde dinleme becerisi ile ilgili kaynakça çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 203-218.
- Umagan, S. (2013). Dinleme eğitimi. İçinde Kırkkılıç, A. ve Akyol, H. (Ed.), *İlköğretimde Türkçe öğretimi* (s. 135-161). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Ünal, Ş. (2006). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Weger, H., Castle, G. R., & Emmett, M. C. (2010). Active listening in peer interviews: the influence of message paraphrasing on perceptions of listening skill. *International Journal of Listening*, 24(1), 34-49.
- Yalçın, A. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri, yeni yaklaşımlar* (2. baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yangın, B. (2002). *Kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi*. Ankara: Dersal Yayıncılık
- Yönez, H. (2012). *İş birlikli öğrenme yönteminin ilköğretim 8. sınıf Türkçe dersinde öğrencilerin derse ilişkin tutumlarına ve temel dil becerilerine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yüksel, H. (2011). Konuşma ve Dinleme. İçinde Uğur Demiray (Ed.), *Etkili iletişim* (s. 133-188). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Ekler

EK-1: Araştırma İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 24/03/2016-E.16220

T. C.
DÜMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 45295868-300-
Konu : Anket Çalışması(Muhammet
ÇELİK)

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 17/03/2016 tarihli ve E.3135232 sayılı yazı.

Enstitünüz Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans öğrencisi Muhammet ÇELİK'in "*Ortaokul Öğrencilerinin Karşılaştığı Dinleme Gaçlıkları*" konulu anket çalışmasına ait uygulamanın yapılmasının uygun görüldüğümün ve yapılan çalışma sonucunun bir örneğinin İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne de gönderilmesi gerektiğinin bildirildiği ilgi yazı sureti ve ekleri yazımız ekinde gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-İmza
Mikdat BEKTAŞ
Daire Başkanı

EK :
İlgi yazı sureti ve ekleri (4 sayfa)

Ek-1: Araştırma İzni (Devamı)

Evrak Tarih ve Sayısı: 21/03/2016-8274

T.C.
KÜTAHYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 53490996-44-E.3135232
Konu : Muhammet ÇELİK'in
Anket Çalışması

17.03.2016

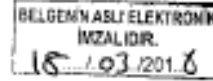
KÜTAHYA DÜMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : a) 26/02/2016 tarihli ve 1938 sayılı yazımız.
b) 16/03/2016 tarihli ve 3071339 sayılı onay.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi olan Muhammet ÇELİK'in "Otaokul Öğrencilerinin Karşılaştığı Dinleme Güçlükleri" konulu anket çalışması için Valilik Makamından alınan ilgi (b) onay ekte gönderilmiştir. Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Hamdi SARIÖZ
İl Millî Eğitim Müdürü V.

Ek: İlgi (b) onay (1 sayfa)

M. KAYALIGAMIR
V.H.K.I.

İl Millî Eğitim Müdürlüğü/KÜTAHYA
Elektronik Ağ Kuruluşu meb.gov.tr
e-posta: stratejigelitirim043@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Hür ÖRNEK- VHKİ
Tel: (0 274) 2336241/159
Faks: (0274) 2336254

Bu evrak güvenli elektronik imzalı bir dokümandır. http://emka.meb.gov.tr adresinden 740-0137-3032-9c95-7634 kodu ile teyit edilebilir.

Ek-1: Araştırma İzni (Devamı)

T.C.
KÜTAHYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 53490996-44-E.3071339
Konu : Muhammet ÇELİK'in
Anket Çalışması

16/03/2016

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) MEB. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2012/13 nolu Genelgesi.
b) Dumlupınar Üniversitesi Rektörlüğünün 26/02/2016 tarih ve 1938 sayılı yazısı.

Bakanlığımızın ilgi (a) Genelgesi doğrultusunda, Dumlupınar Üniversitesi Rektörlüğünün ilgi (b) yazısında; Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans öğrencisi Muhammet ÇELİK'in " Ortaokul Öğrencilerinin Karşılaştığı Dinleme Güçlükleri " adlı çalışmasını İlimiz merkezinde bulunan ortaokullardaki öğrencilerde uygulamak istediği belirtilmektedir.

İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı Hamdi SARIOZ'un başkanlığında toplanan değerlendirme komisyonu yapmış olduğu inceleme sonucunda söz konusu anket çalışmasının okullarda uygulanabilir olduğuna karar vermiş olup, eğitim-öğretimi aksatmadan, konusun dışına çıkmamaları, bütün sorumluluğun ilgililere ve okul müdürlüğüne ait olmak üzere yukarıda belirtilen anket çalışmasının tamamlandıktan sonra bir örneğinin Müdürlüğümüze verilmek üzere yapılmasını;

Makamlarınıza da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Coşkun ESEN
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
16/03/2016

Yüksel KARA
Vali a.
Vali Yardımcısı

İl Millî Eğitim MüdürlüğüKÜTAHYA
Elektronik Ağ:kutahya.meb.gov.tr
e-posta:cizmek@cgelistirme43@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Filiz ÖRNEK- VHKJ
Tel: (0 274) 2236241/159
Faks: (0 274) 2236254

Bu e-tilim görevli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://cvms.meb.gov.tr> adresinden 3742-0101-3ad5-8d37-019b kodu ile doğrulenebilir.

Ek-2: Dinleme Güçlükleri Anketi

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıda yazılı anlatım ile ilgili 28 tane cümle ve her cümlenin karşısında bu cümlede anlatılanlara ne düzeyde katıldığınızı belirlemeye yönelik üç ifade yer almaktadır. Sizden istenen, size en çok uyan maddeye işaret koymanızdır. Vereceğiniz cevaplar hiçbir şekilde not olarak değerlendirilmeyecektir. Bu cümlelerde doğru ya da yanlış cevap diye bir şey yoktur. Bunun için önemli olan sizin samimi ve dürüst cevaplar vermenizdir. Bazıları tekrar bile olsa lütfen cevapsız madde bırakmayınız. Teşekkür ederim.

Muhammet ÇELİK
Türkçe Öğretmeni
DPÜ Yüksek Lisans Öğrencisi

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ DİNLEME GÜÇLÜKLERİ ANKETİ

Okulu:.....ORTAOKULU

SINIF:

Cinsiyet Erkek ( ) Kız ( )

Babanın Eğitim Durumu

İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora ( )

Annenin Eğitim Durumu

İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Üniversite ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora ( )

Ailenin aylık gelir durumu

1000 TL altı ( ) 1000-2000 ( ) 2000 ve üzeri ( )

Aylık kitap okuma sayısı

0 ( ) 1-2 ( ) 3-4 ( )

Günlük televizyon izleme süresi

0 saat ( ) 1-2 saat ( ) 2-3 saat ( ) 3 saat ve üzeri ( )

Günlük internet(sosyal ağlar, haber, vb.) kullanma ve oyun oynama süresi

0 saat ( ) 1-2 saat ( ) 2-3 saat ( ) 3 saat ve üzeri ( )

Yıl sonu aşağıdaki derslerden aldığınız karne notlarını 100'lük sistem üzerinden belirtiniz.

Türkçe (.....) Matematik (.....) Fen Bilgisi (.....) Sosyal (.....) Din Kültürü (.....) İngilizce (.....)

Sıra	Çevresel Faktörler	KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM
1	Sınıftaki oturma düzeni dinlememi etkiler.			
2	Konuşan kişinin sınıf içinde durduğu yer dinlememi etkiler.			
3	Sınıfın ısı, ışık ve aydınlanma durumu iyi olduğunda daha iyi dinlerim.			
4	Sınıfta ses ve gürültü olduğunda iyi dinleyemem.			
5	Sınıfta oturduğum sıra, sandalye vb. eşyalar rahat olursa severek dinlerim.			
6	Dinleme sırasındaki oturma pozisyonum dinlememde önemlidir.			
7	Sınıf kalabalık olursa dikkatimi toplamakta zorlanırım.			
8	Sınıfta dikkat dağıtıcı unsurlar(duvarların rengi, panolar, mevsim köşesi vb.) dikkatimi dağıtır.			
9	Oturma düzeninde etrafımdaki arkadaşların dikkat dağıtıcı davranışlarından rahatsız olurum.			
10	Konuşmayı bölen konuyla alakasız davranışlar(izin almadan konuşmalar, sınıfa girip çıkmalara vb.) dinlememi zorlaştırır.			
Dinleyiciye Bağlı Faktörler				
9	Dinleme sırasında içinde bulunduğum psikolojik durum (sevinçli, üzgün vb.) dinlememi etkiler.			
10	Fizyolojik sorunlar (açlık, uykusuzluk, yorgunluk, hastalık, terli olmak vb.) dinlememi zorlaştırır.			
13	Konunun/metnin türü ilgimi çekmezse sıkılırım.			
14	Neden dinlediğimi bilirse dinleme motivasyonum artar.			
15	Sınav olduğu günlerde diğer dersleri dinlerken dikkatimi toplamakta güçlük çekerim.			
16	Düşüncelerim arkadaş ortamında dikkate alınarak dinlenir.			
17	Düşüncelerim sınıfta arkadaşlarım ve öğretmenlerim tarafından dikkate alınarak dinlenir.			
18	Konuşan kişiyi seversem daha iyi dinlerim.			
19	Faydalı olacağına inandığım konuyu dikkatle dinlerim.			
20	Konu ile ilgili önceden bilgi sahibi olmam dinlemeye olan ilgimi artırır.			
Öğretmene/Konuşmacıya Bağlı Faktörler				
21	Konuşanın anlatım tekniği dinlememi etkiler.			
22	Konuşanın anlattığı konu hakkındaki bilgisi dinlemede motivasyonumu artırır.			
23	Konuşanın kullandığı farklı araç gereçler dinlemeyi ilgi çekici hale getirir.			
24	Konuşanın ses tonunu iyi ayarlaması, vurgu ve tonlamayı iyi yapması ilgimi artırır.			
25	Konuşanın beden dilini (dış görünümü, davranışları, göz teması ve el kol hareketleri) kullanarak anlatması dikkatimi artırır.			
Konuşmanın/Dersin İçeriğine Bağlı Faktörler				
27	Anlamını bilmediğim kelime ve kavramlar olursa dinleme sırasında motivasyonum düşer.			
28	Dinleme süresi uzun olursa canım sıkılır.			

Özgeçmiş

Kişisel Bilgiler

Adı soyadı: Muhammet ÇELİK

Doğum tarihi: 12/07/1987

Doğum yeri: İzmir

Adres: Ali Paşa Mah. Öğretmenler Cad. No:34 D.7 Merkez/KÜTAHYA

Öğrenim Durumu

2001-2005: İzmir Naci Şensoy Yabancı Dil Ağırlıklı Lisesi

2005-2009: Uludağ Üni. Eğitim Fak. Türkçe Öğretmenliği Bölümü

2014-2019: Dumlupınar Üni. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilgiler Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

İş Deneyimi

2009-2010: MEB'e Bağlı Okullarda Türkçe Öğretmenliği

2010-2012: MEB'e Bağlı Okullarda İdarecilik

2012- Devam Ediliyor: MEB'e Bağlı Okullarda Türkçe Öğretmenliği

Askerlik

Yapıldı.

Yayınlar

İletişim

E posta adresi: muhammet.celik6@ogr.dpu.edu.tr

